

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Oversigt

over

Selskabets Virksomhed

1982–1983

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard

København 1983

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab udgiver følgende publikationsrækker:

The Royal Danish Academy of Sciences and Letters issues the following series of publications:

	<i>Bibliographical Abbreviation:</i>
Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°) <i>(Annual Report in Danish)</i>	Overs. Dan. Vid. Selsk.
Historisk-filosofiske Meddelelser (8°) Historisk-filosofiske Skrifter (4°) <i>(History, Philology, Philosophy, Archaeology, Art History)</i>	Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk. Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.
Matematisk-fysiske Meddelelser (8°) <i>(Mathematics, Physics, Chemistry, Astronomy, Geology)</i>	Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Biologiske Skrifter (4°) <i>(Botany, Zoology, General Biology)</i>	Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Adresse / *The address is:*

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab/
The Royal Danish Academy of Sciences and Letters,
H. C. Andersens Boulevard 35,
DK-1553 Copenhagen V,
Denmark.*

Selskabets kommissionær / *The publications are sold by the agent of the Academy:*

*MUNKSGAARD EKSPORT- OG TIDSSKRIFTSERVICE/
MUNKSGAARD EXPORT AND SUBSCRIPTION SERVICE
Nørre Søgade 35,
DK-1370 Copenhagen K.
Denmark.*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Oversigt

over

Selskabets Virksomhed

1982–1983

Annual Report

With an English Summary

Kommissionær: Munksgaard

København 1983

Redaktionen sluttet den 30. juni 1983.
Færdig fra trykkeriet oktober 1983.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Selskabets medlemmer	5
Tillidshverv	36
Møder	58
Jens Lindhard: Om Selskabets tilstand	69
Behandlede sager	75
Regnskaber	
Selskabet	83
Selskabets Bidragsfond	86
Niels Bohr Legatet	88
Beretninger fra udvalg, kommissioner, nationalkomiteer etc.	
Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark	89
European Science Foundation	90
Udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie	91
Forskningsarealer	93
Udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold	95
Undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	97
Registrering af litterære kilder til dansk historie	98
Corpus Lexicographorum Graecorum	98
Thesaurus Linguae Latinae	99
Carlsbergfondets syriske ekspeditioner	99
Den oldrussisk-nedertyske håndbog	100
Internationalt symposium om forskningsetik	100
Council for International Organization of Medical Sciences	102
Høring om anvendelse af forsøgsdyr	103
Union Académique Internationale	104
Corpus Vasorum Antiquorum	106
Monumenta Musicae Byzantinae	107
A Critical Pāli Dictionary	108
Corpus Antiquitatum Americanensium	109
Sylloge Nummorum Graecorum	109
Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae	109
Atlas Linguarum Europae	110
Jewish Art Index	111

International Council of Scientific Unions	111
Diverse unioner	115
International Astronomical Union	118
International Geographical Union	118
International Union of Biochemistry	119
International Union of Biological Sciences	120
International Union of Crystallography	121
International Union of Geodesy and Geophysics	122
International Mineralogical Association	123
Inter-Union Commission on the Lithosphere	123
International Union of the History and Philosophy of Science	124
International Union of Immunological Societies	124
International Union of Nutritional Sciences	125
International Union of Physiological Sciences	125
International Union of Theoretical and Applied Mechanics	126
Scientific Committee on Oceanic Research	127
 Mindeord	
Niels Erik Nørlund ved Thøger Bang	130
Andreas Blinkenberg ved Per Nykrog	142
Niels Nielsen ved Arne Noe-Nygaard	152
 Summary of the Report	161

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Sekretariat

Adresse: H. C. Andersens Boulevard 35, 1553 København V. (01) 11 32 40*

Kontortid: Kl. 9.00-15.00

Fuldmægtig: Lise Fremm, Peter Bangsvej 115, 2000 København F

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Protector: HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

PRÆSIDIUM

Præsident: Professor Jens Lindhard

Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse:

Rigsantikvar, professor, dr. phil. Olaf Olsen

Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse:

Professor, dr. phil. Henning Sørensen

Sekretær: Professor, dr. med. Christian Crone

Redaktør og arkivar: Administrator, dr. phil. Erik Dal

Kasserer: Professor, dr. phil. E. Sparre Andersen

Formand for kassekommissionen:

Professor, dr. phil. C. J. Becker

Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:

Professor, dr. phil. Mogens Blegvad

Fh. præsident: Professor, dr. phil. P. J. Riis

INDENLANDSKE MEDLEMMER HUMANISTISKE KLASSE

Andersen, Poul Max Henrik (f. 8.6.1901), dr. phil., professor i dansk dialektologi ved Kbh.s Universitet. Markvej 11, 2400 Kbh. NV (1968)

Asmussen, Jes Peter (f. 2.11.1928), dr. phil., professor i iransk filologi ved Kbh.s. Universitet. R. – Selskabets bibliotekar. – Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1973)

Bach, Peter Heinrich Nielsen (f. 17.7.1905), dr. phil., professor i germansk filologi ved Aarhus Universitet. K. Æblehaven 1, 8240 Risskov (1974)

- Bagge, Povl (f. 30.11.1902), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. Sortedam Dossering 69, 2100 Kbh. Ø (1962)
- Becker, Carl Johan (f. 3.9.1915), dr. phil., professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Kbh.s Universitet. *R^l*. – Formand for kassekommissionen. – Egernvej 23, 2000 Kbh. F (1961)
- Bjerrum, Anders Poulsen (f. 12.3.1903), dr. phil., prof. i dansk sprog ved Kbh.s. Universitet. Skovgårdsvej 8, 2920 Charlottenlund (1971)
- Bjøl, Erling (f. 11.12.1918), dr. scient. pol., professor i statskundskab ved Aarhus Universitet. 85 Avenue Gambetta, F-78400 Chatou, Frankrig (1974)
- Blegvad, Mogens (f. 25.6.1917), dr. phil., professor i filosofi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. – Formand for Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark. – Soldalen 7, 2100 Kbh. Ø (1973)
- Bredsdorff, Elias Lunn (f. 15.1.1912), dr. phil., fh. Reader in Scandinavian Studies ved universitetet i Cambridge, Engl. Kronprinsesse Sofies Vej 28, 2000 Kbh. F (udentl. medl. 1975, indentl. medl. 1980)
- Brøndsted, Mogens Holger (f. 12.11.1918), dr. phil., professor i nordisk litteratur ved Odense Universitet, Åløkken 50, 5250 Odense SV (1978)
- Christensen, Bent (f. 20.11.1921), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. Soldalen 3, 2100 Kbh. Ø (1982)
- Christensen, Christen Torben (f. 29.3.1921), dr. theol., professor i kirkehistorie ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Skovduevej 13, 2970 Hørsholm (1978)
- Christensen, Johnny Carl (f. 5.3.1930), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Holgersvej 3, 2920 Charlottenlund (1979)
- Christiansen, Sofus Emil (f. 23.6.1930), dr. phil., professor i geografi (med særligt henblik på landbrugsgeografi og økologisk kulturgeografi) ved Kbh.s Universitet. Hummeltoften 16, 2830 Virum (1979)
- Dahlerup, Troels (f. 3.12.1925), dr. theol., professor i nyere historie ved Aarhus Universitet. *R*. Bøgebjergvej 10, 8270 Højbjerg (1983)
- Dal, Per Johan Erik (f. 20.12.1922), dr. phil., administrator ved Det danske Sprog- og Litteraturselskab. *R^l*. – Selskabets redaktør. – Forchammersvej 1, 1920 Kbh. V (1971)
- Dalgård, Sune Bysted (f. 9.5.1922), dr. phil., landsarkivar ved Landsarkivet for Sjælland. *R*. Italiensvej 56, 2300 Kbh. S (1974)
- Danø, Sven (f. 22.2.1922), dr. polit., professor i driftsøkonomi ved Kbh.s Universitet. Helsingevej 41, 2830 Virum (1983)
- Egerod, Søren Christian (f. 8.7.1923), dr. phil., professor i østasiatiske sprog (med særligt henblik på kinesisk) ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Rågevej 10, 2900 Hellerup (1971)

- Ejskjær, Inger Jensen (f. 20.5.1926), dr. phil., professor i dansk dialektologi ved Kbh.s Universitet. *R.* Højbovænge 48, 3500 Værløse (1981)
- Ellehøj, Svend Aage Jensen (f. 8.9.1924), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. *R'.* Otto Mønstedts Gade 1, 1571 Kbh. V (1970)
- Eller, Povl Henrik (f. 8.11.1925), dr. phil., museumsdirektør ved Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg. *R.* Frederiksborg Slot, 3400 Hillerød (1982)
- Estrup, Hector (f. 16.1.1934), dr. polit., professor i nationaløkonomi ved Kbh.s Universitet. Skaføgård, 8544 Mørke (1980)
- Favrholdt, David Cornaby (f. 24.4.1931), dr. phil., professor i filosofi ved Odense Universitet. Oehlenschlägersvej 57, 5000 Odense (1976)
- Fink, Troels Marstrand Trier (f. 18.4.1912), dr. phil., professor i historie ved Aarhus Universitet. *K.* Vægterpladsen 1, 6200 Åbenrå (Udenl. medl. 1974, indennl. medl. 1977)
- Fischer, Erik (f. 8.10.1920), mag. art., overinspektør, lektor i kunsthistorie ved Kbh.s Universitet. *R.* Den kgl. Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst, Sølvgade, 1307 Kbh. K (1977)
- Fischer-Jørgensen, Eli (f. 11.2.1911), dr. phil., professor i fonetik ved Kbh.s Universitet. Kongestien 45, 2830 Virum (1968)
- From, Franz Gustav (f. 14.2.1914), dr. phil., professor i psykologi ved Kbh.s Universitet. *R'.* Azaleavej 28, 2500 Valby (1974)
- Gelting, Jørgen Henrik (f. 19.12.1912), dr. polit., professor i nationaløkonomi ved Aarhus Universitet. Krathusvej 6, 8240 Risskov (1975)
- Gjødese, Mogens (f. 15.7.1915), mag. art., fh. direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Store Kongensgade 77, 1264 Kbh. K (1978)
- Glahn, Henrik (f. 29.5.1919), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R'.* Asgårdvej 13, 1811 Kbh. V (1972)
- Glamann, Kristof (f. 26.8.1923), dr. phil., fil. dr., fh. professor i historie ved Kbh.s Universitet, formand for Carlsbergfondets direktion og for De forenede Bryggeriers bestyrelse. Bjerregårdvej 6, 2500 Valby (1968)
- Glob, Peter Vilhelm (f. 20.2.1911), dr. phil., fh. rigsantikvar, professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Aarhus Universitet. *M I & A.* Fredensdal, Dybdalsvej, Agri, 8420 Knebel (1961)
- Gomard, Bernhard (f. 9.1.1926), dr. jur., jur. dr., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R'.* Hyldegårds Tværvæg 10 A, 2920 Charlottenlund (1975)
- Grane, Leif Henning (f. 1.11.1928), dr. theol., professor i teologi (kirke- og dogmehistorie, særligt Nordens Kirkehistorie) ved Kbh.s Universitet. Store Kannikestræde 2, 1169 Kbh. K (1981)

- Hald, Kristian (f. 9.9.1904), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Kbh.s Universitet. Grundtvigs Vej 8 A, 1864 Kbh. V (1961)
- Hammershaimb, Erling (f. 3.3.1904), dr. theol. & phil., professor i semitisk filologi ved Aarhus Universitet. K. Jens Munks Vej 25, 8200 Århus N (1966)
- Hansen, Svend Aage (f.4.4.1919), dr. polit., professor i dansk samfundsbeskrivelse og dansk økonomisk historie. *R'*. Økonomisk Institut, Studiestræde 6, 1455 Kbh. K (1981)
- † Hansen, Aage Kristian (f. 3.9.1894, d. 15.3.1983), dr. phil., Slotsvej 16, 2920 Charlottenlund (1958)
- Helgason, Jón (f. 30.6.1899), dr. phil. & litt., professor i islandsk sprog og litteratur ved Kbh.s Universitet. Kjærstrupvej 33, 2500 Valby (1954)
- Hendriksen, Hans (f. 6.6.1913), dr. phil., professor i indisk-østerlandsk filologi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Søllerød Park 9/1, 2840 Holte (1977)
- Hjorth, Poul Valdemar Lindegård (f. 24.7.1927), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Kbh.s Universitet. *R*. Anemonevej 25, 2970 Hørsholm (1974)
- Hvidtfeldt, Anton Poul Arild Peter (f. 26.6.1915), dr. phil., professor i religionssociologi ved Kbh.s Universitet. *R*. Dommergården, 4243 Rude (1975)
- Jacobsen, Eric August (f. 5.4.1923), dr. phil., professor i engelsk sprog og litteratur ved Kbh.s Universitet. Schweizerdalstien 51, 2610 Rødovre (1971)
- Jansen, Frederik Julius Billeskov (f. 30.9.1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Kbh.s Universitet. K. Frydendalsvej 20, 1809 Kbh. V (1957)
- Jensen, Povl Johannes (f. 3.5.1911), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Ellekærgård, Bjergvej 5, Håstrup, 5600 Fåborg (1962)
- Johansen, Holger Friis (f. 29.4.1927), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Aarhus Universitet. *R'*. Fortebakken 38, 8240 Risskov (1977)
- Johansen, Karsten Friis (f. 5.12.1930), dr. phil., professor i antik og middelalderlig filosofi ved Kbh.s Universitet. *R*. Hjortekærsvvej 177 B, 2800 Lyngby (1978)
- Larsen, Jens Peter (f. 14.6.1902), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R'*. Bernstorffs Vej 244, 2920 Charlottenlund (1960)
- Lidin, Olof Gustav (f. 3.2.1926), dr. phil., professor i japansk ved Kbh.s Universitet. *R*. Øverødvej 67 B, 2840 Holte (1980)

- Læssøe, Jørgen (f. 2.6.1924), dr. phil., professor i assyriologi ved Kbh.s Universitet. *Rl*. Bredgade 77, 1260 Kbh. K (1970)
- Matthiessen, Poul Chr. (f. 1.2.1933), dr. polit., professor i demografi ved Kbh.s Universitet. Prinsesse Alexandrines Allé 14, 2920 Charlottenlund (1982)
- Monberg, Torben (f. 25.7.1929), dr. phil., fh. professor i kultursociologi ved Kbh.s Universitet. Veksebo, 3480 Fredensborg (1975)
- Moustgaard, Ib Kristian (f. 10.1.1926), dr. phil., professor i psykologi ved Kbh.s Universitet. *R*. Høyrups Allé 23, 2900 Hellerup (1979)
- † Mørkholm, Otto Reinholdt (f. 28.7.1930, d. 16.7.1983), dr. phil., overinspektør ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling, Nationalmuseet. Prinsesse Maries Allé 5, 1908 Kbh. V (1983)
- Nielsen, Eduard Mikael Vandborg (f. 8.5.1923), dr. theol., professor i teologi ved Kbh.s Universitet. Vasehøjvej 4, 2920 Charlottenlund (1981)
- Nielsen, Thøger Harald (f. 30.10.1919), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. *Rl*. Casa Bellavista, Via per Loggio, I-22010 Valsolda (CO), Italien (1980)
- Nøjgaard, Morten (f. 28.7.1934), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Odense Universitet. Åløkken 48, 5250 Odense SV (1982)
- Olsen, Olaf Heymann (f. 7.6.1928), dr. phil., rigsantikvar, fh. professor i middelalder-arkæologi ved Aarhus Universitet. – Vicepræsident og formand for den humanistiske klasse. – Nationalmuseet, Frederiksholms Kanal 12, 1220 Kbh. K (1979)
- Petersen, Erling Ladewig (f. 1.4.1929), dr. phil., professor i historie ved Odense Universitet. Løkkevej 82, 5250 Odense SV (1978)
- † Pinborg, Jan Beck (f. 29.4.1937, d. 24.9.1982), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Parkvej 15, Blovstrød, 3450 Allerød (1980)
- Rasmussen, Holger (f. 8.4.1915), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, Brede. *R*. Fuglsangvej 30, 2830 Virum (1978)
- Rasmussen, Poul Nørregaard (f. 9.5.1922), dr. polit., professor i nationaløkonomi ved Kbh.s Universitet. Strandboulevarden 32, 2100 Kbh. Ø (1974)
- Riis, Poul Jørgen (f. 26.5.1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Kbh.s Universitet. – Selskabets præsident 1975-1981. – Roskildevej 102, 2500 Valby (1953)
- Rischel, Jørgen (f. 10.8.1934), dr. phil., professor i lingvistik ved Kbh.s Universitet. Stenhøjgårdsvej 57, 3460 Birkerød (1978)

- Raasted, Jørgen Juul (f. 19.3.1927), dr. phil., docent i klassisk filologi ved Kbh.s Universitet. Svanevej 12, 4000 Roskilde (1980)
- Sass, Else Kai (f. 6.1.1912), mag. art., professor i kunsthistorie ved Kbh.s Universitet. Brolæggerstræde 5, 1211 Kbh. K (1975)
- Schiørring, Nils (f. 8.4.1910), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet. *R'*. Forchhammersvej 2, 1920 Kbh. V (1962)
- Skrubbeltrang, Fridlev Sørensen (f. 5.8.1900), dr. phil., lektor i landbohistorie ved Kbh.s Universitet. Hulsøvang 18, 2960 Rungsted Kyst (1965)
- † Skyum-Nielsen, Niels Holger (f. 17.10.1921, d. 5.10.1982), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. *R'*. Langhøjvej 6, 2650 Hvidovre (1971)
- Spang-Hanssen, Ebbe Cato (f. 14.9.1928), professor i romansk filologi ved Kbh.s Universitet. Lindevej 29, Hareskov, 3500 Værløse (1982)
- Spang-Hanssen, Henning (f. 22.1.1920), dr. phil., professor i anvendt og matematisk lingvistik ved Kbh.s Universitet. Moltkesvej 40, 2000 Kbh. F (1977)
- Steensberg, Axel (f. 1.6.1906), dr. phil., professor i materiel folkekultur (med særligt henblik på Norden) ved Kbh.s Universitet. *R'*. Cæciliavej 30, 2500 Valby (1954)
- Steensgaard, Niels (f. 7.3.1932), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. Lemnosvej 19, 2300 Kbh. S (1982)
- Stief, Carl (f. 11.8.1914), dr. phil., professor i slavisk filologi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Vespervej 34, 2900 Hellerup (1971)
- Svane, Gunnar (f. 25.9.1927), dr. phil., professor i slavisk filologi ved Aarhus Universitet. Hasle Ringvej 113, 8200 Århus N (1979)
- Sørensen, Bengt Algot (f. 24.11.1927), dr. phil., professor i germansk filologi ved Odense Universitet. Campusvej 55, 5230 Odense M (1978)
- Sørensen, John Kousgård (f. 6.12.1925), dr. phil., professor i dansk sprog ved Kbh.s Universitet. Nivåvænge 12, 2990 Nivå (1980)
- Sørensen, Søren (f. 29.9.1920), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Aarhus Universitet. K. Lindevangsvej 4, 8240 Risskov (1977)
- Thomsen, Niels Jørgen (f. 21.4.1930), dr. phil., professor i historie ved Kbh.s Universitet. Christiansholms Parallevej 1, 2930 Klampenborg (1976)
- Thomsen, Rudi (f. 21.7.1918), dr. phil., professor i oldtidens historie ved Aarhus Universitet. Funch Thomsens Gade 4, 8200 Århus N (1967)
- Waaben, Knud (f. 6.6.1921), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Kbh.s Universitet. Åmosebakken 8, 2830 Virum (1977)

INDENLANDSKE MEDLEMMER
NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

- Als-Nielsen, Jens Aage (f. 21.1.1939), dr. phil., leder af sektionen for faststoffysik, Fysikafdelingen, Forsøgsanlæg Risø. Fuglebakkevej 57, 2000 Kbh. F (1981 – fys)
- Andersen, Einar Anton (f. 16.9.1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Kbh.s Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut. *K'*. FHT. Kildeskovsvej 81, 2820 Gentofte (1958 – fys)
- Andersen, Erik Albrecht Sparre (f. 29.12.1919), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. – Selskabets kasserer. – Høeghsmindeparken 15, 2900 Hellerup (1962 – fys)
- Andersen, Jens Ulrik (f. 2.9.1941), professor i eksperimentalfysik ved Aarhus Universitet. Dybrovej 3, 8270 Højbjerg (1982 – fys)
- Andersen, Svend Olav (f. 9.10.1929), dr. phil., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. Platanvej 24, 1810 Kbh. V (1977 – biol)
- Andersen, Svend Thorkild (f. 12.9.1926), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse. Nordvangsparken 35, 3460 Birkerød (1974 – biol)
- Andersen, Torkild (f. 19.6.1934), dr. phil., professor i fysik ved Aarhus Universitet. Klokkebakken 37, 8210 Århus V (1979 – fys)
- Asmussen, Erling (f. 6.8.1907), dr. phil., professor i gymnastikteori ved Kbh.s Universitet. Kollegievej 17, 2920 Charlottenlund (1962 – biol)
- Asmussen, Johannes Robert Wirenfeldt (f. 26.3.1903), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole. *K'*. Allégade 8a, 2000 Kbh. F (1962 – fys)
- Bak, Børge Nielsen (f. 31.12.1912), dr. phil., professor i molekylspektroskopi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Søager 18, 2820 Gentofte (1958 – fys)
- Bak, Thor Anders (f. 28.4.1929), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R*. Gruts Allé 8, 2900 Hellerup (1965 – fys)
- Ballhausen, Carl Johan (f. 4.4.1926), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Holmegårdsvej 31, 2920 Charlottenlund (1965 – fys)
- Bang, Thøger Sophus Vilhelm (f. 27.6.1917), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. *R'*. Vagtelvej 8, 2000 Kbh. F (1955 – fys)
- Barndorff-Nielsen, Ole Eiler (f. 18.3.1935), dr. phil., professor i matematik (med særligt henblik på matematisk statistik) ved Aarhus Universitet. *R*. Matematisk Institut, Ny Munkegade, 8000 Århus C (1980 – fys)

- Behnke, Olav (f. 3.5.1929), dr. med., professor i cytologi ved Kbh.s Universitet. Frederikkevej 19, 2900 Hellerup (1974 – biol)
- Berg, Christian (2.6.1944), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Kaningårdsvej 23, 2830 Virum (1982 – fys)
- Berthelsen, Asger (f. 30.4.1928), dr. phil., professor i geologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. St. Regnegade 19 A, 1110 Kbh. K (1977 – fys)
- Berthelsen, Ole (f. 24.3.1919), dr. phil., fh. direktør for Danmarks geologiske Undersøgelse. *R^l*. Granhøjvej 18, 2800 Lyngby (1979 – biol)
- Birkelund, Tove (f. 28.11.1928), dr. phil., professor i historisk geologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Birkehøj 18, 2900 Hellerup (1971 – biol)
- Bjerrum, Jannik (f. 5.4.1909), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *K*. Reersøgade 2, 2100 Kbh. Ø (1948 – fys)
- Bjørnholm, Sven (f. 8.9.1927), dr. phil., docent i fysik ved Kbh.s Universitet. Frederiksberg Allé 45, 1820 Kbh. V (1977 – fys)
- Bohr, Aage Niels (f. 19.6.1922), dr. phil. & scient., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. *K*. Strandgade 34, 1401 Kbh. K (1955 – fys)
- Buchthal, Fritz (f. 19.8.1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. National Inst. of Health, Bethesda, Md., U.S.A. (Udenlandsk medl. 1946, indenl. medl. 1947 – biol)
- Buchwald, Vagn Fabritius (f. 23.6.1929), dr. scient., lektor i metallære ved Danmarks tekniske Højskole. Ingeborgvej 4, 2920 Charlottenlund (1979 – fys)
- † Böcher, Tyge Wittrock (f. 25.10.1909, d. 15.3.1983), dr. phil., professor i botanik ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Fortunvej 90, 2920 Charlottenlund (1971 – biol)
- † Bøggild, Jørgen Kruse (f. 30.7.1903, d. 28.9.1982), dr. phil., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. Kirsteinsgade 2, 2100 Kbh. Ø (1954 – fys)
- Christensen, Bent (f. 22.8.1930), dr. phil., professor i systematisk zoologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Rypevej 19, 2970 Hørsholm (1971 – biol)
- Crone, Ulrik Christian (f. 1.2.1926), dr. med., professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. – Selskabets sekretær. – Toldbodgade 79, 1253 Kbh. K (1968 – biol)
- Dahl, Jens Peder (f. 30.7.1934), dr. phil., professor i kemisk fysik ved Danmarks tekniske Højskole. *R*. Digevænget 5, 2730 Herlev (1978 – fys)
- Dansgaard, Willi (f. 30.8.1922), dr. phil., professor i massespektrometri ved Kbh.s Universitet. Trørødvej 55, 2950 Vedbæk (1977 – fys)
- Eliassen, Erik (f. 8.9.1922), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved Kbh.s Universitet. *R^l*. Dronningeengen 5, 2950 Vedbæk (1981 – fys)

- Ellitsgaard-Rasmussen, Knud (f. 23.6.1923), mag. scient., fh. direktør for Grønlands geologiske Undersøgelse. *R'. FM. 2**. Hummeltoftevej 111, 2830 Virum (1974 – fys)
- Engberg, Ingemar (f. 1.3.1935), med. dr., professor i fysiologi ved Aarhus Universitet. Stokrosevej 93, 8330 Beder (1977 – biol)
- Fenchel, Moritz Werner (f. 3.5.1905), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Sønderengen 110, 2860 Søborg. (Udenl. medl. 1946, indnl. medl. 1948 – fys)
- Fenchel, Tom Michael (f. 19.3.1940), dr. phil., professor i zoologi ved Aarhus Universitet. Skåde Højgårdsvej 88, 8270 Højbjerg (1977 – biol)
- Fiil, Niels Peter (f. 8.2.1941), lic. scient., lektor ved Mikrobiologisk Institut, Kbh.s Universitet, funktionschef for genetisk laboratorium på Novo Industri A/S. Fuglebakkevej 5, 2000 Kbh. F (1982 – biol)
- Forchhammer, Jes (f. 5.4.1934), dr. phil., afdelingsleder ved Fibiger-Laboratoriet. Krogmosevej 25, 2880 Bagsværd (1980 – biol)
- Fuglede, Bent (f. 8.10.1925), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. *R'. Trongårdsparken 67, 2800 Lyngby (1968 – fys)*
- Hald, Anders Hjorth (f. 3.6.1913), dr. phil., professor i matematisk statistik ved Kbh.s Universitet. Furesøvej 87 A, 2830 Virum (1961 – fys)
- Hansen, Hans Jørgen Steen (f. 6.8.1939), dr. phil., docent i geologi ved Kbh.s Universitet. Mølleåparken 28, 2800 Lyngby (1978 – biol)
- Holmsgaard, Erik (f. 21.6.1921), dr. agro., forstander ved Statens forstlige Forsøgsvæsen, *R'. Springforbi, 2930 Klampenborg (1977 – biol)*
- Holstener-Jørgensen, Helge (f. 10.12.1924), dr. agro., afdelingsleder ved Statens forstlige Forsøgsvæsen. Solbjerget 44, 3460 Birkerød (1980 – biol)
- Holter, Heinz Alois Alfred Friedrich (f. 5.6.1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling. *R'. Farendløse Enghave 37, 4100 Ringsted (1944 – biol)*
- Huus, Torben (f. 5.12.1919), dr. phil., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. *R'. Vordingborggade 11, 2100 Kbh. Ø (1961 – fys)*
- Jensen, Henning Højgaard (f. 21.11.1918), dr. techn., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. Rødtjørnevej 18 A, 2720 Vanløse (1974 – fys)
- Jensen, Kai Arne (f. 27.3.1907), dr. phil., professor i kemi ved Kbh.s Universitet. *R'. Bøgehøj 64, 2900 Hellerup (1948 – fys)*
- Jessen, Børge Christian (f. 19.6.1907), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Dantes Plads 3, 1556 Kbh. V (1939 – fys)

- Jónasson, Pétur Mikkel (f. 18.6.1920), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Kbh.s Universitet. Ferskvandsbiologisk Laboratorium. Helsingørsgade 51, 3400 Hillerød (1980 – biol)
- Jørgensen, Carl Christian Barker (f. 11.8.1915), dr. phil., professor i zoofysiologi (med særligt henblik på sammenlignende fysiologi) ved Kbh.s Universitet. Slettevej 8, 2860 Søborg (1965 – biol)
- Kjeldgaard, Niels Ole (f. 2.6.1926), dr. phil., professor i molekylærbiologi ved Aarhus Universitet. Høegh Guldsbergsgade 57, 8000 Århus C (1971 – biol)
- Kjær, Anders Clausen (f. 10.8.1919), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. *R'*. Opnæsgård 45, 2970 Hørsholm (1962 – fys)
- Klenow, Hans (f. 7.2.1923), dr. phil., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. *R'*. Skovmindevej 21, 2840 Holte (1975 – biol)
- Kofoed-Hansen, Otto Mogens (f. 25.4.1921), dr. phil., professor i reaktorfysik ved Forsøgsanlæg Risø, Forelvej 12, 3450 Allerød (1965 – fys)
- Kristensen, Leif (f. 4.1.1934), dr. phil., professor i matematik ved Aarhus Universitet. Vesttoften 2, 8250 Egå (1971 – fys)
- Kristensen, Martin Kristian (f. 6.5.1888), dr. med., fh. overlæge ved Statens Serum Institut. *K*. Nybodergården, Kronprinsessegade 61, 1306 Kbh. K (1936 – biol)
- Kruhøffer, Poul Weber (f. 15.11.1914), dr. med., professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. Helsingørsvej 39, 3480 Fredensborg (1971 – biol)
- Kullenberg, Gunnar Erik Börje (f. 1.7.1938), dr. phil., professor i fysisk oceanografi ved Kbh.s Universitet. Institut for fysisk Oceanografi, Haraldsgade 6, 2200 Kbh. N (1980 – fys)
- Larsen, Kai (f. 15.11.1926), professor i botanik ved Aarhus Universitet. *R*. Gråstenvej 6, Søften, 8382 Hinnerup (1979 – biol)
- Larsen, Peder Olesen (f. 7.9.1934), dr. phil., professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. *R*. Hvidegårdsparken 8, 2800 Lyngby (1976 – biol)
- Lassen, Niels Alexander (f. 7.12.1926), dr. med., overlæge ved Bispebjerg Hospitals klinisk-fysiologiske laboratorium. *R*. Ole Olsens Allé 9, 2900 Hellerup (1978 – biol)
- Lassen, Niels Ove (f. 18.5.1914), dr. phil., professor i eksperimentalfysik ved Kbh.s Universitet. *R'*. Søndervej 43, 2830 Virum (1958 – fys)
- Lassen, Ulrik Vilhelm (f. 17.4.1930), dr. med., professor i zoofysiologi ved Kbh.s Universitet; forskningsdirektør i Novo-Industri A/S. Skovmindevej 26, 2840 Holte (1974 – biol)

- Linderberg, Jan Erik (f. 27.10.1934), fil. dr., professor i teoretisk kemi ved Aarhus Universitet. Dalvangen 58, 8270 Højbjerg (1982 – fys)
- Lindhard, Jens (f. 26.2.1922), professor i teoretisk fysik ved Aarhus Universitet. – Selskabets præsident – J. F. Willumsens Vej 4, 8270 Højbjerg (1962 – fys)
- Lund, Bodil Jerslev (f. 30.4.1919), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R^l. Heslegårdsvej 39, 2900 Hellerup (1971 – fys)
- Lund, Ebba (f. 22.9.1923), dr. scient., professor i veterinær virologi og immunologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. R. Dronningensgade 9, 1420 Kbh. K (1978 – biol)
- Lund, Henning (f. 15.9.1929), dr. phil., lektor i kemi ved Aarhus Universitet. Kemisk Institut, 8000 Århus C (1979 – fys)
- Lundquist, Frank (f. 31.5.1916), dr. phil., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. Kastanievej 46, 2840 Holte (1977 – biol)
- Mackintosh, Allan Roy (f. 22.1.1936), dr. phil., fil. dr., professor i eksperimentel faststoffysik ved Kbh.s Universitet. R. Henrik Thomsens Vej 4, 3460 Birkerød (1977 – fys)
- Madsen, Ib Henning (f. 12.4.1942), Ph. D., lektor i matematik ved Aarhus Universitet. Vestervang 2, 8000 Århus C (1978 – fys)
- Marcker, Kjeld Adrian (f. 27.12.1932), professor i biologisk kemi ved Aarhus Universitet. Toftevej 1, 8250 Egå (1976 – biol)
- Maunsbach, Arvid B. (f. 9.5.1937), med. dr., professor i anatomi ved Aarhus Universitet. R. Agrivej 1, 8240 Risskov (1977 – biol)
- Michelsen, Axel Albert (f. 1.3.1940), dr. phil., professor i biologi ved Odense Universitet. R. Læssøegade 204, 5230 Odense M (1979 – biol)
- Mohr, Jan Gunnar Faye (f. 10.1.1921), dr. med., professor i medicinsk genetik ved Kbh.s Universitet. R^l. Skodsborgparken 62, 2942 Skodsborg (1968 – biol)
- Mottelson, Ben Roy (f. 9.7.1926), dr., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh. Abildgaardsgade 32, 2100 Ø (Udenl. medl. 1958, indnl. medl. 1974 – fys)
- Munch-Petersen, Inger Agnete (f. 8.9.1917), dr. phil., professor i biologisk kemi ved Kbh.s Universitet. Prins Valdemarsvej 26, 2820 Gentofte (1978 – biol)
- Møller, Christian Knakkergård (f. 4.7.1920), dr. phil., professor i kemi ved Odense Universitet. Bødtchersvej 8, 5230 Odense M (1968 – fys)
- Møller, Hans Bjerrum (f. 11.5.1932), dr. phil., underdirektør ved Forsøg-sanlæg Risø. R. 4000 Roskilde (1978 – fys)

- Maaløe, Ole Urban (f. 15.8.1914), dr. med., professor i mikrobiologi ved Kbh.s Universitet. Ahlmanns Allé 38, 2900 Hellerup (1960 – biol)
- Nathan, Ove Heymann Wandall (f. 12.1.1926), dr. phil., professor i fysik. Rektor ved Kbh.s Universitet. Svanevænget 4, 2100 Kbh. Ø (1976 – fys)
- Nielsen, Christian Overgaard (f. 16.1.1918), dr. phil., professor i zoologi (med særligt henblik på almen zoologi) ved Kbh.s Universitet. Ravsnæsvej 72, 3460 Birkerød (1961 – biol)
- Nielsen, Halfdan Einer Steemann (f. 13.6.1907), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Kbh.s Universitet. *R¹*, *FM. 2**. Vejlesøparken 9., 2840 Holte (1958 – biol)
- Nissen, Poul Erik (f. 2.9.1939), lic. scient., lektor i astronomi ved Aarhus Universitet. Januarvej 39, 8210 Århus V (1979 – fys)
- Noe-Nygaard, Arne (f. 30.7.1908), dr. phil., professor i geologi, (med særligt henblik på dynamisk geologi) ved Kbh.s Universitet. *K.*, *FM2**, Lundehave, Nordre Strandvej 26 C, 3000 Helsingør (1954 – fys)
- Olesen, Poul (f. 28.4.1939), mag. scient., lektor i teoretisk fysik ved Kbh.s Universitet. Brolæggerstræde 13, 1211 Kbh. K (1980 – fys)
- Olsson, Lennart (f. 18.9.1949), dr. med., ekstraord. professor i cellebiologi ved Rigshospitalet. Ibstrupvej 20 A, 2820 Gentofte (1982 – biol)
- Ottesen, Martin (f. 14.12.1920), dr. phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Gl. Carlsberg Vej 10, 2500 Valby (1960 – biol)
- Pedersen, Gert Kjærgård (f. 13.4.1940), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Grants Allé 11, 2900 Hellerup (1977 – fys)
- Pedersen, Kai Julius (f. 31.3.1899), dr. phil., fh. docent i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. *R.* Agerkær 13, 2610 Rødovre (1951 – fys)
- Pedersen, Olaf (f. 8.4.1920), dr. phil., professor i de eksakte videnskabers historie ved Aarhus Universitet. Elbækvej 16, 8240 Risskov (1978 – fys)
- Peters, Bernard (f. 22.12.1910), dr. phil., professor, fh. bestyrer af Dansk Rumforskningsinstitut. Lundtoftevej 155 A, 2800 Lyngby (Udenl. medl. 1961, indenl. medl. 1968 – fys)
- Pihl, Mogens (f. 22.4.1907), dr. phil., professor i fysik ved Kbh.s Universitet. Trondhjemsgade 12, 2100 Kbh. Ø (1971 – fys)
- Poulsen, Valdemar Jules (f. 28.11.1929), dr. phil., professor i geologi (med særligt henblik på biostratigrafi) ved Kbh.s Universitet *R.* Solsiden 7, 3540 Lyngby (1981 – biol)
- Rasmussen, Svend Erik (f. 19.11.1925), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved Aarhus Universitet. Højkolvej 39, 8210 Århus V (1981 – fys)

- Rehberg, Poul Kristian Brandt (f. 29.3.1895), dr. med., phil. & med. vet., professor i zoofysiologi ved Kbh.s Universitet. Bernstorffsvej 144, 2900 Hellerup (1944 – biol)
- Rehfeld, Jens Frederik (f. 11.10.1941), dr. med., professor i klinisk kemi ved Kbh.s Universitet. J. A. Schwartzgade 37, 2100 Kbh. Ø (1981 – biol)
- Reiz, Sven Anders Torsten (f. 7.6.1915), fil. dr., professor i astronomi ved Kbh.s Universitet. Løvspringsvej 3 B, 2920 Charlottenlund (1959 – fys)
- Rudkjøbing, Mogens Hegelund (f. 6.9.1915), dr. phil., professor i astronomi ved Aarhus Universitet. Hejrebakken 22, 8220 Brabrand (1961 – fys)
- Schäffer, Claus Erik (f. 31.1.1930), professor i uorganisk kemi ved Kbh.s Universitet. Rønnebærvej 136 B, 2840 Holte (1977 – fys)
- Seidenfaden, Gunnar (f. 24.2.1908), dr. phil. & scient., botaniker, ambassadør og udenrigsråd. *Kl. FM. 2**. Borsholmgård, 3100 Hornbæk (1974 – biol)
- Siim, Jørgen Christian (f. 1.10.1915), dr. med., direktør for Statens Seruminstitut. Rosenørns Allé 10, 1970 Kbh. V (1974 – biol)
- Simonsen, Morten (f. 31.3.1921), dr. med., professor i transplantations- og immunbiologi ved Kbh.s Universitet. Nørre Allé 71, 2100 Kbh. Ø. (Udenl. medl. 1965, indenl. medl. 1968 – biol)
- Skou, Jens Christian (f. 8.10.1918), dr. med., professor i biofysik ved Aarhus Universitet. Rislundvej 9, 8240 Risskov (1965 – biol)
- Sten-Knudsen, Ove (f. 14.3.1919), dr. med., professor i biofysik ved Kbh.s Universitet. Smakkegårdsvej 8, 2820 Gentofte (1968 – biol)
- Strid, Arne Krister (f. 7.3.1943), fil. dr., professor i systematisk botanik ved Kbh.s Universitet. Tulipanvej 4, 3450 Allerød (1976 – biol)
- Strömgren, Bengt Georg Daniel (f. 21.1.1908), dr. phil. & scient., professor i astronomi (astrofysik) ved Kbh.s Universitet. *Kl.* – Selskabets præsident 1969-1975. – Æresboligen Gl. Carlsberg, 2500 Valby (Indenl. medl. 1939, udenl. medl. 1959, indenl. medl. 1968 – fys)
- Svejgaard, Arne (f. 13.3.1937), dr. med., overlæge ved Vævstypelaboratoriet, Rigshospitalet. Skovvang 67, 3450 Allerød (1980 – biol)
- Sørensen, Henning (f. 20.4.1926), dr. phil., professor i petrologi ved Kbh.s Universitet. – Vicepræsident og formand for den naturvidenskabelige klasse. – Furesøvej 81 B, 2830 Virum (1978 – fys)
- Thaysen, Jørn Hess (f. 19.10.1921), dr. med., professor i intern medicin ved Kbh.s Universitet. *Rl.* Frederik V's Vej 21, 2100 Kbh. Ø (1977 – biol)

- Thorn, Niels Anker (f. 1.8.1924), dr. med., professor i fysiologi ved Kbh.s Universitet. Tonysvej 17, 2920 Charlottenlund (1982 – biol)
- Tornehave, Hans Marius Nielsen (f. 24.4.1915), dr. phil., professor i matematik ved Kbh.s Universitet. Tornebakken 45, 2830 Virum (1960 – fys)
- Troels-Smith, Jørgen Andreas (f. 7.6.1916), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, fh. lektor i mosegeologi ved Kbh.s Universitet. Grønnemose Allé 103, 2860 Søborg (1961 – biol)
- Tygstrup, Niels (f. 26.5.1926), dr. med., professor i intern medicin ved Kbh.s Universitet. Blegdamsvej 9, 2100 Kbh. Ø (1981 – biol)
- Ussing, Hans Henriksen (f. 30.12.1911), dr. med., phil. & scient., professor i biokemi ved Kbh.s Universitet. K. Carl Blochs Allé 17, 2860 Søborg (1955 – biol)
- Wettstein Ritter von Westersheim, Diter Holger (f. 20.9.1929), fil. dr., dr. rer. nat., professor ved Carlsberglaboratoriet og forstander for dets fysiologiske afd. R. Åsevej 13, 3500 Værløse (1965 – biol)
- Wieth, Jens Otto (f. 31.12.1932), dr. med., afdelingsleder, lektor i biofysik ved Kbh.s Universitet. Hummeltoftevej 150, 2830 Virum (1978 – biol)
- Wingstrand, Karl Georg (f. 2.3.1919), fil. dr., professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Kbh.s Universitet. R'. Dyssegårdsvej 55, 2860 Søborg (1959 – biol)
- Winther, Aage (f. 8.5.1926), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved Kbh.s Universitet. Dyssegårdsvej 39, 2860 Søborg (1968 – fys)

UDENLANDSKE MEDLEMMER HUMANISTISKE KLASSE

- Akurgal, Ekrem (f. 30.3.1911), dr., professor i klassisk arkæologi ved Universitetet i Ankara (1977)
- Amundsen, Leiv (f. 30.5.1898), dr., professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo (1965)
- Attman, Artur (f. 31.10.1910), professor i økonomisk historie ved universitetet i Göteborg (1977)
- Axelson, Bertil Folke Bonde (f. 22.12.1906), dr., professor i romersk veltalenhed og poesi ved universitetet i Lund (1970)
- Ayer, Sir Alfred Jules (f. 29.10.1910), professor i logik ved universitetet i Oxford, England (London) (1976)
- Bailey, Sir Harold Walter (f. 16.12.1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England (1946)

- Balassa, Iván (f. 5.10.1917), dr., direktør for det ungarske landbrugsmuseum i Budapest (1975)
- Baldwin, John Wesley (f. 13.7.1929), professor i historie ved The Johns Hopkins University, Baltimore, Maryland (1978)
- Barth, Thomas Fredrik Weybye (f. 22.12.1928), professor i socialantropologi og etnografi ved universitetet i Oslo (1976)
- Bendz, Claes Gerhard Mortimer (f. 16.10.1908), fil. & med. dr., professor i latin ved universitetet i Lund. *R.* (1965)
- Benediktsson, Sigurður Jakob (f. 20.7.1907), dr., hovedredaktør af den islandske ordbog, Reykjavik (1961)
- Bengtsson, Lars Ingmar Olof (f. 2.3.1920) professor i musikvidenskab ved Institutionen för Musikvetenskap i Uppsala, Stockholm (1978)
- Berg, Gösta (f. 31.7.1903) fil. dr., professor, fh. direktør for Nordiska Museet och Skansen i Stockholm. *K.* (1980)
- Bergsagel, John Dagfinn (f. 19.4.1928), dr., professor i musikvidenskab ved Kbh.s Universitet (1978)
- Bergsland, Knut (f. 7.3.1914) dr., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo (1964)
- Bischoff, Bernhard (f. 20.12.1906), dr., professor i latinsk middelalderfilologi ved universitetet i München (1969)
- Boardman, John (f. 20.8.1927), Lincoln professor i klassisk kunst og arkæologi ved universitetet i Oxford, England (1979)
- Bottéro, Jean (f. 30.8.1914), professor i assyriologi ved l'Ecole Pratique des Hautes Etudes, la Sorbonne, Paris (1978)
- Boyce, Norah Elizabeth Mary (f. 2.8.1920), professor i iranske studier ved universitetet i London (1978)
- Brems, Hans Julius (f. 16.10.1915), professor i økonomi ved University of Illinois at Urbana-Champaign, Urbana, Ill. (1979)
- Chéhab, Emir Maurice (f. 27.12.1904), generaldirektør for antikvitetsvæsenet, Nationalmuseet, Beirut (1980)
- Clark, John Grahame Douglas (f. 28.7.1907), dr., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, England *K.* (1964)
- † Collinder, Erik Alfred Torbjörn (Björn) (f. 22.7.1894, d. 20.5.1983), dr., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Uppsala (1961)
- † Dolley, Michael (f. 6.7.1925, d. 29.3.1983), professor i historisk numismatik ved Queen's University of Belfast (Devon) (1979)
- Duchesne-Guillemin, Jacques-Alfred-Maurice (f. 21.4.1910), professor i iransk sprog og kultur ved universitetet i Liège (1975)
- Düring, Hans Ingemar (f. 2.9.1903), dr., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved universitetet i Göteborg (1956)

- Erdmann, Karl Dietrich (f. 29.4.1910), dr., professor i historie ved universitetet i Kiel (1968)
- Fehrman, Carl Abraham Daniel (f. 3.2.1915), dr., professor i litteraturhistorie ved universitetet i Lund (1969)
- Fellerer, Karl Gustav (f. 7.7.1902), professor i musikvidenskab ved universitetet i Köln (1976)
- Fellows-Jensen, Gillian (f. 5.7.1936), lektor i navneforskning ved Kbh.s Universitet (1982)
- Fenton, Alexander (f. 26.6.1929), dr., direktør for National Museum of Antiquities of Scotland, Edinburgh (1979)
- Finley, Sir Moses I. (f. 20.5.1912), professor i oldtidshistorie ved universitetet i Cambridge, England (1975)
- Firth, Sir Raymond William (f. 25.3.1901), dr., professor i antropologi ved universitetet i London (1966)
- Gershevitch, Ilya (f. 24.10.1914), dr. i iransk filologi ved universitetet i Cambridge, England (1982)
- Gjerstad, Erik Paul Einar (f. 30.10.1897), dr., professor i klassisk arkæologi og antikkens historie ved universitetet i Lund (1953)
- Górski, Karol (f. 30.4.1903), professor i middelalderhistorie ved Nicholas Copernicus universitetet i Toruń, Polen (1979)
- Grabar, André (f. 26.7.1896), dr., professor i byzantinsk arkæologi ved Collège de France, Paris (1951)
- Grøtvedt, Per Nyquist (f. 24.3.1891), dr. philos, fh. lektor, Oslo (1977)
- Gurney, Oliver Robert (f. 28.1.1911), professor i assyriologi ved universitetet i Oxford, England (1976)
- Hagendahl, Karl Oskar Harald (f. 31.8.1889), dr., professor i klassiske sprog ved universitetet i Göteborg (1970)
- Haugen, Einar Ingvald (f. 19.4.1906), dr., professor i nordisk og almen sprogvidenskab ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1970)
- Henne, Henry (f. 21.10.1918), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Bergen (1979)
- Hoffmann, Erich (f. 16.7.1926), dr., professor i Slesvig-Holstens historie ved universitetet i Kiel (1982)
- Hunger, Herbert (f. 9.12.1914), dr. phil., professor i byzantinistik ved universitetet i Wien (1981)
- Haavelmo, Trygve Magnus (f. 13.12.1911), dr., professor i nationaløkonomi ved universitetet i Oslo (1975)
- Ingholt, Kai Harald (f. 11.3.1896), dr., professor i arkæologi ved Yale University. R. Hamden, Conn. (1957)
- Jacobsen, Thorkild Peter Rudolph (f. 7.6.1904), dr., professor i assyriologi ved Harvard University, Bradford, N.H., Conn. (1952)

- Jansson, Erik Valter (f. 22.5.1907), dr., professor i svensk sprog ved universitetet i Uppsala (1969)
- Jeannin, Pierre (f. 8.12.1924), studievejleder ved Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris (1979)
- † Johansen, Leif (f. 11.5.1930, d. 27.12.1982), dr. philos., professor i socialøkonomi ved universitetet i Oslo (1982)
- Kellenbenz, Hermann (f. 27.8.1913), dr., professor i historie ved universitetet i Nürnberg (1972)
- Kuhn, Johann (Hans) Christoph Bernhard Theodor (f. 13.7.1899), dr., professor i germansk og nordisk filologi ved universitetet i Kiel (1974)
- Kuiper, Franciscus Bernardus Jacobus (f. 7.7.1907), dr., professor i sanskrit og indisk oldtidskundskab ved universitetet i Leiden (1968)
- Kunze, Emil (f. 18.12.1901), dr., professor, førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen (München) (1963)
- Lefèvre, Yves Pierre Hugues (f. 9.3.1919), dr., professor i middelalderlitteratur ved universitetet i Bordeaux (1983)
- Lehmann, Winfred Philipp (f. 23.6.1916), professor i lingvistik og tysk sprog ved University of Texas, Austin (1975)
- Leser, Paul (f. 23.2.1899), dr., professor i antropologi ved Hartford Seminary Foundation, Hartford, Conn. (1972)
- Lindbeck, Assar Carl Eugen (f. 26.1.1930), dr., professor ved Institut for International Økonomi, Stockholm (1977)
- Lombard, Alf (f. 8.7.1902), dr., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund (1951)
- L'Orange, Hans Peter (f. 2.3.1903), dr., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo (Rom) (1946)
- Lönnroth, Nils Erik Magnus (f. 1.8.1910), dr., professor i historie ved universitetet i Göteborg (1966)
- Malmberg, Bertil (f. 22.4.1913), dr., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Lund (1974)
- Malmqvist, Nils Göran David (f. 6.6.1924), fil. dr., professor i sinologi ved Stockholms Universitet (1976)
- Martinet, André (f. 12.4.1908), dr., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris (1954)
- Mathias, Peter (f. 10.1.1928), M.A., F.B.A., professor i økonomisk historie ved universitetet i Oxford, England (1982)
- Maybury-Lewis, David H. P. (f. 9.5.1929), professor i antropologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1978)
- Mayrhofer, Manfred (f. 26.9.1926), dr., ordinær professor i almen og indogermansk sprogvidenskab ved universitetet i Wien (1980)

- McFarlane, James Walter (f. 12.12.1920), Professorial Fellow, University of East Anglia, Norwich, England (1983)
- Meier, Harri Ernst Hinrich Friedrich (f. 8.1.1905), dr., professor i romansk filologi ved universitetet i Bonn (1968)
- Mitchell, Philip Marshall (f. 23.9.1916), dr., professor i germanske sprog ved University of Illinois, Urbana, Ill. (1971)
- Needham, Joseph (f. 9.12.1900), dr., sinolog, Reader i biokemi ved universitetet i Cambridge, England (1975)
- Norberg, Dag Ludvig (f. 31.7.1909), professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm (1964)
- Nordenfalk, Carl Adam Johan (f. 13.12.1907), fil. dr., professor i kunsthistorie, fh. dir. for Stockholms Nationalmuseum (1977)
- Norman, Kenneth Roy (f. 21.7.1925), Reader i indisk ved universitetet i Cambridge, England (1983)
- Nykrog, Per (f. 1.11.1925), dr. phil., professor i romansk filologi ved Harvard University. R. Cambridge, Mass. (1975)
- Odén, Agnes Birgitta (f. 11.8.1921), professor i historie ved universitetet i Lund (1977)
- Passmore, John Arthur (f. 9.9.1914), professor i filosofi ved Australian National University, Canberra (1979)
- Polotsky, Hans Jakob (f. 13.9.1905), dr., professor i ægyptologi ved universitetet i Jerusalem (1967)
- Romilly, Jacqueline de (f. 26.3.1913), dr., professor i græsk ved universitetet i Paris (1961)
- Rudolph, Kurt (f. 3.4.1929), professor i religionshistorie ved Karl-Marx-Universität, Leipzig (1976)
- † Schaeffer-Forrer, Claude-Frédéric-Armand (f. 6.3.1898, d. 25.8.1982), dr., professor i arkæologi ved Collège de France (1959)
- Schieder, Theodor (f. 11.4.1908), dr., professor i historie ved universitetet i Köln (1971)
- Seip, Jens Laurits Arup (f. 11.10.1905), dr., professor i politisk idéhistorie ved universitetet i Oslo (1974)
- Snell, Bruno Karl Johannes Richard (f. 18.6.1896), dr., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg (1951)
- Steen, Sverre (f. 1.8.1898), dr., professor i historie ved universitetet i Oslo (1965)
- Stenström, Ture Oscar (f. 12.4.1927), professor i litteraturvidenskab ved universitetet i Uppsala (1982)
- Sveinsson, Einar Ólafur (f. 12.12.1899), dr., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavik (1956)

- Svensden, Paulus (f. 17.4.1904), dr., professor i europæisk litteratur og idéhistorie ved universitetet i Oslo (1978)
- Syme, Sir Ronald (f. 11.3.1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford, England (1951)
- Sällund, Lars Gösta (f. 1.3.1903), dr., professor i klassisk sprogvidenskab og kulturforskning ved universitetet i Stockholm (1969)
- Säve-Söderbergh, Torgny (f. 29.6.1914), dr., professor i ægyptologi ved universitetet i Uppsala (1975)
- Thompson, Homer Armstrong (f. 7.9.1906), dr., professor i klassisk arkæologi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. (1971)
- † Turner, Sir Eric Gardner (f. 26.2.1911, d. 20.4.1983), professor i papyrologi ved universitetet i London (Ross-shire, Skotland) (1975)
- Vogt, Hans Kamstrup (f. 1.6.1903), dr., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Oslo (1957)
- Waszink, Jan Hendrik (f. 27.10.1908), professor i klassisk arkæologi og filologi ved universitetet i Leiden (1976)
- Weibull, Curt Hugo Johannes (f. 19.8.1886), dr. professor i historie ved universitetet i Göteborg (1957)
- Wilson, Charles Henry (f. 16.4.1914), professor i moderne historie ved Istituto Universitario Europeo, Firenze (1970)
- Wistrand, Erik Karl Hilding (f. 24.1.1907), dr., professor i klassiske sprog ved universitetet i Göteborg (1971)
- von Wright, Georg Henrik (f. 14.6.1916), dr., forskerprofessor ved Finlands Akademi, Helsingfors (1974)
- Wyller, Egil Anders (f. 24.4.1925), dr., professor i antik åndshistorie ved universitetet i Oslo (1972)
- Zilliaccus, Johan Henrik (f. 23.1.1908), dr., professor i græsk litteratur ved universitetet i Helsingfors (1972)
- Öhmann, Emil (f. 25.1.1894), dr., professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors (1957)

UDENLANDSKE MEDLEMMER NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol den biologiske gruppe

- Ahlfors, Lars Valerian (f. 18.4.1907), dr., professor i matematik ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1977 – fys)
- Ahrland, Sten Harald (f. 4.8.1921), dr., professor i uorganisk opløsningskemi ved universitetet i Lund (1975 – fys)

- Alfsen, Erik Magnus (f. 13.5.1930), dr., professor i matematik ved universitetet i Oslo (1978 – fys)
- Alfvén, Hannes Olof Gösta (f. 30.5.1908), professor i plasmafysik ved Stockholms tekniska Högskola (1968 – fys)
- Ambartsumian, Viktor Amazaspovich (f. 18.9.1908), professor og direktør for Astrophysical Observatory i Erevan, Armenien, USSR (1971 – fys)
- Andersen, Ole Krogh (f. 11.5.1942), direktør, professor ved Max Planck Institutet for faststofforskning i Stuttgart (1982 – fys)
- Andersson, Bengt Erik (f. 12.1.1923), vet.med.dr., professor i fysiologi ved veterinæruniversitetet i Uppsala (1977 – biol)
- Anfinsen, Christian Boehmer (f. 26.3.1916), dr., professor i biologi ved Nat. Inst. of Health, Bethesda, Md. (1965 – biol)
- Auerbach, Charlotte (f. 14.5.1899), dr., professor i genetik ved universitetet i Edinburgh (1968 – biol)
- Barton, Sir Derek Harold Richard (f. 8.9.1918), dr., professor i organisk kemi ved C.N.R.S., Gif-sur-Yvette (1972 – fys)
- Bastiansen, Otto Christian Astrup (f. 5.9.1918), dr., professor i teoretisk kemi ved universitetet i Oslo (1967 – fys)
- Bauer, Heinz (f. 31.1.1928), dr., professor i matematik ved Erlangen-Nürnberg Universitet (1982 – fys)
- Beadle, George Wells (f. 22.10.1903), dr., professor i biologi ved og præsident for University of Chicago, Ill. (1952 – biol)
- Bell, Ronald Percy (f. 24.11.1907), professor i kemi ved universitetet i Stirling, Skotland (1962 – fys)
- Bénard, Jacques (f. 21.12.1912), dr., professor i fysisk kemi ved universitetet i Paris (Bourg-la-Reine) (1968 – fys)
- Bergsten, Karl Erik (f. 27.7.1909), dr., professor i geografi ved universitetet i Lund (1968 – fys)
- Bergström, Lars Ingmar Valeson (f. 6.9.1921), professor, bestyrer for Forskningsinstitutet för Atomfysik, Stockholm (1974 – fys)
- Bernhard, Carl Gustav (f. 28.4.1910), dr., professor i fysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1975 – biol)
- Berry, R. Stephen (f. 9.4.1931), Ph.D., professor i kemi ved University of Chicago, Ill. (1980 – fys)
- Burling, Arne Karl-August (f. 3.2.1905), dr., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N.J. (1951 – fys)
- Blaauw, Adriaan (f. 12.4.1914), professor ved Det astronomiske Institut, Universitetet i Groningen (1982 – fys)
- Blackburn, Thomas Henry (f. 8.8.1933), professor i mikrobiel økologi ved Aarhus Universitet (1983 – biol)

- Bogorad, Lawrence (f. 29.8.1921), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1977 – biol)
- Boström, Kurt Georg Verner (f. 25.3.1932), professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1983 – fys)
- Brachet, Jean-Louis-Auguste (f. 19.3.1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université Libre, Bruxelles (1956 – biol)
- Bridgwater, David (f. 5.7.1934), dr. phil., professor i dynamisk geologi ved Kbh.s Universitet (1977 – fys)
- Brinck, Per Simon Valdemar (f. 4.9.1919), dr., professor i zoologi ved universitetet i Lund (1972 – biol)
- de Broglie, Louis-Victor-Pierre-Raymond, Prince (f. 15.8.1892), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris (1946 – fys)
- Brown, Gerald Edward (f. 22.7.1926), dr., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh., og ved State University of New York, Stony Brook, N.Y. (1967 – fys)
- Braarud, Tryggve (f. 15.9.1903), dr., professor i botanisk marinbiologi ved universitetet i Oslo (1965 – biol)
- Burström, Hans Georg (f. 27.5.1906), dr., professor i plantefysiologi ved universitetet i Lund (1968 – biol)
- Busemann, Herbert (f. 12.5.1905), dr., professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal. (1964 – fys)
- Carleson, Lennart Axel Edvard (f. 18.3.1928), dr., professor i matematik ved universitetet i Uppsala (1970 – fys)
- Cartan, Henri-Paul (f. 8.7.1904), professor i matematik ved universitetet i Paris (1962 – fys)
- Casimir, Hendrik Brugt Gerhard (f. 15.7.1909), dr., direktør for Philips' Gloeilampenfabrieken, Eindhoven, Holland (Heeze) (1975 – fys)
- Chanock, Robert M. (f. 8.7.1924), dr., chef for Laboratoriet for infektionssygdomme, National Institutes of Health, Bethesda, MD (1980 – biol)
- Clark, Brian Frederic Carl (f. 26.7.1936), Sc. D., professor i biostrukturkemi ved Aarhus Universitet (1980 – biol)
- Connes, Alain (f. 1.9.1947), dr., professor i matematik ved universitetet i Paris (1980 – fys)
- Cori, Carl Ferdinand (f. 5.12.1896), dr., professor i biokemi ved Harvard Medical School, Boston, Mass. (1956 – biol)
- Cotton, Frank Albert (f. 9.4.1930), dr., professor i kemi ved Texas A & M University, Texas (1975 – fys)
- Coulomb, Jean-Marie-François-Joseph (f. 7.11.1904), dr., professor i geofysik ved universitetet i Paris (1969 – fys)

- Cox, David Roxbee (f. 15.7.1924), professor i statistik ved Imperial College of Science and Technology, London (1983 – fys)
- Cramér, Carl Harald (f. 25.9.1893), dr., professor i forsikringsmatematik og matematisk statistik ved universitetet i Stockholm (1968 – fys)
- Dahlgren, Rolf Martin Teodor (f. 7.7.1932), fil dr., professor i systematisk botanik ved Kbh.s Universitet (Lund) (1976 – biol)
- Davies, John Arthur (f. 28.3.1927), dr., professor i fysik ved Chalk River Nuclear Laboratories, Ontario (1970 – fys)
- Dirac, Paul Adrien Maurice (f. 8.8.1902), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, England (1962 – fys)
- Dorf, Erling (f. 19.7.1905), dr., professor i geologi ved Princeton University, N.J. (1965 – biol)
- Edlén, Bengt (f. 2.11.1906), dr., professor i fysik ved universitetet i Lund (1956 – fys)
- Edsall, John Tileston (f. 3.11.1902), professor i biokemi ved Harvard University, Boston, Mass. (1969 – biol)
- Eigen, Manfred (f. 9.5.1927), dr., professor, Max-Planck-Institut für Phys. Chemie, Göttingen (1971 – biol)
- Emerson, Sterling Howard (f. 29.10.1900), dr., professor i genetik ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. (1974 – biol)
- † von Euler, Ulf Svante (f. 7.2.1905, d. 10.3.1983), dr., professor i fysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1962 – biol)
- Fey, Hans (f. 30.12.1921), dr., professor, direktør for Veterinär-Bakteriologisches Institut der Universität, Bern (1971 – biol)
- Fischer-Hjalmars, Inga Margrete (f. 16.1.1918), professor i teoretisk fysik ved universitetet i Stockholm (1982 – fys)
- Flerov, Georgii Nikolaevitch (f. 2.3.1913), dr., professor, direktør for laboratoriet for kernereaktioner i Dubna (Moskva) (1969 – fys)
- Flood, Håkon (f. 25.9.1905), dr., professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim (1964 – fys)
- Folkow, Bjørn Uno Gottfrid (f. 13.10.1921), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Göteborg (1968 – biol)
- Frey, David Grover (f. 10.10.1915), professor i biologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. (1982 – biol)
- Fredga, Arne (f. 18.7.1902), dr., professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala (1965 – fys)
- von Frisch, Karl Ritter (f. 20.11.1886), dr., professor i zoologi ved universitetet i München (1931 – biol)
- Fronæus, Sture Adolf (f. 5.10.1916), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Lund (1978 – fys)

- Gard, Sven (f. 3.11.1905), dr., professor i virologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1964 – biol)
- Garnham, Percy Cyril Claude (f. 15.1.1901), professor i med. protozoologi ved universitetet i London (1976 – biol)
- Giles, Norman Henry (f. 6.8.1915), professor i genetik ved University of Georgia, Athens, GA (1982 – fys)
- Ginzburg, Vitaly Lazarevich (f. 4.10.1916), professor, leder af afd. f. teoretisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)
- Glick, David (f. 3.5.1908), dr., professor i Department of Pathologi, forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Stanford, Cal. (1965 – biol)
- Godwin, Harry (f. 9.5.1901), dr., professor i botanik ved universitetet i Cambridge, England (1962 – biol)
- Goldanskii, Vitalii Iosifovich (f. 18.6.1923), professor, leder af inst. f. kemisk fysik ved akademiet i Moskva (1977 – fys)
- Granit, Ragnar Arthur (f. 30.10.1900), dr., professor i neurofysiologi ved Karolinska Institutet, Stockholm (1956 – biol)
- Gray, Harry Barkus (f. 14.11.1935), dr., professor i kemi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. (1974 – fys)
- Groshev, Leonid Vasilievitch (f. 18.3.1907), professor, Institut for Atomeenergi, Moskva (1965 – fys)
- Gustafson, Torsten Valdemar (f. 8.5.1904), dr., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund (1956 – fys)
- Gustafsson, Carl Åke Torsten (f. 8.4.1908), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1967 – biol)
- Gårding, Lars Jakob (f. 7.3.1919), dr., professor i matematik ved universitetet i Lund (1963 – fys)
- Hamilton, James (f. 29.1.1918), fh. professor i fysik ved University College, London, professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh. (1967 – fys)
- Hammen, Thomas van der (f. 27.9.1924), dr., professor i palynologi ved universitetet i Amsterdam (1976 – biol)
- Haraldsen, Haakon Kristian (f. 24.4.1904), dr., professor i kemi ved universitetet i Oslo (1972 – fys)
- Harris, Thomas Maxwell (f. 8.1.1903), dr., professor i botanik ved universitetet i Reading, England (1960 – fys)
- Hartmann, Hermann Leonhard (f. 4.5.1914), professor ved Institut für theoretische und physikalische Chemie, J. W. Goethe-Universität, Frankfurt a.M. (1977 – fys)
- Hastings, Albert Baird (f. 20.11.1895), dr., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. (1951 – biol)

- Hedberg, Hollis Dow (f. 29.5.1903), dr., professor i geologi ved Princeton University, N. J. (1970 – biol)
- Heidelberger, Michael (f. 29.4.1888), dr., professor i biokemi ved Columbia University, New York (1957 – biol)
- Helgason, Sigurður (f. 30.9.1927), dr., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass. (1972 – fys)
- Hodgin, Sir Alan Lloyd (f. 5.2.1914), Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, England (1964 – biol)
- Hohwü-Christensen, Erik (f. 25.9.1904), dr., professor i gymnastikteori ved Kbh.s Universitet, professor i kropsøvelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl. gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. (Indenl. medl. 1940, udenl. medl. 1965 – biol)
- Hoppe, Ernst Gunnar (f. 24.12.1914), dr., professor i geografi ved Stockholms Universitet (1972 – fys)
- Howard, Richard Alden (f. 1.7.1917), dr., professor i botanik og dendrologi ved Harvard University, Jamaica Plain, Mass. (1968 – biol)
- Hulthén, Lamek (f. 14.12.1909), professor i teoretisk fysik ved Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm (1976 – fys)
- Huxley, Sir Andrew Fielding (f. 22.11.1917), professor i fysiologi ved University College, London (1964 – biol)
- Huxley, Hugh Esmor (f. 25.2.1924), dr., afdelingsleder ved Medical Research Council (molekylær biologi) i Cambridge, England (1971 – biol)
- Hägg, Gunnar (f. 14.12.1903), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala (1956 – fys)
- Hörmander, Lars Valter (f. 24.1.1931), professor i matematik ved universitetet i Lund (1969 – fys)
- Hörstadius, Sven Otto (f. 18.2.1898), dr., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala (1951 – biol)
- Jacob, François (f. 17.6.1920), dr., professor i genetik ved Institut Pasteur, Paris (6.4.1962 – biol)
- Jacobsohn, Dora Elisabeth (f. 1.3.1908), dr., professor i endokrinologi ved universitetet i Lund (1968 – biol)
- Jakobsson, Sveinn Peter (f. 20.7.1939), dr. scient., direktør for Naturhistorisk Museum, Reykjavik (1975 – fys)
- Jerne, Niels Kaj (f. 23.12.1911), dr., professor i eksperimentel terapi, direktør for Basel Institut für Immunologie (Gard, Frankrig) (1968 – biol)
- Johansen, Kjell (f. 30.9.1932), dr. phil., professor i zoofysiologi ved Aarhus Universitet (Risskov) (1976 – biol)

- Jørgensen, Axel Christian Klixbüll (f. 18.4.1931), dr., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Genève (1965 – fys)
- Kadison, Richard Vincent (f. 25.7.1925), professor i matematik ved University of Pennsylvania, Philadelphia, Penna. (1974 – fys)
- † Kahlson, Georg Sigfrid (f. 23.9.1901, d. 22.9.1982), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Lund (1956 – biol)
- Kalckar, Herman Moritz (f. 26.3.1908), dr. scient., professor i biologisk kemi ved Harvard University, Medical School, Boston, Mass. (indenl. medl. 1948, udenl. medl. 1959 – biol)
- Kapitza, Pjotr Leonidovich (f. 8.7.1894), dr., professor, direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i Moskva (1946 – fys)
- Katz, Bernhard (f. 26.3.1911), dr., professor i biofysik ved University College, London (1968 – biol)
- Keynes, Richard Darwin (f. 14.8.1919), dr., professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, England (1971 – biol)
- Kihara, Hitoshi (f. 21.10.1893), dr., professor i genetik ved universitetet i Yokohama (1956 – biol)
- Landis, Eugene Markley (f. 4.4.1901), professor i fysiologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. (1974 – biol)
- Leaf, Alexander (f. 10.4.1920), professor i gerontologi ved Massachusetts General Hospital, Boston, Mass. (1982 – biol)
- Levan, Johan Albert (f. 8.3.1905), dr., professor i cytologi ved universitetet i Lund (1962 – biol)
- Lipmann, Fritz Albert (f. 12.6.1899), dr., professor i biokemi ved Rockefeller University, New York, N. Y. (1949 – biol)
- Lowry, Oliver Howe (f. 18.7.1910), dr., professor, forstander for Department of Pharmacology, Washington University, St. Louis (1968 – biol)
- Lundberg, Paul Anders (f. 10.9.1920), professor i neurofysiologi ved universitetet i Göteborg (1976 – biol)
- Lundquist, Arne John Axel (f. 6.6.1920), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1971 – biol)
- Löwdin, Per-Olov (f. 28.10.1916), dr., professor i kvantekemi ved universitetet i Uppsala (1973 – fys)
- Låg, Jul (f. 13.11.1915), dr. agric., professor i jordbundslære ved Norges Landbrukshøgskole, Ås (1982 – biol)
- MacLane, Saunders (f. 4.8.1909), dr., professor i matematik ved universitetet i Chicago (1968 – fys)
- Magnusson, Staffan Einar Magnus (f. 29.6.1933), afdelingsleder ved Institut for molekylær biologi, Aarhus Universitet (1983 – biol)
- Manton, Irene (f. 17.4.1904), dr., professor i botanik ved universitetet i Leeds (1953 – biol)

- Mayr, Ernst (f. 5.7.1904), dr., professor i zoologi ved Harvard College, direktør ved Museum of Comparative Zoology, Cambridge, Mass. (1956 – biol)
- von Meyenburg, Hans Kaspar (f. 9.12.1941), dr. sc. nat., professor i mikrobiologi ved Danmarks tekniske Højskole (1979 – biol)
- Morgan, William Wilson (f. 3.1.1906), dr., professor i astronomi ved universitetet i Chicago, Ill. (1967 – fys)
- Moscowitz, Albert (f. 20.8.1929), dr., professor i kemi ved University of Minnesota, Minneapolis, Minn. (1977 – fys)
- Munck af Rosenschöld, Lars Mortimer (f. 19.7.1935), dr., docent i genetik ved universitetet i Lund og forskningsleder ved Carlsberg Forsøgslaboratorium, Kbh. (1978 – biol)
- Müntzing, Arne (f. 2.3.1903), dr., professor i genetik ved universitetet i Lund (1958 – biol)
- Maak, Wilhelm (f. 13.8.1912), dr., professor i matematik ved universitetet i Göttingen (1973 – fys)
- Nannfeldt, Johan Axel Frithiof (f. 18.1.1904), professor i botanik ved universitetet i Uppsala (1962 – biol)
- Neugebauer, Otto Eduard Hermann (f. 26.5.1899), dr., professor i matematikkens historie ved Brown University, Providence, R.I. (1934 – fys)
- Nicolaysen, Ragnar (f. 9.8.1902), dr., professor i ernæringsforskning ved universitetet i Oslo (1965 – biol)
- van Niel, Cornelis Bernardus (f. 4.11.1897), professor i mikrobiologi ved Stanford University, Stanford, Cal. (1968 – biol)
- Nomura, Masayasu (f. 27.4.1927), dr., professor i genetik og biokemi ved Institute for Enzyme Research, University of Wisconsin, Madison, Wisc. (1977 – biol)
- Oort, Jan Hendrik (f. 28.4.1900), dr., professor, fh. direktør for observatoriet i Leiden (1947 – fys)
- Ourisson, Guy Henri (f. 26.3.1926), dr., professor i kemi ved Louis Pasteur Universitetet, Strasbourg (1974 – fys)
- Peierls, Sir Rudolf Ernst (f. 5.6.1907), Emeritus Wykeham Professor i fysik ved universitetet i Oxford, England (1980 – fys)
- Perlman, Isadore (f. 12.4.1915), professor i kemi ved University of California, Berkeley, Cal. (1972 – fys)
- Pethick, Christopher John (f. 22.2.1942), dr., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, Kbh. (1977 – fys)
- Pontecorvo, Guido Pellegrino Arrigo (f. 29.11.1907), professor, Imperial Cancer Research Fund, London (1966 – biol)

- Prelog, Vladimir (f. 23.7.1906), dr., professor i organisk kemi ved Eidgenössische Technische Hochschule, Zürich (1971 – fys)
- Ramberg, Hans (f. 15.3.1917), dr., professor i geologi (petrografi) og mineralogi ved universitetet i Uppsala (1964 – fys)
- Raven, Peter Hamilton (f. 13.6.1936), Ph.D., direktør for Missouri Botanical Garden, St. Louis, Mo. (1980 – biol)
- Rechinger, Karl Heinz (f. 16.10.1906), dr., professor i systematisk botanik og plantegeografi ved universitetet i Wien (1971 – biol)
- Regnéll, Otto Gerhard (f. 19.6.1915), dr., professor i geologi ved universitetet i Lund (1969 – biol)
- Rhoades, Marcus Morton (f. 24.7.1903), dr., professor i genetik ved Indiana University Bloomington, Ind. (1977 – biol)
- Rice, Stuart Alan (f. 6.1.1932), professor i fysisk kemi ved University of Chicago, Ill. (1976 – fys)
- Roche, Jean-Casimir-Henri-Hilaire (f. 14.1.1901), dr., professor i almen og sammenlignende biokemi ved Collège de France, Paris (1970 – biol)
- Rosseland, Svein (f. 31.3.1894), dr., professor i astronomi ved universitetet i Oslo og direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik (1962 – fys)
- Russell, Sir Frederick Stratton (f. 3.11.1897), dr., fh. sekretær i Marine Biological Association of the United Kingdom og direktør ved Plymouth Laboratory, Plymouth (1961 – biol)
- Ryle, Sir Martin (f. 27.9.1918), professor i radio-astronomi ved universitetet i Cambridge, England (1968 – fys)
- Sargeson, Alan McLeod (f. 13.10.1930), professor i uorganisk kemi ved Australian National University, Canberra (1976 – fys)
- Schmidt-Nielsen, Knut (f. 24.9.1915), dr., professor i fysiologi ved Duke University, Durham, N.C. (1975 – biol)
- Schnopper, Herbert William (f. 13.3.1933), dr., direktør for Dansk Rumforskningsinstitut (1982 – fys)
- Schrieffer, John Robert (f. 31.5.1931), professor i fysik ved University of California, Santa Barbara, Cal. (1979 – fys)
- Schwarzschild, Martin (f. 31.5.1912), professor i astronomi ved Princeton University, N.J. (1969 – fys)
- Segal, Irving Ezra (f. 13.9.1918), dr., professor i matematik ved Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass. (1977 – fys)
- Seberg, Atle (f. 14.6.1917), dr., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. (1967 – fys)
- Sheline, Raymond Kay (f. 31.3.1922), dr., professor i kemi og fysik ved Florida University i Tallahassee, Fla. (1974 – fys)

- Stensiö, Erik Helge Osvald (f. 2.10.1891), dr., professor, forstander ved Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm. K. (1934 – biol)
- Stern, Herbert (f. 22.12.1918), professor i biologi ved University of California, La Jolla, Cal. (1976 – biol)
- Strand, Kaj Aage Gunnar (f. 27.2.1907), dr. phil., professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory. R^l. Washington, D.C. (1965 – fys)
- Stumpf, Paul Karl (f. 23.2.1919), dr., professor i biokemi ved University of California, Davis, Cal. (1975 – biol)
- Suomalainen, Esko (f. 11.6.1910), dr., professor i genetik ved universitetet i Helsingfors (1968 – biol)
- Swiatecki, Wladyslaw Jerzy (f. 22.4.1926), dr., kernefysiker, Lawrence Radiation Laboratory, Berkeley, Cal. (1973 – fys)
- Sørensen, Niels Andreas (f. 8.12.1909), dr., professor i organisk kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim (1978 – fys)
- Teichert, Curt (f. 8.5.1905), dr., professor i geologi ved Univ. of Rochester, New York (1973 – fys)
- † Theorell, Axel Hugo Teodor (f. 6.7.1903, d. 15.8.1982), dr., professor, forstander for Karolinska medico-kirurgiska Institutets Nobelinstitut i Stockholm (1953 – biol)
- Thorarinsson, Sigurður (f. 8.1.1912), dr., professor i geologi og geografi ved universitetet i Reykjavik (1957 – fys)
- Tosteson, Daniel Charles (f. 5.2.1925), dr., Dean of Medical Studies, Harvard University, Boston, Mass. (1973 – biol)
- Tutin, Winifred (f. 8. 10.1915), dr., Honorary Reader in Botany, University of Leicester, England (1975 – biol)
- Vallee, Bert Lester (f. 1.6.1919), professor i biokemi ved Harvard Medical School, Boston, Mass. (1977 – biol)
- Vinogradov, Ivan Matveevitch (f. 14.9.1891), professor i matematik, Moskva (1947 – fys)
- Voigt, Ehrhard (f. 28.7.1905), dr., professor i geologi og palæontologi ved universitetet i Hamborg (1972 – biol)
- Watson, James Dewey (f. 6.4.1928), dr., professor i biologi, dir. for Cold Spring Harbor Laboratory, Long Island, N.Y. (1962 – biol)
- Weisskopf, Victor Frederick (f. 19.9.1908), professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève (1962 – fys)
- Wergeland, Harald Nicolai Storm (f. 14.3.1912), dr., professor i fysik ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim (1963 – fys)

- Wheeler, John Archibald (f. 9.7.1911), dr., professor i fysik ved University of Texas, Austin (1971 – fys)
- Wickman, Frans Erik (f. 21.3.1915), dr., professor i mineralogi, petrologi og geokemi ved universitetet i Stockholm (1971 – fys)
- Wigglesworth, Sir Vincent Brian (f. 17.4.1899), dr., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, England (1951 – biol)
- Wildman, Samuel Goodnow (f. 26.5.1912), dr., professor i biologi ved Univ. of California, Los Angeles, Cal. (1977 – biol)
- Wilkinson, Sir Geoffrey (f. 14.7.1921), professor i uorganisk kemi ved Imperial College, London (1968 – fys)
- Wilson, Douglas Patrick (f. 7.8.1902), dr., fh. Associate, Marine Biological Laboratory, Plymouth (1965 – biol)
- Wright, Sewall (f. 21.12.1889), dr., professor i genetik ved University of Wisconsin, Madison, Wisc. (1970 – biol)
- Yonge, Sir Charles Maurice (f. 9.12.1899), dr., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow (Edinburgh) (1956 – biol)
- Zamecnik, Paul Charles (f. 22.11.1912), dr., professor i onkologi ved Worcester Foundation for Experimental Biology, Shrewsbury, Mass. (1978 – biol)
- Aaboe, Asger Hartvig (f. 26.4.1922), dr., professor i matematik og naturvidenskabernes historie, og i det nære Østens sprog og litteraturer, Yale University, New Haven, Conn. (1975 – fys)

INDENLANDSKE MEDLEMMER
EFTER ANCIENNITET

Humanistiske klasse: kursiv

Kristensen, M.	Kjær	Behnke	<i>Spang-Hanssen, Henn.</i>
Jessen	Lindhard	<i>Bjøl</i>	<i>Sørensen, Søren</i>
Strömrgren	<i>Schiørring</i>	<i>Dalgård</i>	Thaysen, Hess
Holter	Bak, Thor A.	Ellitsgaard-	<i>Waaben</i>
Rehberg, Brandt	Ballhausen	Rasmussen	<i>Brøndsted</i>
Buchthal	Jørgensen, Barker	<i>From</i>	<i>Christensen, Torben</i>
Fenchel, W.	Kofoed-Hansen	<i>Hjorth, Lindegård</i>	Dahl, J. P.
Bjerrum, J.	Simonsen	Jensen, Højgaard	<i>Gjødesen</i>
Jensen, K. Arne	Skou, J. C.	Lassen, Ulrik	Hansen, Hans J.
Pedersen, Kai	<i>Skrubbeltrang</i>	<i>Rasmussen, Nørre-</i>	<i>Johansen, K. Friis</i>
<i>Riis</i>	v. Wettstein	<i>gaard</i>	Lassen, Niels A.
<i>Helgason</i>	<i>Hammershaimb</i>	Seidenfaden	Lund, Ebba
Noe-Nygaard	<i>Thomsen, Rudi</i>	Siim	Madsen, Ib
<i>Steensberg</i>	<i>Andersen, Poul</i>	<i>Brødsdorff</i>	Munch-Petersen
Bang	Crone	<i>Gelting</i>	Møller, Bjerrum
Bohr	<i>Fischer-Jørgensen</i>	<i>Gomard</i>	Pedersen, Olaf
Ussing	Fuglede	<i>Hvidtfeld</i>	<i>Petersen, Ladewig</i>
<i>Jansen, Billeskov</i>	<i>Glamann</i>	Klenow	<i>Rasmussen, Holger</i>
Andersen, E.	Mohr	<i>Monberg</i>	<i>Rischel</i>
Bak, Børge	Møller, Knakkergrd.	<i>Sass</i>	<i>Sørensen, Algot</i>
Lassen, N. O.	Peters	<i>Favrholdt</i>	Sørensen, Henn.
Mottelson	Sten-Knudsen	Larsen, Olesen	Wieth, J. O.
Nielsen, Steemann	Winther	Marcker	Andersen, Torkild
Reiz	<i>Ellehøj</i>	Nathan	Berthelsen, Ole
Wingstrand	<i>Læssøe</i>	Strid	Buchwald
<i>Larsen, J.P.</i>	Birkelund	<i>Thomsen, Niels</i>	<i>Christensen, Johnny</i>
Maaløe	<i>Bjerrum, A.</i>	Andersen, Sv. O.	<i>Christiansen, S.</i>
Ottesen	Christensen, Bent	Berthelsen, A	Larsen, Kai
Tornehave	<i>Dal</i>	Bjørnholm	Lund, Henning
<i>Becker</i>	<i>Egerod</i>	Dansgaard	Michelsen
<i>Glob</i>	<i>Jacobsen, E.</i>	Engberg	<i>Moustgaard</i>
Hald, A.	Kjeldgaard	Fenchel, Tom	Nissen
<i>Hald, Kr.</i>	Kristensen, Leif	<i>Fink</i>	<i>Olsen, Olaf</i>
Huus	Kruhøffer	<i>Fischer</i>	<i>Svane</i>
Nielsen, Overgaard	Lund, Bodil Jerslev	<i>Hendriksen</i>	Barndorff-Nielsen
Rudkjøbing	Pihl	Holmsgaard	<i>Estrup</i>
Troels-Smith	<i>Stief</i>	<i>Johansen, H. Friis</i>	Forchhammer
Andersen, Sparre	<i>Glahn</i>	Lundquist	Holstener-Jørgensen
Asmussen, E.	<i>Asmussen, Jes</i>	Mackintosh	Jónasson
Asmussen, R. W.	<i>Blegvad</i>	Maunsbach	Kullenberg
<i>Bagge</i>	Andersen, Sv. Th.	Pedersen, Kjærgård	<i>Lidin</i>
<i>Jensen, P. Johs.</i>	<i>Bach, H.</i>	Schäffer	<i>Nielsen, Thøger</i>

Olesen, Poul	<i>Hansen, Sv. Aa.</i>	<i>Christensen, Bent</i>	<i>Steensgaard</i>
<i>Raasted</i>	<i>Nielsen, Eduard</i>	<i>Eller</i>	<i>Thorn</i>
Svejgaard	Poulsen, Vald.	Fiil	<i>Dahlerup</i>
<i>Sørensen, Kousgård</i>	Rasmussen, Sv. E.	Linderberg	<i>Danø</i>
Als-Nielsen	Rehfeld	<i>Matthiessen</i>	† <i>Mørkholm</i>
<i>Ejskjær</i>	Tygstrup	<i>Nøjgaard</i>	
Eliassen	Andersen, J. U.	Olsson	
<i>Grane</i>	Berg, Christian	<i>Spang-Hanssen, Ebbe</i>	

MEDLEMSANTAL

Indenlandske medlemmer	194	Udenlandske medlemmer	277
Humanistiske klasse	78	Humanistiske klasse	97
Naturvidenskabelige klasse	116	Naturvidenskabelige klasse	180
Mat.-fys.gruppe	59	Mat.-fys.gruppe	92
Biol. gruppe	57	Biol. gruppe	88

Tillidshverv

Årstallet til højre angiver valgperiodens udløb (normalt i april).

INTERNE HVERV

	valgt	til
<i>Præsident:</i> Jens Lindhard	1981	1984
<i>Klasseformænd og vicepræsidenter:</i>		
Olaf Olsen	1983	1986
Henning Sørensen	1981	1984
<i>Sekretær:</i> Christian Crone	1980	1984
<i>Redaktør og arkivar:</i> Erik Dal	1975	1984
<i>Kasserer:</i> Erik Sparre Andersen	1978	1986
<i>Kassekommissionen:</i>		
C. J. Ballhausen	1976	1985
C. J. Becker, fm.	1969	1986
P. Nørregaard Rasmussen	1980	1984
Anders Reiz	1978	1987
<i>Revisorer:</i>		
Bent Fuglede	1978	1984
Henning Spang-Hanssen	1980	1986
<i>Revisorsuppleanter:</i>		
Jes Asmussen	1978	1986
Gert Kjærgård Pedersen	1978	1984
<i>Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark:</i>		
Mogens Blegvad, fm.	1976	1987
H. Højgaard Jensen	1976	1984
Niels Thomsen	1977	1985
Jes Forchhammer	1982	1986
<i>Bibliotekar:</i> Jes Asmussen	1978	1987

<i>Carlsbergfondets direktion:</i>	valgt	til
C. J. Ballhausen	1972	1986
Tove Birkelund	1978	1990
Henrik Glahn	1977	1992
Kristof Glamann, fm.....	1969	1988
Ebba Lund.....	1980	1984
 <i>Frederiksborg-Museets bestyrelse</i>		
Valgt af Selskabet: Kristof Glamann	1969	1988
 <i>Bestyrelsen for Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen</i>		
Valgt af Selskabets præsident: E. Sparre Andersen ...	1979	1985
 <i>Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:</i>		
E. Bjerl Nielsen, teknisk direktør	1980	1985
Poul J. Svanholm, administrerende direktør	1980	1985
 <i>Beboer af Gl. Carlsbergs Hovedbygning (Æresboligen):</i>		
Bengt Strömngren	1966	
 <i>Bestyrelsen for Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand, Lundehave:</i>		
Werner Fenchel	1954	1985
Hans Fischer-Møller, advokat, fm.....	1970	1985
Gunnar Seidenfaden.....	1978	1985
Sune Dalgård.....	1977	1985
 <i>Beboer af Lundehave:</i>		
Arne Noe-Nyegaard	1963	
 <i>Bestyrelsen for Lægen, Professor ved Københavns Universitet, dr. med. & chir. Knud Sand's Legat:</i>		
Michael Lassen Jordan, advokat	1982	1988
Gert Kjærgård Pedersen	1981	1988
Nils Schiørring	1970	1988
 <i>Suppleanter:</i>		
Bent Christensen.....	1982	1988
Bernhard Gomard.....	1976	1988
Jens Jordan, advokat	1970	1988
 <i>Beboer af professor Knud Sands bolig:</i>		
Einar Andersen	1970	

	valgt	til
<i>Bestyrelsen for Selskabets Bidragsfond:</i>	1975	1984
C. J. Becker		
Gunnar Seidenfaden, fm.		
J. Chr. Siim		
 <i>Bestyrelsen for Niels Bohr Legatet:</i>		
C. J. Becker	1978	
Aage Bohr	1963	
Christian Crone.	1980	
Jens Lindhard, fm.	1981	
Henning Sørensen.	1981	
 <i>Bestyrelsen for Emil Herborgs Legat til unge, danske, mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd:</i>		
Jannik Bjerrum	1962	1985
Bent Christensen.	1973	1989
Bent Fuglede	1980	1988
Torben Huus	1980	1987
C. C. Barker Jørgensen	1970	1986
Anders Reiz, fm.	1976	1984
 <i>Bestyrelsen for Inge Lehmanns Legat af 1982:</i> okt.	1982	1984
Franz From		
Elvin Kejlsø, chefgeodæt, fm.		
Svend Saxov, professor		
Suppleanter:		
O. Bedsted Andersen, statsgeodæt		
Gunnar Kullenberg		
Ib K. Moustgaard		
 <i>Bestyrelsen for Mag. art. Marcus Lorenzens Legat:</i>		
Christian Crone, fm.	1980	1986
Poul Lindegård Hjorth.	1983	1986
Kai Larsen.	1980	1986
 <i>Bestyrelsen for Julie von Müllens Fond</i>		30.9.1984
Valgt af præsidenten:		
E. Sparre Andersen		
Knud Waaben		

<i>Bestyrelsen for Arne og Doris Truelsens Legat:</i>	valgt	til
Poul Erik Nissen	1983	
Anders Reiz, fm.	1981	
Knud Waaben	1983	
<i>Bestyrelsen for Kaj Linderstrøm-Lang's Guldmedaillefond</i>		
Valgt af Selskabet: Diter v. Wettstein	1976	1986
<i>Bestyrelsen for Det danske Institut i Rom</i>		
Valgt af Selskabet: K. Friis Johansen		31.3.1984
<i>Bestyrelsen for legatet Ole Rømer Medaillen</i>		31.10
Valgt af Selskabet: Bengt Strömngren	1968	1986
<i>Bestyrelsen for F. L. Smidth & Co. A/S's Jubilæumsfond</i>		
Selskabets repræsentant: P. J. Riis	1975	
<i>Forskerværelserne er til sommeren 1985 udlånt til følgende:</i>		
Mogens Blegvad		
Søren Egerød		
P. J. Riis		
Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum.		

FÆLLES FOR BEGGE KLASSER

Følgende medlemmer er for tiden indvalgt i

Planlægningsrådet for Forskningen, PRF

Tove Birkelund, fm.
 Mogens Brøndsted
 Ulrik V. Lassen
 Allan R. Mackintosh
 Henning Sørensen

Statens humanistiske Forskningsråd, SHF

Jes P. Asmussen
 Mogens Brøndsted, fm.
 Johnny Christensen
 Eduard Nielsen
 Niels Steensgaard

Statens jordbrugs- og veterinærvidenskabelige forskningsråd, SJVF

Erik Holmsgaard

Statens lægevidenskabelige Forskningsråd, SLF

Bodil Jerslev Lund
 Frank Lundquist
 Jens Rehfeld
 Morten Simonsen

Statens naturvidenskabelige Forskningsråd, SNF

Sv. Olav Andersen
 Brian Clark
 Willi Dansgaard
 Leif Kristensen
 Henning Sørensen

European Science Foundation-udvalget

Jes Asmussen
 Peder Olesen Larsen
 Bengt Algot Sørensen
 Henning Sørensen

Kommissionen til udforskning af landbrugsredskabernes og agerstrukturernes historie

Sofus Christiansen
 Axel Steensberg, fm.
 J. Troels-Smith

Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug og de samtidige naturforhold

Svend Th. Andersen
 Peder Mortensen, museumsdirektør
 Olaf Olsen
 Axel Steensberg
 J. Troels-Smith, fm.

HUMANISTISKE KLASSE

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Povl Bagge, fm.
 Sune Dalgård
 Troels Fink
 Svend Gissel, førstebibliotekar, dr. phil.

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

Valgt af Selskabet:

Povl Bagge

Erik Dal

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog

H. Bach

Erik Dal

Carl Stief

Hans Chr. Sørensen, professor, dr. phil., fm.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum, CLG

Klaus Alpers, dr., Lüneburg 1986

Paul Burguière, professor, Bordeaux 1986

Johnny Christensen, fm. okt. 1985

Povl Johs. Jensen 1986

Holger Friis Johansen 1986

Kommissionen for Thesaurus Linguae Latinae, TLL

Povl Johs. Jensen, fm. 1985

Holger Friis Johansen 1984

Palle W. Nielsen, lektor okt. 1985

Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner

1986

Peder Mortensen, museumsdirektør

Olaf Olsen

P. J. Riis, fm.

Ad hoc-udvalg vedr. indstillinger til internationale priser

1984

Arild Hvidtfeldt

Olaf Olsen, fm.

P. J. Riis

Udvalget til forberedelse af indstilling til ESF vedr. evt. udgivelse af prismaterialet i Øresundstoldregnskaberne 1557-1646

Sune Dalgård

Svend Ellehøj

Hans Chr. Johansen, professor, dr. oecon., OU

E. Ladewig Petersen, fm.

Niels Steensgaard

Bengt Algot Sørensen, observatør

NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

- Udvalg til forberedelse af medlemsvalg* nov. 1985
 Thor A. Bak, fm.
 Willi Dansgaard
 Tom Fenchel
 Leif Kristensen
 Lennart Olsson
 Henning Sørensen
- Ad hoc-udvalg vedr. indstillinger til internationale priser* 1984
 Thor A. Bak
 Ebba Lund
 Henning Sørensen, fm.
- Kommissionen for forskningsarealer*
 Svend Th. Andersen
 C. Overgaard Nielsen
 A. Noe-Nygaard
 J. Troels-Smith, fm.
- Interimstyrelsen for Physica Scripta* dec. 1985
 Valgt af Selskabet:
 Jens Lindhard
 Ben Mottelson
 Torkild Andersen, suppleant
- Styringsgruppe vedr. Akts. De danske Spritfabrikkers Forskningslegat*
 Christian Crone
 N. O. Kjeldgaard
 Peder Olesen Larsen
- Styringsgruppe vedr. Niels Bohr Stipendierne*
 Erik Dal
 Jes Forchhammer, sekretær
 Jens Lindhard, fm.
 Ove Sten-Knudsen
 Henning Sørensen
 Aage Winther

*Nationalkomiteen for Council for International Organization of Medical Sciences,
CIOMS*

Valgt af Selskabet:

Christian Crone

Jan Mohr

J. C. Skou

Valgt af Dansk Medicinsk Selskab:

Ole Munck, overlæge, dr. med.

Povl Riis, professor, overlæge, dr. med.

J. Chr. Siim, fm.

E. Strömngren, professor, overlæge, dr. med. & scient.

Nationalkomiteen for International Foundation for Science, IFS

Frode Bramsnæs, professor, civilingeniør, DtH

Lars Munck

C. Overgaard Nielsen

Martin Ottesen

Gunnar Seidenfaden, fm.

Bestyrelsen for Danmarks Akvarium

31.12.1986

Valgt af Selskabet:

Torben Wolff, direktør, dr. phil.

Bestyrelsen for Dansk Bilharziøse Laboratorium

1985

Valgt af Selskabet:

Bent Christensen

UNION ACADEMIQUE INTERNATIONALE, UAI

Nationalkomiteen

Asmussen, Jes 1985

Riis, P. J., fm. og delegeret til UAI til 1.7.1986 1986

Sørensen, Bengt Algot okt. 1985

Thomsen, Rudi, delegeret til UAI til 1.7.1986 1986

Nationalkomiteer for foretagender under UAI.

Romertallet angiver den pågældende UAI-kommissions nummer.

Medlemmerne vælges af Videnskabernes Selskab for 3 år.

- I. *Corpus Vasorum Antiquorum, CVA* 1985
 Buhl, Marie-Louise, museumsoverinspektør, dr. phil.,
 Antiksamlingen, Nationalmuseet
 Dal, Erik, Videnskabernes Selskab
 Gjødesen, Mogens, Videnskabernes Selskab, fm.
 Helsted, Dyveke, direktør, Thorvaldsens Museum
 Jensen, Søren Skovgaard, professor, dr. phil., OU
 Johansen, Flemming, direktør, Ny Carlsberg Glyptotek
 Riis, P. J., Videnskabernes Selskab
- V. *Novum Glossarium Mediae Latinitatis, NGML* (Den ny Ducange) 1986
 Jensen, Povl Johs., Videnskabernes Selskab
 Johansen, Holger Friis, Institut for klassisk filologi, AaU, fm.
- XII. *Monumenta Musicae Byzantinae, MMB*
 Bergsagel, John, Musikvidenskabeligt Institut, KU okt. 1985
 Glahn, Henrik, Musikvidenskabeligt Institut, KU,
 fm. og hovedredaktør 1986
 Jensen, Povl Johs., Videnskabernes Selskab 1986
 Raasted, Jørgen,
 Institut for græsk og latinsk Middelalderfilologi okt. 1985
- XVIII. *A Critical Pāli Dictionary, CPD*
 Asmussen, Jes, Institut for iransk filologi, KU 1986
 Hendriksen, Hans, Videnskabernes Selskab, fm. 1985
 Læssøe, Jørgen, Institut for Assyriologi, KU 1986
- XX. *Corpus Antiquitatum Americanensium, CAA*
 Hvidtfeldt, Arild, Institut for Religions sociologi, KU 1985
 Lundbæk, Torben, museumsoverinspektør,
 Etnografisk Samling, Nationalmuseet 1984
 Monberg, Torben, Videnskabernes Selskab, fm. 1985
 Riis, P. J., Videnskabernes Selskab 1985
 Schjellerup, Inge, mag. scient.,
 Etnografisk Samling, Nationalmuseet 1985
- XXII. *Fontes Historiae Africanae, FHA* okt. 1985
 Dalgård, Sune, Landsarkivet for Sjælland
 Hansen, Holger Bernth, lektor, dr. theol.,
 Institut for Samfundsfag, KU

Justesen, Ole, lektor, Institut for økonomisk Historie, KU
 Steensgaard, Niels, Historisk Institut, KU
 Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU, fm.

XXVI. *Sylloge Nummorum Graecorum, SNG* 1985

Thomsen, Rudi, Historisk Institut, AaU, fm.

XXVIII. *Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, LIMC* 1985

Gjødesen, Mogens, Videnskabernes Selskab
 Johansen, Flemming, museumsdirektør,
 Ny Carlsberg Glyptotek, fm. og regionalredaktør
 Riis, P. J., Videnskabernes Selskab
 Sass, Else Kai, Videnskabernes Selskab

XXXI. *Atlas Linguarum Europae, ALE* 1986

Andersen, Poul, Videnskabernes Selskab, fm.
 Asmussen, Jes, Institut for iransk Filologi, KU
 Ejskjær, Inger, Institut for dansk Dialektforskning, KU
 Ringgaard, Kr., professor, dr. phil.,
 Institut for nordisk sprog- og litteraturforskning, AaU
 Spang-Hanssen, Henning,
 Institut for anvendt og matematisk Lingvistik, KU

XXXV. *Jewish Art Index, JAI* okt. 1985

Fischer, Erik, Den kgl. Kobberstiksamling
 Gelfer-Jørgensen, Mirjam, lektor,
 Institut for Kunsthistorie, KU
 Haxen, Ulf, førstebibliotekar,
 Judaistisk afdeling, Det kgl. Bibliotek, fm.
 Sass, Else Kai, Videnskabernes Selskab

INTERNATIONAL COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, ICSU

Nationalkomiteen

Andersen, J. Bach, ingeniørdocent, dr. techn., URSI
 Andersen, Svend Th., INQUA
 Berthelsen, Asger, ICL
 Eliassen, Erik, WCRP

Harnung, Sv., lektor, IUPAC
 Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil., IGU
 Jensen, H. Højgaard, IUPAP, næstfm.
 Kejlsø, Elvin, chefgeodæt, IUGG
 Kjøller, A., IUMS
 Kullenberg, Gunnar, SCOR
 Larsen, P. Olesen, IUB, fm.
 Larsen, Per K., cand. psych, IUPsyS
 Lindegaard-Andersen, Asger, professor, dr. techn., IUCr
 Maaløe, Ole, IUPAB
 Nielsen, Gunnar Gissel, dr. agro., IUBS
 Niordson, F., Ph. D., professor, IUTAM
 Olesen, O. B., mag. scient., IUGS
 Pedersen, Gert Kjærgård, IMU
 Pedersen, Olaf, IUHPS
 Rudkjøbing, Mogens, IAU
 Simonsen, Morten, IUIS
 Thorn, Niels A., IUPS
 Ungstrup, Eigil A., lektor, lic. techn., COSPAR/SCOSTEP
 Aes-Jørgensen, E., professor., dr. phil., IUNS

<i>Nationalkomiteens forretningsudvalg</i>	marts
Harnung, Sv., lektor	1986
Jensen, H. Højgaard, næstfm.	1986
Kejlsø, Elvin, chefgeodæt	1984
Larsen, P. Olesen, fm.	1986
Maaløe, Ole	1986

Nationalkomiteer for unioner under ICSU

Medlemmerne vælges af de anførte institutioner.

<i>International Astronomical Union, IAU</i>	nov. 1985
Høg, Erik, lektor, dr. scient., Astronomisk Observatorium, KU	
Jørgensen, Henning, lektor, Astronomisk Observatorium, KU	
Laustsen, Svend, lektor, Astronomisk Institut, AaU	
Nissen, Poul Erik, Astronomisk Institut, AaU	
Pedersen, Olaf, Institut for de eksakte Videnskabers Historie, AaU	
Petersen, J. Otzen, lektor, dr. scient., Astronomisk Observatorium, KU	

Reiz, Anders, Astronomisk Observatorium, KU,
og Videnskabernes Selskab, sekretær
Rudkjøbing, Mogens,
Astronomisk Institut, AaU, fm. og ICSU-repræsentant
Ulfbeck, Ole, lektor, Niels Bohr Institutet

International Geographical Union, IGU okt. 1986

Biilman, O., professor., Geografisk Institut, Danmarks Lærerhøjskole
Christiansen, Sofus,
Geografisk Institut, KU, og Videnskabernes Selskab, sekr.
Folving, Sten, Kartografisk Selskab
Framke, W., lektor, dr. phil., Geografisk Institut, AaU
Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil.,
Geografisk Selskab, fm. og ICSU-repræsentant
Jensen, Kristen M., lektor, Geografisk Selskab
Kejlbo, Ib, førstebibliotekar, Forskningsbibliotekernes Fællesråd
Magnussen, Jan, lektor, Geografisk Institut, KU
Møller, Jens Tyge, professor, dr. phil., Geologisk Institut, AaU
Rasmussen, Kjeld, professor, dr. agro.,
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Svensson, Harald, professor, fil. dr., Geografisk Institut, KU
Thostrup, S., viceadmiral, Geografisk Selskab
Aagesen, Aage, docent, dr. phil., Handelshøjskolen, Kbh.

International Mathematical Union, IMU nov.

Barndorff-Nielsen, Ole, Dansk Selskab for teoretisk Statistik 1984
Fuglede, Bent, Dansk matematisk Forening, fm. 1984
Hansen, Erik B., professor, dr. techn.,
Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik 1986
Johansen, Peter, professor, dr. phil.,
Dansk Matematisk Forening 1986
Munkholm, Hans J., lektor, lic. scient.,
Matematisk Institut, OU (Videnskabernes Selskab) 1986
Pedersen, Gert Kjærgård,
Videnskabernes Selskab, sekretær og ICSU-repræsentant 1984

International Union of Biochemistry, IUB marts 1985

Clark, Brian F. C., Jydsk biologisk Selskab, næstfm.
Enevoldsen, Bent Stig, civilingeniør, lic. techn.,
Biokemisk Forening, fm.

Larsen, Peder Olesen, Videnskabernes Selskab, ICSU-repræsentant
 Munch-Petersen, Agnete, Biologisk Selskab
 Rasmussen, Hans, lektor, Biokemisk Forening
 Siggaard-Andersen, Ole, professor, dr. med.,
 Dansk Selskab for klinisk Kemi

<i>International Union of Biological Sciences, IUBS</i>	marts
Clausen, Torben, professor, dr. med., Jydsk biologisk Selskab	1987
Franzmann, Niels-Erik, cand. scient., Dansk ornithologisk Forening	1985
Hansen, Kjeld, dr. phil., Dansk botanisk Forening	1987
Haarløv, Niels, professor, dr. phil., Entomologisk Forening	1985
Kirkegaard, Jørgen B., lektor, dr. scient., Dansk naturhistorisk Forening i København	1985
Kjøller, Annelise, lektor, Mikrobiologisk Selskab	1984
Kruhøffer, Poul W., Videnskabernes Selskab	1984
Munch-Petersen, Agnete, Biologisk Selskab	1984
Nielsen, Gunnar Gissel, dr. agro., Foreningen af Licentiat, sekretær og ICSU-repræsentant	1987

<i>International Union of Crystallography, IUCr</i>	september 1985
Broesby-Olsen, F., kemiker, Danfoss	
Buras, Bronislaw, direktør Fysisk Laboratorium II, H.C.Ørsted Instituttet	
Danielsen, Jacob, lektor, dr. phil, Kemisk Institut, AaU	
Hazell, Rita, lektor, Kemisk Institut, AaU	
Jensen, Birthe, lektor, lic. pharm., Kemisk Institut BC, Danmarks farmaceutiske Højskole, sekretær	
Lebech, Bente, civilingeniør, Fysikafdelingen, Forsøgsanlæg Risø, fm.	
Lindegaard-Andersen, Asger, professor, dr. techn., Laboratoriet for teknisk Fysik III, DtH, ICSU-repræsentant	
Lund, Bodil Jerslev, Videnskabernes Selskab	
Makovicky, E., lektor, dr., Institut for Mineralogi, KU	
Norrestam, Rolf, professor, fil. dr., Kemisk Laboratorium B, DtH	
Simonsen, Ole, lektor, Kemisk Institut, OU	

<i>International Union of Geodesy and Geophysics, IUGG</i>	sept.
Andersen, O. Bedsted, statsgeodæt Geodætisk Institut, sekretær	1983
Brooks, C. Kent, lektor, dr., Institut for Petrologi, KU	
Dansgaard, Willi, Videnskabernes Selskab	1983
Eliassen, Erik, Institut for teoretisk Meteorologi, KU	1985
Hjelme, Jørgen, statsseismolog, Geodætisk Institut, Seismisk Afdeling	1985
Kejlsø, Elvin, chefgeodæt, Geodætisk Institut, fm. og ICSU-repræsentant	1983
Kullenberg, Gunnar, Institut for fysisk Oceanografi, KU	1985
Lassen, Knud, statsmeteorolog, dr. phil., Meteorologisk Institut, Geofysisk Afdeling	1983
Weidich, Anker, statsgeolog, dr. phil., Grønlands geologiske Undersøgelse	1983
Tværfaglige medlemmer	
Saxov, Svend, professor, Laboratoriet for Geofysik, AaU	1985
Sharma, P.V., professor, dr. scient. nat., Institut for Geofysik, KU	1985
 <i>International Union of Geological Sciences, IUGS</i>	 nov.
Berthelsen, O., Danmarks geologiske Undersøgelse	1983
Bridgwater, David, Geologisk Museum, KU, fm.	1984
Christensen, Charlie, museumsinspektør, Nationalmuseets naturvidenskabelige Afdeling	1985
Ellitsgaard-Rasmussen, Knud, Videnskabernes Selskab	1983
Heller, E., afdelingsgeolog, Dansk geologisk Forening	1983
Jørgart, T., lektor, Det naturvidenskabelige Hovedområde, RUC	1985
Kejlsø, Elvin, chefgeodæt, Nationalkomiteen for IUGG	1985
Korstgård, John, lektor, Geologisk Institut, AaU	1984
Larsen, Birger, lektor, Institut for teknisk Geologi, DtH	1985
Olesen, O. B., mag. scient., Grønlands geologiske Undersøgelse, ICSU-repræsentant	1983
Pauly, H., professor, dr. phil., Institut for Mineralindustri, DtH	1984
Pulvertaft, T. C. R., lektor, Geologisk Centralinstitut, KU, sekretær	1984
Spjeldnes, Niels, professor, dr. phil., Institut for Genetik og Økologi, AaU	1985
Sørensen, Henning, Statens naturvidenskabelige Forskningsråd	1985

International Union for the History and Philosophy of Science, IUHPS april

1986

Andersen, Kirsti, lektor,

Institut for de eksakte Videnskabers Historie, AaU

Blegvad, Mogens, Videnskabernes Selskab, fm.

Favrholdt, David, Filosofisk Institut, OU

Jensen, V. Gaunø, professor, dr. pharm.,

Danmarks farmaceutiske Højskole

Knudsen, Ole, lektor,

Institut for de eksakte Videnskabers Historie, AaU

Koch, C. H., lektor, Filosofisk Institut, KU

Møller, K. Max, afdelingsleder, Nationalkomiteen for IUHPS

Pedersen, Stig Andur, professor, RUC

Pedersen, Olaf, ICSU-repræsentant,

Institut for de eksakte Videnskabers Historie, AaU,

Schmidt, Olaf, professor, dr. phil., Matematisk Institut, KU

Snorrason, E., professor, dr. med. & phil.,

Det lægevidenskabelige Fakultet, KU

Taisbak, C. M., docent, dr. phil.,

Institut for klassisk Filologi, KU, sekretær

International Union of Immunological Societies, IUIS februar 1985

Andersen, Vagn, overlæge, Rigshospitalets Epidemifdeling

Axelsen, Nils, overlæge, dr. med., Statens Seruminstitut

Bendixen, Gunnar, professor, overlæge, dr. med.,

Rigshospitalets medicinske Afdeling TA

Heron, Iver, overlæge, dr. med., Statens Seruminstitut

Koch, Claus, overlæge, Statens Seruminstitut

Simonsen, Morten,

Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant

Spärck, Jørgen V., forstander, dr. phil., Statens Seruminstitut

Svehag, Sven-Erik, professor, dr. med. vet.,

Institut for Immunologi, OU

Svejgaard, Arne, Rigshospitalets Vævstypelaboratorium

Weeke, Bent, overlæge, dr. med.,

Rigshospitalets medicinske Afdeling TA

Werdelin, Ole, lektor, dr. med., Institut for patologisk Anatomi, KU

International Union of Microbiological Societies, IUMS sept. 1983

Bestyrelsen for Danmarks Mikrobiologiske Selskab er nationalkomité

Bech-Andersen, J., afdelingsleder, Teknologisk Institut

Frederiksen, W., overlæge, Statens Seruminstitut

Freundt, E. A., professor, Institut for medicinsk Mikrobiologi, AaU

Helweg, A., videnskabelig assistent,

Statens Planteværnscenter, sekretær

Kjøller, A., lektor, Institut for Sporeplanter, fm. og

ICSU-repræsentant

von Meyenburg, K., Laboratoriet for Mikrobiologi, DtH

Olsen, H., overlæge, Statens Seruminstitut

Petersen, K. B., dyrlæge, Statens veterinære Serumlaboratorium

Tybring, L., afdelingsleder, Løvens kemiske Fabrik, kasserer

International Union of Nutritional Sciences, IUNS april 1986

Albertsen, Bruno, overdyrlæge, dr. med. vet., ATV

Brenøe, Claus, laboratorieleder, Statens Husholdningsråd

Crone, Christian, Videnskabernes Selskab

Helms, Peder, afdelingsleder, dr. med.,

Den almindelige danske Lægeforening

Hessov, Ib, overlæge, dr. med., Aarhus Amtssygehus

Jakobsen, Kirsten, lektor, lic. agro.,

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

Jensen, Jørgen Højmark, kontorchef, civilingeniør,

Miljøministeriet, sekretær

Lundquist, Frank, Videnskabernes Selskab

Olesen, Erling S., overlæge, dr. med., Kommunehospitalet

Ovesen, Lars, læge, Selskabet for Ernæringsforskning

Rosdahl, Nils, overlæge, Sundhedsstyrelsen

Skovgaard, Ib, kontorchef, Landbrugets Samråd

Aaes-Jørgensen, E., professor, dr. phil.,

Selskabet for Ernæringsforskning, fm. og ICSU-repræsentant

International Union of Pure and Applied Biophysics, IUPAB marts 1985

Andersen, Jørgen Bach, ingeniørdocent, dr. techn.,

Institut for elektroniske Systemer, AUC

Clark, Brian F. C., Kemisk Institut, AaU

Kristensen, Poul, lektor, Institut for biologisk Kemi, KU

Michelsen, Axel, Biologisk Institut, OU, fm.

Maaløe, Ole, Mikrobiologisk Institut, KU, ICSU-repræsentant
 Skou, J. C., Biofysisk Institut, AaU
 Sten-Knudsen, Ove, Institut for Biofysik, KU

International Union of Pure and Applied Chemistry, IUPAC maj

Harnung, Sven, lektor,
 Kemisk Forening, sekretær og ICSU-repræsentant 1986
 Kjær, Anders, Videnskabernes Selskab, fm. 1986
 Muus, Laurits T., professor, dr. techn., Kemisk Forening 1984
 Nørholm, Axel, civilingeniør, company associate 1986
 Petersen, H. J. Styhr, lektor, Dansk Ingeniørforening 1984
 Strube, Rune, civilingeniør, Dansk Ingeniørforening 1986

International Union of Pure and Applied Physics, IUPAP febr. 1985

Als-Nielsen, Jens, Forsøgsanlæg Risø
 Bjørnholm, Sven, Niels Bohr Institutet
 Claussen, Carsten, cand. scient., Fysisk Institut, OU
 Dahl, Jens Peder, Kemisk Laboratorium B, DtH
 Hansen, P. Gregers, professor, dr. phil., Fysisk Institut, AaU
 Jensen, H. Højgaard, H. C. Ørsted Institutet, ICSU-repræsentant
 Mackintosh, Allan R.,
 H. C. Ørsted Institutet og Videnskabernes Selskab, fm.
 Michelsen, Poul K., civilingeniør, dr. scient.,
 Forsøgsanlæg Risø, sekretær
 Møller, Rasmus, cand. scient., Niels Bohr Institutet

International Union of Physiological Sciences, IUPS feb. 1986

Crone, Christian, Medicinsk-fysiologisk Institut A, KU,
 og Videnskabernes Selskab, fm.
 Engberg, Ingemar, Fysiologisk Institut, AaU
 Garby, Lars, professor, dr. med., Fysiologisk Institut, OU
 Johansen, Kjell, Zoofysiologisk Laboratorium, AaU
 Jørgensen, C. C. Barker, Zoofysiologisk Laboratorium A, KU
 Larsen, Erik Hviid, lic. scient., Zoofysiologisk Laboratorium A, KU
 Lassen, Niels A., Klinisk-fysiologisk Afdeling, Bispebjerg Hospital
 Thorn, Niels A.,
 Medicinsk-fysiologisk Institut C, KU, ICSU-repræsentant

International Union of Psychological Sciences, IUPsyS april 1984

Dansk Psykologforenings uddannelses- og forskningsudvalg
er nationalkomité

Berthelsen, Jens, cand. psych., Psykologisk Laboratorium, KU

Hansen, Mariann, cand. psych., Socialcentret, Århus

Holten-Andersen, Carl, mag. art., Ungbo

Larsen, Per K., cand. psych.,

Socialstyrelsen, Kbh., fm. og ICSU-repræsentant

Larsen, Aase, cand. psych.,

Rådgivningscentret for børn og Unge, Århus

Pinner, Mugge, cand. psych., Psykologisk Laboratorium, KU

Valstrøm, Bjørn, cand. psych., Fyns Amts Sygehusvæsen, Odense

International Union of Theoretical and Applied Mechanics, IUTAM april

Hansen, Erik B., professor, dr. techn., Dansk Ingeniørforening 1985

Larsen, P. Scheel, Ph.D., lektor, civilingeniør,

Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik, sekretær 1987

Madsen, Per, civilingeniør, ATV 1987

Niordson, F., Ph.D., professor,

Dansk Center for anvendt Matematik og Mekanik,

fm. og ICSU-repræsentant 1987

Rasmussen, B. Højlund, dr. techn., ATV 1985

Reeh, Niels, civilingeniør,

Geofysisk Isotoplaboratorium og Videnskabernes Selskab 1985

Union Radio Scientifique Internationale, URSI, sept.

Andersen, J. Bach, ingeniørdocent, dr. techn.,

Institut for elektroniske Systemer, AUC,

fm. og ICSU-repræsentant 1984

Gudmandsen, P., civilingeniør, Elektromagnetisk Institut, DtH 1985

Guldbrandsen, Tom, civilingeniør, lic. techn.,

Fysisk Laboratorium III, DtH 1985

Jeppesen, Palle, lektor, dr. techn.,

Elektromagnetisk Institut, DtH, næstfm. 1983

Jørgensen, T. Stockflet, civilingeniør, dr. phil.,

Geofysisk Afdeling, Meteorologisk Institut 1984

Knudsen, H. Lottrup, professor, dr. techn.,

Elektromagnetisk Institut, DtH 1984

Mortensen, E., lektor, civilingeniør, Institut for Teleteknik, DtH 1983

- Nissen, H. G., civilingeniør, Elektronikcentralen 1983
 Reiz, Anders,
 Astronomisk Observatorium, KU, og Videnskabernes Selskab 1984
 Ungstrup, E., civilingeniør, lic. techn.,
 Dansk Rumforskningsinstitut 1985

Komiteer for andre ICSU-foretagender

- World Climate Research Programme, WCRP* maj
 Andersen, Sv. Th., Danmarks geologiske Undersøgelse 1986
 Busch, Niels E., direktør, Forsøgsanlæg Risø, sekretær 1986
 Dansgaard, Willi, Geofysisk Isotoplaboratorium, KU,
 og Videnskabernes Selskab 1986
 Dumstrei, Chr., statsmeteorolog, Meteorologisk Institut 1984
 Eliassen, Erik, Institut for teoretisk Meteorologi, KU,
 fm. og ICSU-repræsentant 1984
 Gudmandsen, P., professor, civilingeniør,
 Elektromagnetisk Institut, DtH 1984
 Jacobsen, N. Kingo, professor, dr. phil., Geografisk Institut, KU 1984
 Kullenberg, Gunnar, Institut for fysisk Oceanografi, KU 1986

Committee on Space Research, COSPAR

- Scientific Committee on Solar Terrestrial Physics, SCOSTEP* april 1984
 Bahnsen, A., dr., Dansk Rumforskningsinstitut, sekretær
 Gudmandsen, P., professor, civilingeniør,
 Elektromagnetisk Institut, DtH
 Høg, E., lektor, Astronomisk Observatorium i Brorfelde, KU
 Kejlsø, Elvin, chefgeodæt,
 Geodætisk Institut (repræsenterer Videnskabernes Selskab)
 Mikkelsen, I. S., mag. scient., Meteorologisk Institut
 Olesen, J. K., civilingeniør, Meteorologisk Institut
 Ungstrup, E., lektor, lic. techn.,
 Dansk Rumforskningsinstitut, fm. og ICSU-repræsentant

Inter-Union Commission on the Litosphere, ICL

- Andersen, O. Bedsted, statsgeodæt, Geodætisk Institut 1986
 Berthelsen, Asger, Geologisk Centralinstitut, KU,
 og Videnskabernes Selskab, fm. og ICSU-repræsentant
 Bridgwater, David, Geologisk Museum, KU

Hjelme, Jørgen, statsseismolog,

Geodætisk Institut, Seismisk Afdeling, sekretær

Michelsen, O., dr. phil., Danmarks geologiske Undersøgelse

Saxov, Svend, professor, Laboratoriet for Geofysik, AaU

Observatører:

Kalsbeek, Feiko, statsgeolog, dr., Grønlands geologiske Undersøgelse

Sørensen, Henning, Statens naturvidenskabelige Forskningsråd

<i>Scientific Committee on Oceanographic Research, SCOR</i>	febr.
Dansk Nationalråd for Oceanologi er nationalkomité	
Bondam, Jan, dr. phil., Grønlands geologiske Undersøgelse	1985
Christiansen, Christian, lektor, lic. scient., Geologisk Institut, AaU	1987
Duun-Christensen, T., afdelingsmeteorolog, civilingeniør, Meteorologisk Institut	1985
Eliassen, Erik, Institut for teoretisk Meteorologi, KU	1985
Ellitsgaard-Rasmussen, K., Videnskabernes Selskab	1985
Gargas, Eivind, cand. scient., Vandkvalitetsinstituttet, ATV	1985
Gudmandsen, P., professor, civilingeniør, Elektromagnetisk Institut, DtH	1985
Hansen, Vagn, afdelingsleder, Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser	1985
Heller, Erik, statsgeolog, Danmarks geologiske Undersøgelse	1985
Jonsson, Ivar G., lektor, civilingeniør, Institut for Strømningsmekanik og Vandbygning, DtH	1985
Kullenberg, Gunnar, Institut for fysisk Oceanografi, KU, fm. og ICSU-repræsentant	1985
Larsen, Birger, lektor, Institut for teknisk Geologi, DtH	1987
Nielsen, Arne, forstander, Miljøstyrelsens Havforureningslaboratorium	1987
Nielsen, Arne Hasle, overingeniør, Dansk hydraulisk Institut	1987
Nielsen, Jørgen, lektor, Geografisk Centralinstitut, KU	1987
Ockelmann, Kurt W., lektor, Marinbiologisk Laboratorium, KU	1987
Schönharting, Günther, lektor, dr., Institut for almen Geologi	1985
Smidt, Erik, statsbiolog, Grønlands Fiskeriundersøgelser	1987
Thamsborg, Milan, afdelingschef, Farvandsdirektoratet	1987
Thostrup, Sven, viceadmiral, Videnskabernes Selskab	1987
Wolff, Torben, direktør, dr. phil., Danmarks Akvarium	1987
Årkrog, Asker, civilingeniør, Forsøgsanlæg Risø	1987

International Association for Quaternary Research, INQUA, maj 1987
 affilieret IUGS

Andersen, Svend Th.,

Videnskabernes Selskab, fm. og ISCU-repræsentant

Fredskild, Bent, lektor, dr. phil., Botanisk Centralinstitut, KU

Krüger, Johs., lektor, Geografisk Centralinstitut, KU

Larsen, Gunnar, professor, dr. phil., Geologisk Institut, AaU

Rasmussen, Leif Aabo, statsgeolog,

Danmarks geologiske Undersøgelse, sekretær

Sjørring, Sten, lektor, Geologisk Centralinstitut, KU

Sørensen, Kim Aaris, cand. scient., Zoologisk Centralinstitut, KU

Troels-Smith, J., Nationalmuseets naturvidenskabelige Afdeling

Weidick, Anker, statsgeolog, dr. phil.,

Grønlands geologiske Undersøgelse

International Association of Engineering Geology, IAEG, feb.
 affilieret IUGS

Frederiksen, John, mag. scient.,

Dansk geoteknisk Forening, sekretær 1985

Klitten, Kurt, lektor, civilingeniør, Dansk geoteknisk Forening 1985

Knudsen, Børge, civilingeniør, Dansk geoteknisk Forening 1987

Larsen, Birger, lektor,

nationalkomiteen for IUGS og Videnskabernes Selskab 1987

Larsen, Gunnar, professor, dr. phil.,

Dansk geoteknisk Forening, fm. 1987

Schrøder, Niels, lektor, afdelingsgeolog,

Dansk geologisk Forening 1985

Søndergaard, Bent, afdelingsgeolog, Dansk geologisk Forening 1985

Thamdrup, Kjeld, amtsgeolog, Dansk geologisk Forening 1987

International Mineralogical Association, IMA,
 affilieret IUGS

Petersen, Ole Valdemar, afdelingsleder,

Mineralogisk Klub, Dansk geologisk Forening

Committee on Data for Science and Technology, CODATA
 Korrespondent for Danmark: H. Højgaard Jensen

Committee on Science and Technology in Developing Countries, COSTED

Korrespondent for Danmark: P. Olesen Larsen

Committee on the Teaching of Science, CTS

juli 1986

Korrespondent for Danmark: professor Bent Christiansen,
Matematisk Institut, Danmarks Lærerhøjskole

Møder

Torsdag den 21. oktober 1982

Til stede var 66 medlemmer. Fg. præsident: Henrik Glahn, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen, Harald N. S. Wergeland, Trondhjem, og Asger Aaboe, New Haven. Gæster: dr. med. vet. Peter Nansen og frue Inger Nansen.

Selskabets Prislegat og sølvmedalje overræktes dyrlæge, dr. med. vet. Peter Nansen, Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

A. R. Mackintosh: Neutroner og Magnetisme.

Neutronen er et enestående redskab til undersøgelse af magnetisme i faste stoffer. Fordi den er uladet, kan den trænge dybt ind i en krystal, hvor dens magnetiske moment vekselvirker med stoffets atomare momenter. Den spredning af neutroner, der følger, giver detaljerede oplysninger om strukturen og dynamikken i det magnetiske system.

Foredragsholderen beskrev den måde, hvorpå et neutronspretningseksperiment udføres, og de oplysninger, som en sådan måling giver, blev forklaret. Diskussionen illustreredes med resultater fra forsøg udført på Risø og andre steder vedrørende strukturen, eksitationer og faseovergang i sjældne jordarts-metaller. Det siges ofte, og med rette, at neutronen har forårsaget revolutionerende forbedringer i vor forståelse af magnetismen. Baggrunden for dette udsagn diskuteredes.

Torsdag den 4. november 1982

Til stede var 70 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: John Bergsagel, Gillian Fellows-Jensen, J. Hamilton og Asger Aaboe, New Haven. Gæst: lektor Yoichi Nagashima.

Olof Lidin: Filosofen Ogyū Sorai's resa til Kai-provinsen 1706.

I oktober 1706 blev filosofen Ogyū Sorai (1666-1728) sänt på en officiell resa av sin lord Yanagisawa Yoshiyasu till Kai-provinsen, dagens Yamanashi, som ligger väster om Tokio. Under resan skrev han tillsammans med sin reskamrat Tanaka Shōgo en resebeskrivelse, *Fūryūshishaki*, på kinesiska, som överlämnades till Yanagisawa Yoshiyasu efter återkomsten. Fyra år senare reviderade Ogyū detta verk, också på kinesiska, varvid det förkortades från 21 kapitel till 3 kapitel. Dessa två verk, vilka var de första i hans omfattande författarskap, har översatts till engelska av föredragshållaren och utkommer med kommentarer inom den monografiserie som utges av Centralinstitutet för Nordisk Asienforskning inom kort.

Svend Erik Rasmussen: Højtsmeltende intermetalliske forbindelser. Deres fremstilling og deres egenskaber ved flydende heliums temperatur.

De fleste intermetalliske forbindelser, hvori overgangsmetallerne indgår, har meget høje smeltepunkter, og de må derfor fremstilles ved sintrings- eller smelteprocesser ved høje temperaturer, hvilket i denne sammenhæng betyder temperaturer i området 1500°-3000° C. Nogle af deres mest interessante egenskaber viser sig paradoksalt nok ved meget lave temperaturer, d.v.s. i nærheden af heliums kogepunkt, der er ved -269° C. Mange af forbindelserne bliver ved disse lave temperaturer supraledeende, hvilket betyder, at deres elektriske modstand bliver forsvindende lille.

Metoder til fremstilling af højtsmeltende materialer blev diskuteret, og der blev især lagt vægt på metoder til fremstilling af enkeltkrystaller. Endvidere blev nogle fysiske undersøgelsesmetoder til karakterisering af krystaller omtalt.

Torsdag den 18. november 1982

Til stede var 73 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: John Bergsagel, Gillian Fellows-Jensen og Asger Aaboe, New Haven.

Thøger Bang talte mindeord over *N. E. Nørlund*.

John Kousgård Sørensen: Metronymer i Danmark.

Metronymer er tillæg til fornavne, som angiver en person som barn af den kvinde, hvis navn indgår i tillægget. I Danmarks middelalder er de kun få i tal, men udgør dog en ganske markant navnegruppe. Fra nyere tid er de så at sige ukendte. En analyse af navnegruppens særpræg giver anledning til at stille tre spørgsmål, som blev søgt besvaret: 1. Hvorfor får nogle mennesker navn efter deres moder og ikke – som normalt – efter deres fader? 2. Hvorfor bliver metronymerne upopulære i løbet af 1300-tallet? 3. Hvorfor får de et efterliv i Sydslesvig?

Klassemøde i den humanistiske klasse med dagsorden:

- 1) Forslag om næste års J. C. Jacobsen-Mindeforelæser.
- 2) Fremlæggelse af publikationer modtaget fra vore bytteforbindelser.
- 3) Eventuelt.

Klassemøde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

- 1) Valg til Udvalget til forbedelse af medlemsvalg.
- 2) Fremlæggelse af publikationer modtaget fra vore bytteforbindelser.
- 3) Eventuelt.

Torsdag den 2. december 1982

Til stede var 73 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen og Asger Aaboe, New Haven. Gæst: lic. phil. Anne K. G. Kristensen.

Erling Ladewig Petersen: Skandinavien og de europæiske kapitalmarkeder 1550-1650.

Meddelelsen forsøgte at sætte bevægelserne på de europæiske kapitalmarkeder i relation til de to skandinaviske rigers produktionspotentialer og finansielle behov. Det vistes, at det holstenske pengemarkeds (*Kieler omslag*) kapital fortrængtes fra Nordvesteuropa ca. 1570, at markedet 1570-1650 prægedes af en vis komplementaritet som lånekilde for den danske krone og adel, og endelig at hollandske, tyske og sefardiske kreditorer i stigende omfang – men med vekslende held – fik fodfæste i Skandinavien i 1600-tallet.

Gunnar Kullenberg: Vekselvirkninger mellem fysiske og biologiske processer i havet.

En meget karakteristisk egenskab ved de rumlige fordelinger af stoffer og energi i oceanet er deres heterogenitet. Dette gælder også for den biologiske aktivitet. Plante- og dyreplankton forekommer såvel i form af interne lag som i form af »pletter«, hvor koncentrationerne er væsentlig højere, end middelmiddelen over et større område er. Et vigtigt problem er, hvordan disse heterogene fordelinger genereres, i hvilken grad de er koblede til fysiske respektive biologiske processer, samt hvilken rolle den heterogene fordeling spiller for økosystemet, f.eks. for fiskelarvernes overlevelse. Eksempler på samspil mellem fysiske og biologiske processer blev diskuteret, f.eks. kobling mellem strømstruktur, omblending, migration og planktonfordeling.

Torsdag den 16. december 1982

Til stede var 87 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: John Bergsagel og Gillian Fellows-Jensen. Gæster: bibliotekar Grethe Larsen og fru Estrid Dal.

Christian Crone: Nye bidrag til kapillærenes fysiologi.

Det er nu muligt at bestemme permeabiliteten af enkeltkapillærer (hårkar). Teknikken ved sådanne forsøg blev illustreret, og de opnåede resultater fremlagt. Elektronmikroskopisk undersøgelse af kapillærvæggens struktur har ført til en omfortolkning af endothelcellernes vesikulære system. Implikationerne heraf diskuteredes.

Erik Dal: Danske provinstryk 1482-1830. En bibliografi og dens anvendelsesmuligheder.

Efter år 1600 findes der kun undtagelsesvis hjælpemidler til at finde ud af, hvad der er trykt i en by eller hos en bogtrykker; mange bogtryk- og lokalhistoriske og andre undersøgelser blokeres heraf. Meddelelsen præsenterede en utrykt bibliografi over tryk indtil 1830, trykt i det nuværende Danmark udenfor København og ordnet efter tryksted, bogtrykker og trykkeår, og pegede på bibliografiens anvendelsesmuligheder. Dette hjælpemiddel er planlagt og redigeret af meddeleren og udarbejdet af bibliotekar Grethe Larsen.

Torsdag den 20. januar 1983

Til stede var 79 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandsk medlem: Jul Låg, Ås. Gæster: professor Hans Kuhn, Canberra, og akademiråd Kai-Inge Hillerud, Stockholm.

Jul Låg: Noen geomedisinske problemstillinger og forskningsresultater fra Norge.

Generelle trekk i utviklingen av den geomedisinske vitenskap omtaltes. I Norge er det påvist klare sammenhenger mellom nedbørkjemi og jordsmonnsammensetning, med tilhørende medisinske problemer som jod- og selenmangel i nedbørfattige innlandstrakter. Naturlig tungmetallforgiftning av jordsmonn er oppdaget. Behov for medvirkning av fagfolk med vesensforskjellig bakgrunn og for internasjonalt samarbeid innenfor det kompliserte fagfeltet geomedisin blev påpekt.

Morten Nøjgaard: Om litterær vurdering.

Litteraturforskningens genvundne interesse for teksternes historiske liv stiller os påny over for det gamle spørsmål om vurderingens videnskabelighet. Er fastlæggelsen af litteraturværkernes absolutte eller relative værdi en forudsætning for overhovedet at kunne arbejde videnskabeligt med litteratur?

Forskellige holdninger ud fra det grundsynspunkt, at litteraturvidenskabens vurderingskrav har paradoksets karakter, blev gennemgået.

Torsdag den 3. februar 1983

Til stede var 77 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandske medlemmer: John Bergsagel og Gillian Fellows-Jensen. Gæster: museumsinspektør, mag. art. Vibeke Knudsen, museumsinspektør, mag. art. Jan Würtz og bibliotekar Bjørn Westerbeck Dahl.

Lars Munck: Samspeilet mellem cerealiernes biologi og udnyttelse.

Et sikkert lager af føde, f.eks. korn, er en nødvendig basis for ethvert kultursamfund og dets videnskabelige aktiviteter. Cerealierne indtager direkte, eller indirekte som dyrefoder, en central stilling. Ved hjælp af moderne analysemetoder vil cerealiernes morfologiske og kemiske egenskaber blive stillet i relation til de kvalitetskriterier, som mennesket gennem lang tid har benyttet i udvalgs- og forædlingsarbejdet ved fremstilling af kornsorter egnet til dyre- og menneskeføde, herunder øl. Endelig drøftedes cerealiernes egnethed som råvarer til andre formål.

Erik Fischer: Eckersbergs harmoniske univers.

Kobberstiksamlingens jubilæumsudstilling har motiveret et forsøg på i den hidtil mest omfattende publikation af Eckersbergs tegninger at revidere den siden Emil Hannovers monografi fra 1898 rådende opfattelse af Eckersberg som naturalisten par excellence, »naturstudiets grundlægger« i Danmarks billedkunst. Gennem en række analyser af geometriske strukturprincipper i Eckersbergs kompositioner søgtes det godtgjort, at naturstudiet er sekundært i forhold til en grundholdning af platonisk idealisme, nært

beslægtet med den der opstod i den florentinske humanismes kunst. Eckersberg må anskues som en overgangsskikkelse, i hvem den traditionelle idealisme mødes med en moderne, videnskabeligt forankret naturerkendelse.

Torsdag den 17. februar 1983

Til stede var 77 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandsk medlem: Per Nykrog, Cambridge, Mass.

Per Nykrog talte mindeord over *Andreas Blinkenberg*.

Poul Olesen: Protonen som et kvarkfængsel.

Nogle nyere udviklinger inden for den teoretiske højenergifysik omtaltes. Hadroner (protoner etc.) kan forstås som værende opbyggede af kvarker. Ved små afstande i forhold til en protonradius opfører kvarker sig som frie partikler. Kvarkindespæringsproblematikken består i at forklare, hvorfor kvarker på trods af dette er permanent bundne i hadronerne. Det fordrer indførelsen af en »æter«, d.v.s. et »tomt« rum af en ikke-triviel natur.

Torsdag den 3. marts 1983

Til stede var 83 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, fg. sekretær: Erik Dal. Udenlandske medlemmer: Gillian Fellows-Jensen, Kaspar von Meyenburg og Lars Munck. Gæster: Carlsbergfondets kvæstor Finn Hertz og kontorchef Niels Petri.

K. A. Jensen: Den organiske svovlkemis tidlige historie.

De første undersøgelser over organiske svovlforbindelsers kemi skyldes den danske kemiker W. C. Zeise (1789-1847). En nøjere undersøgelse af kemiens historie i første halvdel af forrige århundrede viser, at hans pionerarbejder udløste en livlig aktivitet på de organiske svovlforbindelsers område, således at alle de vigtigste typer af disse forbindelser var kendt omkring 1860. Linier af den videre udvikling ind i dette århundrede blev trukket.

Bent Christensen: Forvaltningens retlige stilling i statsstyrelsen.

Den offentlige forvaltnings retsstilling over for statsstyrelsens øvrige organer og over for samfundets individer og grupper prægtes af et samspil mellem ret enkle retsregler, uensartede faktiske indretninger og vage og delvis modstridende vurderinger. Foredragsholderen illustrerede dette samspil og pegede på andre vurderinger end de grundlæggende: demokrati og retssikkerhed.

Formanden for Carlsbergfondets direktion, Kristof Glamann, meddelte Fondets resultatopgørelse 1/10 1981-30/9 1982 og balance pr. 30/9 1982.

Klassemøde i den humanistiske klasse med dagsorden:

1) Stillingtagen til Kulturministeriets ordbogsbetænkning.

Torsdag den 17. marts 1983

Til stede var 100 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Gæst: lektor, lic. scient. Ole Næsby Larsen.

Axel Michelsen: Små insekters kommunikation i tæt vegetation.

Biotopernes fysiske egenskaber begrænser dyrs muligheder for at sende meddelelser til hinanden. Små dyr på planter kan kun anvende (ultra)lyd, hvis de tager hensyn til de akustiske forhold i vegetationen. De fleste små insekter kommunikerer i stedet ved hjælp af vibrationssignaler, som de sender gennem planterne. De fysiske og adfærdsmæssige aspekter af disse strategier for kommunikation blev belyst på baggrund af foredragsholderens undersøgelser.

Fhv. arkivar *Asger Lomholt* fremlagde sit manuskript: *Nye Samlinger til Selskabets Historie 1942-75*. Med tillæg til Samlinger 1742-1942. Bind I-VI samt registerbind. 1982.

Klassemøde i den humanistiske klasse med dagsorden:

- 1) Valg af klasseformand.
- 2) Forslag om beskikkelse til Forskningsrådene.
- 3) Afstemning om forslag til medlemsindvalg.
- 4) Eventuelt.

Klassemøde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

- 1) Forslag om beskikkelse til Forskningsrådene.
- 2) Afstemning om forslag til medlemsindvalg.
- 3) Eventuelt.

Torsdag den 7. april 1983

Til stede var 76 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone.

Arne Noe-Nygaard talte mindeord over *Niels Nielsen*.

Henning Spang-Hanssen: Fagsprog og almensprog.

Forholdet mellem fagsprog og almensprog optager mange, men fortrinsvis som led i vurderinger eller reformeringsbestræbelser. Mere fordomsfri forsøg på at beskrive de to typer af sprog har klarlagt, at de ikke er strukturelt forskellige i henseende til ordudtryk, (udtale, morfologi, ordtyper) eller syntaks. Hvad angår betydningssiden, har psykologvistik og sociolingvistik givet nye muligheder for at beskrive forskellen. Bl.a. melder der sig det spørgsmål, om forholdet mellem fagsprog og almensprog bør beskrives i fagsprog eller i almensprog.

Klassemøde i den humanistiske klasse med dagsorden:

- 1) Nedsættelse af et udvalg til udarbejdelse af en dansk udtalelse om de små fags truede stilling med henblik på et fællesnordisk akademiinitiativ.
- 2) Indstilling til Selskabet om den foreslåede modtager af Generalmajor J. F. Classens Legat under Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
- 3) Udtalelse fra Selskabet vedrørende betænkning om ordbogsarbejde.
- 4) Eventuelt.

Klassemøde i den naturvidenskabelige klasse med dagsorden:

- 1) Indstilling til Selskabet om den foreslåede modtager af Generalmajor J. F. Classens Legat under Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.
- 2) Eventuelt.

Torsdag den 21. april 1983

Til stede var 87 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone. Udenlandsk medlem: Gillian Fellows-Jensen.

Olaf Pedersen: Stenaldervidenskab?

I den sidste snes år er der gjort et forsøg på at føre de eksakte videnskabers historie tilbage til tiden før skriftens indførelse gennem en analyse af et stort numerisk materiale tilvejebragt ved opmålinger (hovedsagelig udført af Alexander Thom og hans medarbejdere) af monumenter hidrørende fra de såkaldte megalith-kulturer i det vestlige Europa. Dette har ført til et forøget kendskab til geometri og metrologi i yngre stenalder, samt til en metode til datering af en række af disse monumenter ved hjælp af astronomiske metoder. Meddelelsen beskæftiger sig med de almene træk ved dette forsøg, og tillige med de metodologiske vanskeligheder, der er forbundet med et sådant tværvidenskabeligt samarbejde mellem arkæologi, astronomi og statistik.

Jørgen Raasted: Kromatik i middelalderlig og eftermiddelalderlig byzantinsk kirkemusik.

Først med Chrysanthos' skalabeskrivelser fra 1821 og 1832 foreligger klare udsagn om intervalforholdene i græsk kirkemusik. Det er derfor omstridt, om de to kirketonearter, som i nutidig teori og praksis er kromatiske, er udviklet i sen- og eftermiddelalderlig tid under orientalsk påvirkning (den herskende opfattelse blandt vestlige musikforskere), eller om de er nedarvet fra den egentlige middelaldermusik (som det hævdes fra græsk hold).

Nye iagttagelser af transponerede mediale toneartsangivelser synes at vise uholdbarheden af den strengt diatoniske fortolkning af byzantinsk musik fra århundrederne før ca. 1400. Hermed opstår imidlertid et nyt problem: »afkromatiseringen« af de pågældende tonearter i slavisk og gregoriansk tradition. To tentative forklaringer skitseredes.

Forslag til ændring af Vedtægternes §§ 9 og 21 vedtoges.

Torsdag den 5. maj 1983

Til stede var 70 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, sekretær: Christian Crone.
Udenlandske medlemmer: David Bridgwater, Gillian Fellows-Jensen, J. Hamilton, Kaspar von Meyenburg og Lars Munck.

Debatmøde om de forskningsmæssige aspekter af energifremstillingens bivirkninger

1. Indledning med præsentation af emneområdet for debatmødet og af formålet med mødet – ved Henning Sørensen.
2. Fire korte introducerende foredrag:
 - A. Kuldioxid og klima: data – ved Willi Dansgaard.
 - B. Kuldioxid og klima: teori – ved Erik Eliassen.
 - C. Sur nedbørs påvirkning af ferskvandsøkosystemer – ved Pétur Jónasson.
 - D. Luftforureningens indflydelse på skove – ved Helge Holstener-Jørgensen.
3. Diskussion. Indledning ved Henning Højgaard Jensen.

Henning Sørensen: Indledning.

Emnet for aftenens debatmøde – de forskningsmæssige aspekter af nogle bivirkninger af energifremstillingen – er højaktuelt.

Det er et emne med mange facetter. Vi har valgt at koncentrere opmærksomheden om to af de centrale spørgsmål:

1. atmosfærens stigende indhold af kuldioxid og de mulige deraf følgende klimaændringer – et spørgsmål af global og langsigtet betydning, og
2. den stigende forurening af miljøet, som sættes i forbindelse med udsendelsen af store mængder svovldioxid (og kvælstofoxider) ved forbrændingen af kul og olie.

Dette spørgsmål vedrører nutid og lokalmiljø – men med globale og langsigtede overtoner.

National Academy of Sciences i USA har haft to komiteer til at se på CO₂-spørgsmålet. Den sidste komité's rapport blev udsendt i 1982 og fastslår, at menneskeforårsagede forandringer i atmosfærens sammensætning vil kunne medføre væsentlige klimaforandringer og at »der er et stærkt behov for at vurdere samspillet mellem menneskets aktiviteter, atmosfærens sammensætning, det globale klima og menneskets velfærd«.

Problemet forstærkes af, at man ikke har praktisk økonomisk mulighed for at rense røgen for CO₂; sålænge vi afbrænder fossile brændsler – og rydder skove, vil atmosfærens indhold forøges.

Herom handler de to første indledende foredrag.

Forsuringen menes især at skyldes indholdet af svovl i kul og olie. Ved forbrændingen dannes SO₂, som man dog er i stand til at fjerne fra røgen i meget høj grad, men det er kostbart.

Følgerne af forsuren er mange, i hvert fald når man ser hvad massemedierne beretter. Fra det sidste par uger kan nævnes, at forsuren har fået skyld for at fremme væksten af

mos i vore græsplæner, og at den er årsag til udvaskning af aluminium af jorden i det vestlige Jylland med grundvandsforurening til følge.

Fiskedød i søer i Norge og Sverige og skovdød i Vesttyskland er andre ofte omtalte eksempler. Og forholdet mellem USA og Canada er belastet af ødelæggelsen af canadiske skove og vandløb, som fra canadisk side anses for at være forårsaget af SO_2 fra industri og kraftværker i det nordøstlige USA.

Der er dog betydelig uenighed, f.eks. i Norge og USA, om svovldioxids rolle i forhold til andre, og til dets naturlige processer. National Academy of Sciences har også udtalt sig om dette spørgsmål og har konkluderet, at der er overvældende sandsynlighed for, at sur regn navnlig skyldes svovldioxid fra kraftværker. Denne konklusion er blevet anfægtet, bl.a. fra kraftværkernes side.

De to indledende foredrag vedrørende dette tema beskæftiger sig med søer og skove, men det må understreges, at sur nedbør, f.eks. tågedråber med svovlsyre, er helbredstruende, og den korrosion, der er en følge af sur nedbør, er et voksende samfundsproblem og også et kulturproblem. Hvad det sidste angår kan henvises til at bygninger, kunstværker og arkivalier, som har holdt i hundreder af år, i løbet af de seneste tiår har været udsat for kraftig og hurtig nedbrydning. Metalforurening forårsaget af partikler udsendt gennem skorstenene eller som skyldes deponering af flyveaske bliver heller ikke omtalt i de indledende foredrag.

Emnet til debat er altså bredere end angivet af de indledende foredrag.

Som det er beskrevet i den på forhånd udsendte kronik af Jens Kampmann (Berlingske Tidende, 21. marts 1983), har vi en slags verdensrekord her i landet. Fra 1973 til nu er vor el-produktion omlagt fra at være baseret for mere end 80%’s vedkommende på olie til nu at være baseret for mere end 80%’s vedkommende på kul.

Denne omlægning er bestemt af forsyningsikkerhedsmæssige og økonomiske hensyn, men som fremhævet af Jens Kampmann uden at lade de miljømæssige konsekvenser af denne omlægning indgå som afgørende faktor.

I Sverige, hvor man, efter at bygningen af A-kraft-værker er blevet stoppet, overvejer at bygge kulkraftværker, har man, før denne bygning af kulkraftværker sker, igangsat en større udredning »Kol – Hålse – Miljø«, et arbejde til 50 millioner sv.kr.

Miljøstyrelsen har dog gennemført en kulkonsekvensanalyse, som beskriver de forurenings- og helbredstruende aspekter af kulforbrændingen. Disse forhold er beskrevet i energiplan 81, bilagsbind 2, og i folketinget blev i februar i år fremsat forslag til folketingsbeslutning om nedbringning af forureningen af miljøet.

Planlægningsrådet for forskningen har i forbindelse med behandlingen af energiministeriets seneste energiforskningsprogram, det for 1983, konstateret, at der ikke her i landet sker nok udforskning af konsekvenserne af forureningen. Man har derfor rettet henvendelse til de relevante forskningsråd, for at disse kan bidrage til at fremme forskningen, specielt af basale sammenhænge, inden for dette område.

I energiforskningsprogram 83, som andrager 111 millioner kr. anvendt over årene 1983-1985, udgør udforskning af de miljømæssige aspekter af anvendelsen af kul kun 2,6 millioner kr. (se side 66-67 i EFP 83), og endda i betydelig grad til udredningsvirksomhed.

Det er på denne baggrund at dette debatmøde er arrangeret.

Debatten vil forhåbentlig kunne afdække nogle af de væsentlige problemstillinger og pege på områder, hvor vor viden er utilstrækkelig og en forskningsindsats er nødvendig.

I hvert fald vil foredragene og debatten give en nyttig baggrundsinformation vedrørende et højaktuelt spørgsmål.

Willi Dansgaard: Kuldioxid og klima: data.

Et forøget indhold af kuldioxid i atmosfæren vil som følge af en øget drivhuseffekt medføre en stigning af temperaturen i jordoverfladen og den nedre del af atmosfæren. Et overslag over størrelsen af og omsætningen mellem de 4 vigtigste kulstofreservoarer viser, at kun dybhavet vil være i stand til effektivt at absorbere det overskud af kuldioxid, som i fremtiden vil blive tilført atmosfæren ved brug af fossile brændstoffer, skovrydning etc. Men en klimatisk opvarmning vil muligvis reducere den nedsynkning af kulstofrigt overfladevand i polarområderne, der synes at være den vigtigste mekanisme til fjernelse af kuldioxid fra atmosfæren.

Til slut omtales, bl.a. på grundlag af undersøgelser af dybe boreriger gennem indlandsisen i Grønland, nogle fortidige klimatiske ændringer, skabt af naturen selv. I den indeværende geologiske periode, den kvartære, har den nedre atmosfæres middeltemperatur over den nordlige halvkugle næppe været mere end 2° C over den nuværende.

Erik Eliassen: Kuldioxid og klima: teori.

Beregninger af strålingsprocesserne og den vertikale transport af varme og vanddamp i en vertikal luftstøje viser, at en fordobling af atmosfærens CO₂-indhold under gennemsnitlige forhold vil medføre en temperaturstigning ved jordoverfladen på ca. 2° C. I polaregne vil stigningen blive betydelig større, idet den højere temperatur vil medføre en formindskelse af områderne med sne og is, og dermed en formindsket refleksion af solstrålingen og altså en yderligere temperaturstigning. De komplicerede strømningssystemer i atmosfæren spiller også en væsentlig rolle for klimaforholdene og kan kun behandles i detaljerede matematiske modeller af det samlede klimasystem. Resultater opnået med sådanne modeller vil blive omtalt, hvad angår indvirkningen af en kuldioxidforøgelse på temperaturforhold, nedbør og jordbundens fugtighed.

Pétur Jónasson: Sur nedbørs påvirkning af ferskvandsøkosystemer.

Nedbøren over det nordlige Europa er stærkt sur, fordi den tilføres fortrinsvis med S-SV vinde, som passerer de europæiske industriområder. Det gennemsnitlige nedfald af sur nedbør i Midtjylland svarer til 20 kg stærk svovlsyre pr. ha om året.

Følgenvirkningen er, at i ferskvandsøkosystemer, som er beliggende på kalkfattig undergrund, har vandet en lille stødpudevirkning, og brintionkoncentrationen ændres. Vandet bliver surt. I Danmark er målt ret store ændringer i vandets pH i de kalkfattige hedesøer i Midtjylland og i Thy i løbet af de sidste 20 år.

I de skandinaviske grundfjeldsområder er ændringerne meget store. Biologisk ytrer ændringerne sig ved stor armod på planter og dyr pga. kulstof- og kalkmangel. I Sydnorge skønnes et område på størrelse med Danmark at være biologisk døende, fordi planter, fødeorganismer og fisk dør. Det samme gælder store dele af det vestlige Sverige. I Danmark er problemet endnu af mindre omfang; men til gengæld er nogle af vore mest værdifulde søer truede.

H. Holstener-Jørgensen: Luftforureningens indflydelse på skove.

Dagspressen og den faglige presse har i det sidste par år hyppigt omtalt en omsiggribende europæisk skovdød. Den angives at hænge sammen med luftbåren forurening (sur nedbør), som vokser i takt med stigningen i energiforbruget og omlægningen af energikilderne.

Terrestriske økosystemer påvirkes af mange luftbårne stoffer, såvel naturlige som egentlige forureninger. Der savnes i dag en kvantitativ opgørelse af, hvad summen af disse påvirkninger er. Det skyldes bl.a. metodiske vanskeligheder ved at måle enkeltelementernes mængde.

Det er derfor ikke overraskende, at dokumentationen for en række hypotesers rigtighed er angribelig, når det drejer sig om den europæiske skovdød. Den interesserede læser efterlades med det indtryk, at den faglige litteratur indeholder mere Science Fiction end Science.

Henning Højgaard Jensen: Diskussionsindledning.

Kan der peges på behov for øget forskning indenfor emnet? Jf. en i 1982 afholdt svensk konference om miljøproblemer (Documenta 39, Sth.1983).

Har energiproduktion bivirkninger, der kræver praktiske foranstaltninger, som man ikke kan eller tør træffe pga. utilstrækkelig viden?

Kan de i så fald belyses sikkert nok ved en overkommelig forskningsindsats? Og hvis de kan, kan denne indsats gennemføres i Danmark, eller må den internationaliseres?

Er der problemer, som er belyst tilstrækkeligt, uden at man har draget konsekvenser heraf ved (overkommelige) praktiske foranstaltninger?

Et indledende spørgsmål om kuldioxidproblemet: Findes der ikke andet end de ofte citerede Hawaii-undersøgelser som bevis for stigende CO₂-indhold i atmosfæren? Behøver man ikke flere, geografisk spredte undersøgelser? Og ved man nok om, hvor meget af stigningen der skyldes energiproduktionen?

Iøvrigt er kuldioxid på den ene side og svovl- og kvælstofilter på den anden side (med deres helt forskellige problemer) ikke de eneste gener. Forbrændingspartikler må nævnes; de kan forurene atmosfæren, hvis de ikke filtreres fra røgen, og give deponeringsvanskeligheder, hvis de filtreres.

Torsdag den 19. maj 1983

Til stede var 84 medlemmer. Præsident: Jens Lindhard, fg. sekretær: Erik Dal. Udenlandske medlemmer: Carl Fehrman, Lund, og Gillian Fellows-Jensen. Gæster: Fru Lois Egerod, lektor Kristina Lindell, Lund, og konservator Anna-Grethe Rischel.

Søren Egerod og Jørgen Rischel: De gule blades ånder og sproget mlabri.

I 1936 lykkedes det Hugo Bernatzik at få kontakt med de hidtil kun rygtevis kendte »Gule blades ånder«, en primitiv befolkningsgruppe som lever på grænseområdet mellem Thailand og Laos, øst og vest for byerne Nan og Phrae. Han skrev om mødet i bogen *Die Geister der gelben Blätter* (1938). Bernatziks oplysninger om sproget er impressionistiske og næsten ubrugelige. I 1962 udstyrede Krairri Nimmenahaeminda en ekspedition til området, hvor han traf ni »ånder« og forhørte sig om deres levevis og sprog. Hans ordliste er kort, men langt bedre end Bernatziks, og man har på grundlag af denne klassificeret sproget som tilhørende mon-khmer-familien (som blandt andet også omfatter cambodiansk og vietnamesisk). I september 1982 besøgte Søren Egerod, Jørgen Rischel og Therapan L. Thongkum provinsen Nan med henblik på en præliminær beskrivelse af sproget. Vi konstaterede at gruppen kalder sig mlabri, og denne betegnelse anvender vi om både folk og sprog. Der gaves bidrag til en typologisk karakteristik af sprogets lydssystem, og en foreløbig meddelelse om hvad der kan siges om dets genetiske tilhørsforhold.

Jens Lindhard: Om Selskabets tilstand

Når jeg i det følgende skal søge at give en redegørelse for Selskabets tilstand, er det ment som et skridt på vejen til, at alle medlemmer kan overveje, hvorledes de ser på Selskabets virke og udvikling på kortere og på længere sigt. Jeg har i halvandet år haft at gøre med Selskabets ledelse. Inden da kendte jeg så at sige intet til de indre linier i Selskabet. Dette er da både en svaghed og en styrke, når jeg redegør for mit syn på Selskabets tilstand.

Lad mig først som baggrund nævne to forudsætninger, jeg har vedrørende Selskabets hovedformål: For det første går jeg ud fra Ørstedes ord om, at et videnskabsselskabs eneste væsentlige øjemed er at fremme videnskaberne, således som det også har stået i Selskabets formålsparagraf indtil fornylig. Dette formål at fremme videnskaberne, er tilpas kort og uklart formuleret, men det må indebære, at Selskabet aktivt arbejder for at højne videnskaberens standard (d.v.s. at hæve kvaliteten; dette kan eventuelt også kræve, at kvantiteten hæves). For det andet – og dette er noget specielt for os sammenlignet med de fleste andre akademier – Selskabet består af to klasser, og vi tvinger alle medlemmer til at påhøre både naturvidenskabelige og humanistiske meddelelser. Det er vor opgave at gøre Selskabet til en helhed, at sammenknytte »the two cultures«, som ifølge C. P. Snow har en uoverstigelig afgrund mellem sig. I hvert fald er det vigtigt at gøre det klart for naturvidenskabsmændene, at de i deres arbejde bygger på humaniora i langt højere grad, end de tror.

Jeg vil ikke gennemgå alle Selskabets anliggender, og heller ikke alt hvad der er sket i det sidste halvandet år. Jeg vælger en række af de ting, der kan være af interesse i forbindelse med Selskabets tilstand. Til belysning af Selskabets nuværende og fremtidige situation skal jeg en gang imellem sammenligne med situationen i Selskabet for ca. 50 år siden, i midten af trediverne. Det vil også vise, hvorledes Selskabet på væsentlige områder har skiftet karakter.

Jeg skal omtale nogle problemer af praktisk art og nogle vedrørende indholdet i vort virke. Jeg skal ikke diskutere vort ceremoniel, eller foreslå forandringer i det, men blot minde om Henrik d. 5, der i Shakespeares skuespil omtrent sagde, i en enetale,

And what have we that others have not too,
 Save ceremony, save general ceremony?
 And what are thou, thou idle ceremony?
 What kind of God art thou, that suffers't more
 of mortal griefs than do thy worshippers?
 What are thy rents? What are thy comings-in?
 O ceremony! Show me but thy worth:
 What is thy soul of adoration?
 Art thou ought else but place, degree, and form,
 Creating awe and fear in other men?
 Wherein thou art less happy, being feared,
 Than they in fearing.

De særlige muligheder, der ligger i Selskabet nuomstunder, består i, at vi burde være i stand til at repræsentere grundvidenskaberne på en fuldstændig og fælles måde, for hele landet. Dette i modsætning til universiteterne og fakulteterne, der – af grunde jeg ikke behøver at komme ind på – har vanskeligt ved at finde en fælles, uafhængig holdning til grundvidenskaberne.

Men for at Selskabet kan udrette noget, mener jeg, at det er vigtigt, at vi først sætter debatten i hovedsædet, både i plenum, i klasserne og i mindre grupper.

Medlemmer. Medlemstallet har været jævnt stigende – det er nu ca. 200 – og er tredoblet i de sidste 50 år (fordoblet i de sidste 25 år). Men i dag er medlemstallet en langt mindre brøkdel af de videnskabeligt arbejdende her i landet, hvis antal er vokset måske med en faktor mellem 10 og 20 i løbet af 50 år. Hertil er knyttet den langsomme, men umiskendelige tilvækst i medlemmernes indvalgsalder, som har fundet sted siden århundredskiftet. Dengang var den 41 år og 42 år i gennemsnit for de naturvidenskabelige og humanistiske klasser, medens den nu er omkring 47 år for naturvidenskab og 54 år for humaniora. Dette forhold bør vi finde udveje til at ændre. Det medvirker til at bringe os på afstand fra det samlede videnskabelige samfund.

Et andet alvorligt problem er spørgsmålet om medlemmer, der bor udenfor København – vest for Storebælt. Der er nu 36 medlemmer fra Odense og Århus, og tallet vokser relativt hurtigt. Mødeprocenten var for 15 år siden den samme for dem som for københavnere, men har siden da været faldende i relativ forstand og i absolut forstand. Denne beklagelige tendens skyldes måske især to ting: Mødedagen er blevet flyttet fra fredag til torsdag, således at man ved almindelig rejsemåde må afstå fra to arbejdsdage ved sit universitet. Desuden giver rejsen normalt underskud,

selvom Selskabet giver rejsetilskud, og det bliver et meget stort underskud, hvis man benytter fly. Men det er også kostbart at overnatte på hotel. Hvad angår medlemmer vest for Storebælt må det desuden erindres, at de så at sige ikke kan deltage i andre af Selskabets arrangementer end møderne, f.eks. de offentlige foredrag.

Det må fremhæves, at mødeprocenten for Selskabet som helhed, selvom den kan svinge mærkbart fra år til år, dog i gennemsnit har været langsomt faldende, fra ca. 60% for 50 år siden til nu omkring 40% eller lidt derover.

Den triste pointe er imidlertid, at vi slet ikke har plads til alle medlemmerne i salen, hvis mødeprocenten bliver højere, hvis mere end halvdelen mødte op. Jeg forstår, at det vil være muligt at foretage en ommøblering i salen, således at der vindes nogle pladser, måske 10 pladser, eventuelt lidt flere. Det vil hjælpe lidt, men ikke hjælpe i det lange løb, og heller ikke være tilfredsstillende på kort sigt, ifald vi gør møderne endnu mere tillokkende for medlemmerne, og hvis vi hjælper provinsmedlemmerne til at komme hyppigere. Jeg kan ikke lade være med at bemærke, at da huset og salen blev opført ved århundredskiftet, var man meget forudseende, for her har været rigelig plads gennem 70 år.

Medlemsmøder. For omtrent 50 år siden, i sæsonen 1935-36, var der 15 møder, og 29 medlemmer gav i alt 43 meddelelser ved møderne, d.v.s. omtrent hvert andet medlem gav én eller flere meddelelser. Meddelelserne omhandlede som regel afhandlinger, der senere blev publicerede i Selskabet. Det drejer sig især om nyt videnskabeligt arbejde, ofte inden det var gjort helt færdigt. Meddelelserne var således i særlig grad af interesse for fagfæller.

Nuomstunder har vi færre meddelelser, og kun hvert ottende medlem giver en meddelelse i løbet af en sæson. Meddelelserne drejer sig sjældent om publikationer i Selskabet. Det er vel ønskeligt, at møderne bliver mere aktive i videnskabelig henseende, og således at medlemmerne ikke henvises til at vente i syv år med at fortælle nyt om deres videnskab. Men vi kan ikke helt vende tilbage til tidligere tilstande.

I det forløbne halvandet år har vi indført debatmøder. I februar 1982 debatterede vi forskningens vilkår, altså et emne der vedrører begge klasser. For fjorten dage siden havde vi et debatmøde med et naturvidenskabeligt, og samtidig et aktuelt, emne. Det drejede sig om de skadelige bivirkninger fremkaldt af fossilt brændstof. Det kan forventes, at der kommer en lille publikation med de fire indledende foredrag fra mødet. Det er mit indtryk, at medlemmerne har sat pris på debatmøderne. Vi

regner med, at det andet møde i efterårssæsonen også vil blive et debatmøde.

Vedrørende medlemsmøder og debat skal jeg nævne problemet, om vi skal tillade spørgsmål til meddelelserne ved vore møder. Mange medlemmer har meddelt mig deres synspunkter om emnet. Det er mit indtryk, at mange gerne ser det forsøgt, men at en del medlemmer har store betænkeligheder.

Publikationerne. Når vi går tilbage til trediverne, blev der udgivet omkring 25-30 publikationer (Meddelelser og Skrifter) om året, heraf ca. halvdelten Mat.-fys. Meddelelser.

I de senere år drejer det sig om måske en halv snes publikationer om året eller mindre, hvoraf dog nogle er ret omfangsrige afhandlinger. Der udgives vel kun 3-4 Mat.-fys. Meddelelser om året.

Vi må tage i betragtning, at der nu er tre gange så mange medlemmer, og at antallet af videnskabsmænd er måske op imod 20 gange så stort som for 50 år siden.

Den gradvise aftagen i publikationsvirksomheden har længe været en meget stor bekymring. Det drejer sig jo dels om en vigtig videnskabelig aktivitet, der giver os en tilknytning til det danske og til det internationale videnskabelige samfund. Dels er det grundlaget for vore bytteforbindelser, hvor vi modtager og videregiver omkring 1500 tidsskrifter fra udenlandske akademier. Vi må fortsat overveje spørgsmålet om publikationerne.

Økonomi. Beklageligvis kunne regnskabet for 1982 ikke færdiggøres til tiden, hvorfor kassekommissionens formand ikke har mulighed for at give sin sædvanlige redegørelse. Kassereren og sekretariatet vil nu tage skridt til at sørge for, at regnskabet året igennem føres à jour, og at årsregnskabet foreligger i god tid.

Jeg skal ikke gå nøjere ind på regnskabet og økonomien, men bemærke, at hovedposterne udgøres af faste udgifter, og at fleksibiliteten desværre ligger i, at publikationerne må tage til takke med det, der bliver tilovers i regnskabet. Publikationerne bliver til stadighed holdt noget tilbage af pengemangel. (For en af de publikationer, redaktøren vil nævne senere i mødet, kan trykningsudgifterne ikke betales i dette kalenderår.) Men det økonomiske problem er, som jeg nævnte før, ikke det eneste eller største problem for publikationsvirksomheden.

For at vende tilbage til økonomien: Eftersom økonomiens hovedindhold er ret enkelt, gør det eventuelt ikke så meget, at vi også har beløb til

rådighed, der ligger udenfor regnskabet, og at vi træffer bestemmelse om pengene på en lidt indviklet måde.

Legater og stipendier. Selskabet har fået tilført et antal legater i det sidste halvandet år. Julie von Müllens Fond påbegyndte uddelingen af rejselegater sidste år. Caix Legatet fra Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond er etableret. Det er et rejselegat for humanister til Frankrig og forventes i funktion fra næste år. Med Inge Lehmanns accept er der dannet en bestyrelse for Inge Lehmanns Legat. Den betydelige arv efter Aksel Tovborg Jensen er ifærd med at blive etableret som legat, der har til formål at styrke Selskabets aktiviteter.

Den største begivenhed i det forløbne halvandet år har været Niels Bohr Stipendierne. Jeg skal erindre om den store indsats, Niels Bohr komiteen gjorde, som resulterede i at 12 millioner kroner blev fremskaffet, og om det omfattende arbejde der udførtes af mange medlemmer ved udvælgelse af stipendiaterne. Der er nu udpeget 16 stipendiat, men alle har endnu ikke påbegyndt stipendieperioden. Vi har jo en styringsgruppe, der følger stipendiaternes arbejde, både i økonomisk henseende med tilskud til videnskabeligt udstyr, til studierejser og meget andet, og i videnskabelig henseende hvad angår indholdet af deres forskning. Styringsgruppen er begyndt at holde fællesmøder med stipendiaterne, hvor alle stipendiat skiftes til at holde kollokvier om den forskning, de er i gang med. Niels Bohr stipendierne er en vigtig nyskabelse for Selskabet. Det ville være glædeligt, om Selskabet kunne få andre opgaver af tilsvarende art.

Forskningsvurdering. Der har i den seneste tid været en del diskussion, især vedrørende Københavns Universitet, om de nedskæringer, der vil finde sted i de kommende år. Dette er jo i og for sig ikke en ny sag. Den udspringer af Direktoratets udmåling af antallet af stillinger ved universiteter og højere læreanstalter på basis af undervisning og studentertal, og Selskabet har beskæftiget sig med sagen for nogle år siden. Men situationen meldes at være kritisk.

Jeg vil desuden nævne, at den såkaldte FUN-rapport fornylig er udkommet. Den redegør for situationen i de forskellige naturvidenskabelige fag ved alle universiteter og højere læreanstalter. Der står mange oplysninger, men der drages ikke sikre konklusioner.

Et hovedproblem ved alt dette er en vurdering af forskningen som sådan, og hvilket omfang den rimeligt bør have i de forskellige områder af naturvidenskab og humaniora og ved de forskellige universiteter. Det er

derfor naturligt, at netop Selskabet gør sig bekendt med situationen og eventuelt tager den op til grundigere behandling. Vi burde kunne gøre det mere uafhængigt og med større samlet indsigt end universiteterne.

Klasseformændene og jeg har diskuteret dette. Det er muligt, at vi kan finde det nødvendigt at begynde at tage sagen op uformelt i den allernærmeste fremtid. Det kan dernæst komme på tale at behandle nedskæringer og forskningsvurderinger på et debattmøde, evt. det andet møde i efterårssæsonen.

Jeg skal ikke undlade at tilføje, at hvis vi tager forskningsvurderingen op til diskussion, må vi gøre det uhyre grundigt, og så fordomsfrit vi kan, som om det var en egentlig videnskabelig undersøgelse.

Det skulle nødig kunne siges, som det er tænkt og sagt før:

Der er intet Folkefærd vanskeligere at regere, end Professorer; de ere alle lærde Mænd og forstaae, som Følge heraf, alle Ting bedre, end alle andre Mennesker; de mene for det Meste at besidde megen Forretnings-Dygtighed, skiondt de Færreste af dem virkelig have Greb derpaa Fornemmelig kunne de ingen Myndighed taale over sig, og forbittres, naar, endog i de ubetydeligste Ting, deres Mening ikke bliver den giældende, og naar man stundom kunne komme ret vel ud af det med de Enkelte, saa danner der sig en esprit de corps, ifølge hvilken de ikke tør afvige fra deres Colleger.

(Biskop Mynster i 1854.)

Jeg har hermed søgt i glimt at belyse Selskabets tilstand. Jeg beder medlemmerne overveje, hvad jeg har sagt direkte, hvad jeg har sagt indirekte, og hvad jeg ikke har sagt.

Behandlede sager

Selskabets Vedtægter

I Selskabets møde den 21. april vedtoges følgende ændring af Vedtægterne:

§ 9

De i § 8 nævnte hverv besættes, hvor ikke andet er bestemt, ved Selskabets møder i april måned ved valg af og blandt Selskabets indenlandske medlemmer. Kun tilstedeværende medlemmer har stemmeret. Idet valg og genvalg kun kan finde sted, når den pågældende ikke er fyldt 70, gælder følgende regler: for præsidenten samt for medlemmer af kassekommissionen, revisorer, revisorsuppleanter og medlemmer af Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark er valgperioden fire år. Umiddelbare genvalg kan kun finde sted én gang, dog to gange, hvis første valg har fundet sted ved en vakance inden for en valgperiode. For Selskabets embedsmænd er valgperioden fem år, for redaktøren dog seks år. Vedrørende genvalg gælder samme regler som for præsidenten m.v.

Bliver en post vakant i løbet af

Overgangsbestemmelse

Nuværende embedsmænd og nuværende medlemmer af kassekommissionen, revisorer, revisorsuppleanter og medlemmer af Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark, som ved udløbet af den hidtil gældende valgperiode har beklædt disse poster i længere tid end de nye valgperioder, kan genvælges én gang, når deres nuværende valgperiode udløber.

Tilføjelse til § 21

For valg af medlemmer til stående udvalg og bestyrelser gælder, at valg og genvalg kun kan finde sted, når den pågældende ikke er fyldt 70 år.

Legater

Niels Bohr Legatet. Der er i beretningsperioden bevilget 44.450 kr. til Nordisk Akademisymposium og udgivelse af beretning, 20.000 kr. til delvis dækning af udgifterne ved afholdelse af den 57. generalforsamling i

Union Académique Internationale i Selskabet, og 8.800 kr. til betaling af udgifter ved vort udenlandske medlem, François Jacobs foredrag, der blev holdt på Panum Institutet under Selskabets auspicer.

Caix Legatet. De første portioner vil blive uddelt i 1984.

Generalmajor J. F. Classens Legat på 5.000 kr. og Selskabets sølvmedalje tildeltes civilingeniør Bente Lebech, Fysikafdelingen, Forsøgsanlæg Risø. Legat og medalje overrakte ved en reception i Selskabet den 9. juni.

Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand, Lundehave. I 1982 har ejendommens regnskab ikke været belastet med ekstraordinære udgifter til modernisering eller vedligeholdelse, dog er ejendommens varmeanlæg forbedret. Bestyrelsen har drøftet Lundehaves fremtid på lidt længere sigt, og der var enighed om, at ejendommen med de efterhånden betydelige årlige vedligeholdelses- og fyringsudgifter ved kommende vakance ikke som hidtil kan påregnes benyttet som æresbolig.

Aktieselskabet De Danske Spritfabrikkers Forskningslegat: Lic. scient. Ole G. Mouritsen, Kemisk Institut, Aarhus Universitet, er fortsat stipendiat under Selskabet. Arbejdsfelt: faseovergange mellem lipider og proteiner i biologiske membraner.

Emil Herborgs Legat er tildelt cand. scient. Henrik Aratyn og cand. scient. Ole Holm Nielsen for yderligere 12 måneder.

Aksel Tovborg Jensens Legat. Selskabets medlem Aksel Tovborg Jensen har testamenteret størstedelen af sin formue til et legat, der skal bestyres af Selskabet. Legatets fundats er under udarbejdelse.

Inge Lehmanns Legat af 1983. Fh. statsgeodæt, dr. phil. Inge Lehmann har ønsket legatet sat i kraft snarest. Fundatsen er under udarbejdelse, og der er nedsat en bestyrelse.

Mag. art. Marcus Lorenzens Legat. Til studiet af dansk sprog: cand. mag. Ingeborg Andersen og lektor, mag. art. Henrik Holmboe (tilsammen 7.000 kr.) til trykning og udgivelse af konkordans over de danske runeindskrifter. – Til studiet af dansk flora: stud. scient. et agro. Carl-Otto Ottosen (900 kr.) til afslutning af biologisk speciale »Kaprifoliens bestøvningsbiologi«.

Julie von Müllens Fond. Bestyrelsen har vedtaget at foretage opslag om yderligere et rejselegat som anført i fundatsen, denne gang inden for et beløb af 100.000 kr.

Lægen, Professor ved Københavns Universitet, dr. med. & chir. Knud Sands Legat. Der har i årets løb måttet foretages væsentlige vedligeholdelsesarbejder, ikke mindst på grund af stormskade, ligesom der er ydet hjælp til havehold og opvarmning.

Arne og Doris Truelsens Legat. Fundatsen er underskrevet af bestyrelsen,

der i juni har holdt konstituerende møde. Legatets kapitalværdi, kr. 47.290, skal opbruges i løbet af 5 år.

Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat på 2.000 kr. er i år tildelt H. Bach til dækning af udgifter i forbindelse med udarbejdelsen af 2. bind af *Handbuch der Luthersprache*.

Møder i Selskabets lokaler

9. august 1982, European Science Foundation's Advisory Group on Forest Ecosystems, 7 deltagere.

2.-3. september 1982, Joint Meeting of the Association of British Neurologists and the Danish Neurological Society, 94 deltagere.

29. september 1982, Nordisk samordningsmøde om ESF-spørgsmål, 25 deltagere.

30. september-2. oktober 1982, Recent Trends in the Study of Managerial History, 30 deltagere.

7.-8. oktober 1982, The Hague Club, 21st Regular Meeting, 47 deltagere.

28. oktober 1982, EF-Kommissionens udvalg for videnskabelig og teknisk forskning (CREST), ca. 70 deltagere.

18. januar 1983, Nordisk Akademisymposium, 82 deltagere.

19. januar 1983, Nordisk Akademimøde, ca. 26 deltagere.

24.-25. marts 1983, European Physical Society; Symposium on International Facilities for Physics Research og Council Meeting, 53 deltagere.

12.-18. juni 1983, Union Académique Internationale's 57. generalforsamling, 55 deltagere.

19.-23. juni 1983, 19. Alfred Benzon Symposium, »Gene Expression: The Translational Step and its Control«, 40 deltagere.

J. C. Jacobsen Mindeforelæsninger

Baseret på bevillinger fra Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen har der siden 1977 været afholdt følgende forelæsninger til minde om brygger J. C. Jacobsen; de publiceres normalt i Selskabets publikationsrækker.

1977 Professor, dr. Torgny Säve-Söderbergh, Uppsala: Översikt över den samnordiska Nubienexpeditionens resultat.

Professor, dr. Thomas v. d. Hammen: Changes in Life Conditions on the Earth during the past 1 Million Years.

- 1978 Professor, dr. Karl Erdmann, Kiel: Rättestaat oder parlamentari-
sche Demokratie – Neuere Forschungen zur Novemberrevolution
in Deutschland.
Professor, dr. René Thom, Paris: Catastrophe Theory with Appli-
cation to Biology.
- 1979 Professor, dr. Grahame Clark, Cambridge, England: Natural
Science and Universal History.
- 1980 Professor, dr. Victor Weisskopf, Cambridge, Mass., USA: The
Ultimate Structure of Matter.
- 1981 Professor, dr., Sir Moses Finley, Cambridge, England: Authority
and Legitimacy in the Classical City-State.
- 1982 Professor, dr. Augusto Gansser, Zürich: Himalaya, a Fascinating
Model for Scientific Research.

Selskabets guldmedalje

Selskabets guldmedalje er i årene 1952-1983 uddelt 13 gange:

- 1952 professor, dr. theol. J. Oskar Andersen
1955 direktør, dr. phil. M. Mackeprang
1957 overlæge, dr. med. Knud Krabbe
1961 arkivar, cand. theol. Asger Lomholt
1965 dr. phil. Inge Lehmann
1966 dr. J. P. Sydler, Zürich
1969 Kong Frederik IX, i anledning af hans 70-års dag
1971 laboratorieforsøger, dr. agro. Hans Laurits Jensen
1975 overinspektør, fil. dr. Georg Galster
1977 universitetslektor, dr. phil. Jørgen Hæstrup
1979 professor, dr. phil. Marius Nielsen
1982 dr. phil. Ellen Thomsen
1982 fhv. museumsoverinspektør, dr. phil. H. D. Schepelern

Selskabet vedtog i 1980 at tildele guldmedaljen til dr. phil. A. G. Drachmann, der imidlertid afgik ved døden, inden overrækkelsen havde fundet sted.

Kontakt med andre videnskabsakademier

Sächsische Akademie der Wissenschaften i Leipzig har indvalgt Jes Asmussen som udenlandsk medlem.

Selskabets sekretær Christian Crone repræsenterede Selskabet ved Accademia Nazionale delle Scienze detta dei XL's 200-års jubilæum i

Rom i september 1982. I tilslutning til jubilæet afholdtes et internationalt symposium »Science Academies Approaching the Year 2000« med indlæg fra repræsentanter for en lang række af verdens videnskabelige akademier.

Sekretæren har aflagt besøg i Académie des Sciences, Paris, og talt med formanden for udvalget for udenlandske relationer, M. André Guinier, samt deltaget i et møde i akademiet. Det franske akademi er interesseret i en årlig kortvarig udveksling på højt plan.

Selskabets udenlandske medlem François Jacob, Académie des Sciences, Paris, har under Selskabets auspicer holdt en offentlig forelæsning i Panuminstituttet med titlen »Sex and Human Diversity«.

Ved årsmødet i Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina i Halle, DDR, den 7.-10. april 1983 blev Selskabets præsident repræsenteret af Axel Michelsen, der samtidig blev optaget i akademiet. I tilslutning til årsmødet afholdtes et symposium med titlen »Nichtgleichgewichtsvorgänge – dynamische Strukturen«.

Det Norske Videnskaps-Akademi har afholdt »Internationalt symposium om forskningsetik«. Jan Mohr deltog som Selskabets repræsentant og som medlem af organisationskomiteen (beretning s. 100).

Selskabets vicepræsident Henning Sørensen repræsenterede Selskabet ved festlighederne i anledning af The Royal Society of Edinburgh's 200-års jubilæum den 23. juni og overrakte en adresse fra Selskabet. I den formelle middag i The Upper Library of the University of Edinburgh deltog offentlige myndigheder, fonde, de skotske universiteter, medlemmer og repræsentanter for 11 akademier.

Diter von Wettstein deltog i det 121. årsmøde i U.S. Academy of Sciences, Washington.

Den 18. januar 1983 afholdtes for første gang *nordisk akademisymposium* i Selskabets lokaler med deltagelse af repræsentanter for dansk og nordisk forskningspolitisk planlægning og andre interesserede. Der blev givet en karakteristik af den forskningsmæssige situation i de nordiske lande ved universitetskansler C. G. Andrén, Stockholm, professor Kai Otto Donner, Helsinki, professor Ólafur Bjarnason, Reykjavik, professor Otto Bastiansen, Oslo, og Tove Birkelund, København. Derefter drøftedes følgende emner: Humanioras stilling i Norden (indleder T. Säve-Söderbergh), Forskningssamarbejde i Norden (indleder Henning Sørensen) samt Akademiernes rolle over for forskningspolitikken (indleder Tord Ganelius). Efter mødet afholdtes en middag for de nordiske gæster og danske deltagere i Udenrigsministeriets lokaler i Strandgade.

Den 19. januar 1983 afholdtes *det årlige møde mellem repræsentanter for de nordiske akademier*. Fra dansk side deltog præsidenten, sekretæren, redaktøren, de to vicepræsidenter samt formanden for ICSUs nationalkomité Peder Olesen Larsen. Det vedtoges at udgive hovedindlæggene fra det netop afholdte nordiske akademisymposium, og dette er senere sket. Desuden besluttedes det at nedsætte et »udvalg til udarbejdelse af en dansk udtalelse om de små fags truede stilling med henblik på et fællesnordisk akademi-initiativ« – et emne der var blevet belyst ved symposiet. Den humanistiske klasse udpegede senere hertil Søren Ege-rod, Karsten Friis Johansen, Olaf Olsen og Jørgen Rischel.

Man drøftede værdien af akademiernes protester til støtte for videnskabsmænd, som var blevet underkastet frihedsberøvelse under en eller anden form. Selvom nytten i almindelighed vel nok er ringe, var der enighed om at fortsætte henvendelserne. En fællesnordisk henvendelse til det australske akademi i anledning af visumnægtelse til russiske videnskabsmænd ved den internationale biokemikongres i Perth havde sammen med lignende henvendelser fra andre akademier og organisationer båret frugt.

Det besluttedes at foretage en sammenlignende undersøgelse af en række formelle strukturproblemer i de nordiske akademier. – Det næste nordiske akademimøde vil blive afholdt i Helsinki i 1984.

Selskabet var i dagene 12.-18. juni 1983 vært for *Union Académique Internationales* årlige generalforsamling med deltagelse af repræsentanter fra 25 landes videnskabsakademier samt UNESCO og CIPSH (beretning s. 105).

Christian Crone

Niels Bohr Stipendierne

I anledning af Niels Bohrs 100-års fødselsdag 7. oktober 1985 indsamlede en komité midler til 3-årige stipendier til en række højt kvalificerede yngre forskere, der endnu ikke havde opnået fast ansættelse.

Komiteen bestod af dir. Niels Arnth-Jensen, dir. Erik Hoffmeyer, dr. Haldor Topsøe, Bengt Strömgren og H. H. Ussing. På baggrund af den alvorlige situation med manglende fornyelse af forskerstabene ved de højere læreanstalter var det glædeligt at notere, at komiteen på få måneder i foråret 1982 var i stand til at sikre stipendier til 16 Niels Bohr Stipendiater. Midlerne blev indsamlet fra danske pengeinstitutter, erhvervsvirksomheder og fonde og giver modtagerne 3-årige stipendier samt moderate driftsmidler.

Videnskabernes Selskab blev anmodet om at udvælge stipendiaterne samt følge forløbet af deres forskning. Stipendiaterne påbegynder deres stipendier i perioden 1.10.82-1.9.83 og følgende 16 personer blev udvalgt blandt 130 ansøgere:

Lic. scient. Torben Dabelsteen, Kbh.	(zoologi)
Lic. scient. Else Marie Friis, Århus	(botanik)
Lic. scient. Jørgen Frøkjær-Jensen, Kbh.	(fysiologi)
Dr. scient. Preben Bach Holm, Kbh.	(genetik)
Lic. scient. Jens Konnerup-Madsen, Kbh.	(geologi)
Lic. scient. Birger Lindberg Møller, Kbh.	(biokemi)
Lic. scient. Peter Eigil Nielsen, Kbh.	(biokemi)
Hans Uffe Petersen, dr.-ès-sciences, Århus	(mol. biologi)
Cand. scient. Jon Steen Petersen, Århus	(geologi)
Lars Døvling Andersen, Ph.D., Århus	(matematik)
Lic. scient. Thomas Døssing, Kbh.	(fysik)
Hans Plesner Jacobsen, Ph.D., Kbh.	(matematik)
Dr. scient. Jens Knude, Kbh.	(astrofysik)
Lic. scient. Claus Schelde-Jacobsen, Kbh.	(fysik)
Lic. scient. Irene Shim, Kbh.	(kemi)
Lic. scient. Hans L. Skriver, Risø	(fysik)

Ved en højtidelighed i Selskabets lokaler den 24. november 1982 blev Niels Bohr Stipendiaterne lykønsket af Selskabets protektor Dronning Margrethe og fik af fru Margrethe Bohr overrakt »Bogen om Niels Bohr«. – Der er nedsat en styringsgruppe, der skal følge stipendiaternes arbejde og varetage den økonomiske støtte i stipendieperioden.

Jens Lindhard

Jes Forchhammer

Udgivne og optagne publikationer

	Dkr.
	excl. moms
<i>Oversigt over Selskabets Virksomhed 1981-1982.</i> 172 s., 4 portr.	100,-

Historisk-filosofiske Skrifter

Bind 10 (620 kr.)

4. Buhl, Marie-Louise: Sūkās VII. The Near Eastern Pottery and Objects of other Materials from the Upper Strata. (Publications of the Carlsberg Expedition to Phoenicia 9). 1983. 132 s. incl. fig. A-E. 34 tavler	200,-
--	-------

Historisk-filosofiske Meddelelser

Bind 50 (460 kr.)

5. Kristensen, Anne K. G.: Tacitus' germanische Gefolgschaft, 1983. 94 s. 100,-

Bind 51 (uafsluttet)

1. Fenger, Ole, og Ladewig Petersen, Erling: Adel forpligter . . . Studier over den danske adels gældsstiftelse i 16. og 17. århundrede. With an English Summary: Noblesse oblige . . . A Study of the Incurring of Debt of the Danish Nobility 1570-1660. 1983. VIII, 380 s. 200,-

Biologiske Skrifter

Bind 23 (700 kr.)

3. Larsen, Torben B.: The Butterflies of the Yemen Arab Republic. With a Review of Species in the *Charaxes viola*-Group from Arabia and East Africa by A. H. B. Rydon. 1982. 88 s. incl. 24 ill. og 5 tavler 120,-
4. Böcher, Tyge W.: A Developmental Analysis of the Photosynthesizing Organs in *Prosopis Kuntzei*. 1982. 50 s. incl. 24 ill. 90,-
5. Salomonsen, Finn: Revision of the Melanesian Swiftlets (*Apodes, Aves*) and their Conspecific Forms in the Indo-Australian and Polynesian Region. Noona Dan Papers No. 141. 1983. 112 s. incl. 31 ill. 200,-

Matematisk-fysiske Meddelelser

Bind 39 (uafsluttet)

14. Crawford, D. L.; Olsen, E. H.; and Strömrgren, Bengt: Analysis based on Determinations of Colour Excesses, Distances, Ages and Masses for Early Group B and A Stars Brighter than $V = 6m.5$.

Bind 40 (uafsluttet)

12. Cherly, Jørgen: Additive Theory for $F_q[x]$ by Probability Methods.
13. Koul, Sohan L.; Chadderton, Lewis T.; and Brooks, C. Kent: East Greenland and the Faeroe Islands: A Fission Track Study.

Særpublikationer

- A Critical Pāli Dictionary. Begun by V. Trenckner. Editor-in-chief: K. R. Norman. Vol. II fasc. 12: Uposathakumāra-ulumpa (pp. 513-552). 1982 120,-
- Nordisk akademisymposium, København 18. januar 1983. 85 s. 30,-

Regnskaber

Videnskabernes Selskab

<i>Indtægter</i>	kr.	kr.
1. Beholdning pr. 1.1.1982		230.584,86
2. Renteindtægter		92.804,43
3. Statstilskud		426.000,00
4. Carlsbergfondet		800.000,00
5. Andre tilskud		
a. Forskningsrådene (unionskontingenter)	318.719,88	
b. SNF (til nationalkomiteernes arbejde)	8.568,00	
c. Bidragsfonden	70.000,00	
d. Niels Bohr Legatet	30.081,46	
e. Hielmstjerne-Rosencrone	35.572,50	
f. Suhrs Legat	18.640,00	
g. Ernst's Legat (til publikationer)	15.000,00	
h. Ny Carlsberg Fondet (til publ.)	20.000,00	516.581,84
6. Salg af publikationer (herunder særtryk)		81.506,60
7. Udtrukne obligationer		40.000,00
I alt		<u>2.187.477,73</u>

<i>Udgifter</i>	kr.	kr.
1. Administration		
a1. Løn, embedsmænd	25.000,00	
a2. Løn, funktionærer og medhjælp	628.675,80	
b. Kontorhold	58.391,93	
c. Telefon, porto etc.	52.153,86	
d. Forsikringer	11.924,50	
e. Repræsentation	5.791,49	
f. Mødeudgifter, rejser, administration (inkl. præs.)	38.504,75	
g. Rengøring	152.353,61	
h. Diverse	1.427,32	974.223,26
2. Publikationer		
a. Meddelelser og Skrifter	388.238,76	
b. Oversigten	60.801,80	
c. Grundvidenskaben i dag	268,40	
d. Moms	14.804,30	464.113,26
overført		<u>1.438.336,52</u>

overført		1.438.336,52
3. Offentlige foredrag		
a. Foredragshonorarer	10.000,00	
b. Fortæring	92,00	
c. Annoncer, plakater etc.	28.736,83	
d. Garderobevagt, assistance	2.380,59	
e. Rengøring, ommøblering	5.746,20	
f. Tværfaglige møder	0,00	46.955,62
4. Medlemsmøder		
a. Mødeudgifter	59.343,50	
b. Rejser	60.000,00	119.343,50
5. Internationale kontingenter (se specifikation overfor)		319.533,64
6. International repræsentation		6.685,70
7. Nationalkomiteerne		8.568,00
8. Til rådighed for præsidenten (Suhrs Legat)		17.616,41
9. Legatkontoen		17.000,00
10. Diverse		
a. Addressograph	21.960,00	
b. Istandsættelse og nyanskaffelser	7.533,74	
c. Håndbiblioteket	7.119,02	36.612,76
11. Køb af obligationer		39.375,00
12. Beholdning pr. 31.12.82		137.450,58
I alt		<u>2.187.477,73</u>

Maj 1982

E. Sparre Andersen
kasserer

Regnskabet er vedtaget af revisorerne og decideret af kassekommissionen.

Specifikation af udgiftskonto 5

Bevilget af Statens humanistiske Forskningsråd

Union Académique Internationale	Bfr. 45.000
Thesaurus Linguae Latinae	DM 2.000

Bevilget af Statens lægevidenskabelige Forskningsråd

Council for International Organization of Medical Sciences	\$ 375
International Union of Immunological Societies	\$ 265

Bevilget af Statens naturvidenskabelige Forskningsråd

International Council of Scientific Unions	\$ 9.425
International Astronomical Union	Sfr. 2.930
International Geographical Union	\$ 675
International Mathematical Union	Sfr. 1.200
International Union of Biochemistry	\$ 1.500
International Union of Biological Sciences	\$ 2.000
International Trust for Zoological Nomenclature	\$ 160
International Union of Crystallography	\$ 400
International Union of Geodesy and Geophysics	\$ 4.000
International Union of Geological Sciences	\$ 1.200
International Union of History and Philosophy of Science, Division of Logic	\$ 100
Division of History of Science	\$ 200
International Union of Pure and Applied Biophysics	\$ 700
International Union of Pure and Applied Chemistry	\$ 3.500
International Union of Pure and Applied Physics	\$ 1.500
International Union of Physiological Sciences	\$ 360
World Climate Research Programme	\$ 2.000
International Association for Quaternary Research	Sfr. 550
Scientific Committee on Oceanic Research	\$ 1.840
Committee on Space Research	Ffr. 8.900
Scientific Committee on Solar-Terrestrial Physics	\$ 500
International Mineralogical Association	\$ 40

Bevilget af Statens teknisk-videnskabelige Forskningsråd

International Union of Theoretical and Applied Mechanics	\$ 792
Union Radio-Scientifique Internationale	\$ 520

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Bidragsfond

I overensstemmelse med fundatsens § 9 meddeles nedenstående regnskab for bidragsfondet for kalenderåret 1982. De periodiske bidrag fra medlemmerne er uforandret fra det foregående år, mens renteindtægterne er steget. Den årlige støtte til Selskabet er forøget til 70.000 kr., hvorfor henlæggelserne er formindsket; en væsentlig del af stigningen i formuen, der nu udgør 337.000 kr., skyldes kursregulering og gevinst ved udtræk af obligationer.

Kasseregnskab for året 1982

	kr.	kr.
Bankbeholdning ved årets begyndelse		129.550,85
<i>Indtægter:</i>		
Periodiske gaver (fundatsens § 3, 1 a)	39.550,00	
Andre gaver og bidrag (fundatsens § 3, 1 b)	8.050,28	
Testamentariske gaver (fundatsens § 3, 1 c)	0,00	47.600,28
Udtrukne obligationer		46.000,00
Renteindtægter m.v.		
Obligationsrenter	32.638,00	
Bankrenter (÷ Depotgebyrer)	11.440,27	44.078,27
		267.229,40
<i>Udgifter:</i>		
Bidrag til Selskabet for 1982		70.000,00
Køb af obligationer (nom. 200.000)		136.150,00
Kurtage og købsrenter		8.073,70
Pengebeholdning ved årets slutning		53.005,70
		267.229,40

Formueregnskab pr. 31.12.1982

Aktiver:	kurs	kr.	kr.
Obligationsbeholdning:			
76.400 Øst. Krf. 19-1 7 %	42,25	32.279,00	
70.000 Krf. Danmark 41-1989 7 %	90,00	63.000,00	
186.000 Krf. Danmark 43-2009 10 %	58,75	109.275,00	
2.000 Statslån S. 1997 4½%	52,75	1.055,00	
2.000 Statslån S. 1957/92 5%	66,25	1.325,00	
88.000 Statslån S. 1977/85 10%	87,50	77.000,00	283.934,00
Bank- og girobeholdning			53.005,70
			<u>336.939,70</u>

Bevægelserne i egenkapitalen har i 1982 været:

Saldo ved årets begyndelse		293.653,85
Årets indtægter	137.678,55	
÷ heraf udtrukne obligationer	<u>46.000,00</u>	
	91.678,55	
÷ årets udgifter	<u>78.073,70</u>	13.604,85
		307.258,70
+ kursregulering og gevinst ved udtræk		<u>29.681,00</u>
		<u>336.939,70</u>

København, marts 1983

C. J. Becker

Gunnar Seidenfaden

J. Chr. Siim

Ovenstående regnskab har jeg revideret, og jeg har konstateret beholdningernes tilstedeværelse. Jeg anser regnskabet aflagt efter fundatsens bestemmelser.

København, den 25. april 1983

H. C. Gejlshjerg
statsaut. revisor

Niels Bohr Legatet

<i>Indtægter:</i>	kr.
Bankbeholdning ult. 1981	93.809,48
Obligationsrenter	135.900,00
Bankrenter	3.756,42
	<hr/>
	233.465,90

<i>Udgifter:</i>	
Tilskud til afholdelse af ALE Kollokvium 1982	8.500,00
Niels Bohr Institutet: sekretærassistance ved udgivelsen af Niels Bohr: Collected Works	36.000,00
Videnskabernes Selskab: tilskud til udgivelsen af publikation i anledning af Universitetsbibliotekets 500-års jubilæum	30.081,46
Køb af 220.000 7 % Krf. Danm. Alm. Real. 63.S.2012	95.150,00
Køb af 140.000 5 % Købstadshypotekf. 14.2.2024	44.800,00
Kurtage og købsrenter	894,37
Gebyr og porto	5,60
Bankbeholdning ult. 1982	18.034,47
	<hr/>
	233.465,90

<i>Beholdning ult. 1982</i>	
Obligationer til pari:	
524.000 10 % Krf. Danm. alm. real. 44.S.2019	524.000,00
80.000 10 % Krf. Danm. alm. real. 64.S.2022	80.000,00
360.000 7 % Krf. Danm. alm. real. 63.S.2012	360.000,00
580.000 10 % Krf. Danm. særl. 73.S.2009	580.000,00
140.000 5 % Købstadshypotekf. 14.2.2024	140.000,00
	<hr/>
	1.684.000,00
	<hr/>
Kursværdi af obligationer ult. 1982 var i alt	886.200,00

Januar 1983

På bestyrelsens vegne

Jens Lindhard
formand

Regnskabet er revideret, beholdningerne eftersat og ligesom regnskabet fundet i orden.

Henning Spang-Hanssen
revisor

Bent Fuglede
revisor

Beretninger

KOMMISSIONER ETC.

Udvalget for udadrettet virksomhed i Danmark

Videnskabelige institutioner verden over markerede på forskellig måde, at der i 1982-83 var gået hundrede år siden afholdelsen af det første Polarår, halvtreds år siden det andet Polarår og femogtyve siden Det Internationale Geofysiske År. På forslag af udvalget valgte Selskabet at markere disse jubilæer ved en offentlig foredragsrække om »Jordklodens Fysik« i samarbejde med den jubilæumskomiteé, som IUGG-nationalkomiteen havde nedsat. Rækken omfattede følgende fem foredrag:

- 11.10. Erik Eliassen: Det globale klimasystem
- 25.10. Gunnar Kullenberg: Teknik og teori vedrørende moderne forskning i havets fysik
- 08.11. Statsmeteorolog, dr. phil. Knud Lassen: Nordlys – fra mytologi og overtro til moderne naturvidenskab
- 22.11. Statsseismolog, mag. scient. Jørgen Hjelm: Jordskælv og Jordens indre. Måling med seismiske bølger
- 06.12. Statsmeteorolog Viggo Laursen: 1882, 1932, 1957 – milepæle i 100 års internationalt geofysisk samarbejde

Selskabet har vedtaget udvalgets forslag om i foråret 1983 at starte en ny, offentlig foredragsrække om »Grundvidenskabens betydning, belyst ved eksempler«. Hensigten skulle være at vise, at den grundlæggende videnskabelige forskning kan have betydning for mennesker og samfund på flere forskellige måder, både som grundlag for tekniske nyskabelser og ved den forståelse den kan give af forskellige slags sammenhænge i tilværelsen. Rækken har i foråret omfattet følgende fem foredrag:

- 07.02. Overlæge, dr. med. Margareta Mikkelsen: Kromosomundersøgelse af fostre med henblik på arvelige skader
- 21.02. Niels Thomsen: To-trins-hypotesen om opinionsdannelse
- 07.03. Professor, dr. techn. Niels I. Meyer: Transistoren og dens betydning for teknik og samfund

- 21.03. Mag. art. Benedicte Højle, D.Phil.: Fortolkning af Vestens industrialisering som nøgle til U-landsproblematikken
- 11.04. Eduard Nielsen: Dødehavsteksternes betydning for forståelsen af kristendommens oprindelse

I efteråret udsendtes en revideret udgave af fortegnelsen over de medlemmer af Selskabet, som har stillet sig til rådighed for massemediernes medarbejdere med henblik på vurdering og evt. kommentering af videnskabeligt nyhedsstof. Listen omfatter nu 142 navne.

Mogens Blegvad

European Science Foundation (ESF)

Ved ESFs generalforsamling i november 1982 blev H. Curien (Frankrig) genvalgt som præsident for yderligere tre år. Som formand for den humanistiske komité nyvalgtes Bernard Pottier (Frankrig) efter Bengt Algot Sørensen, der har været formand for komiteen i dens første fem-års periode.

Generalforsamlingen vedtog at iværksætte en ny Additional Activity vedr. den europæiske »geotravers« med det formål at undersøge den kontinentale litosfæres reaktioner på skiftende fysiske og geometriske betingelser i en række tektoniske episoder. Undersøgelsesområdet (50-100 km bredt og 4.000 km langt) strækker sig fra Nordkap til Tunis. Projektet omfatter dels et fælles program (budget 14,3 mill. S.Fr.), dels en serie regionale studier (budget 22,1 mill. S.Fr.), der er opdelt i en nordlig, central og sydlig sektion. Lederen af den nordlige sektion er A. Berthelsen (København). Projektet finansieres ved nationale midler. ESFs opgave er samordningen af de enkelte dele og den administrative styring af programmet, som forventes afsluttet 1988.

Generalforsamlingen anerkendte i princippet et naturvidenskabeligt og et humanistisk projekt om henholdsvis dynamikken i skovøkologiske systemer (Forest Ecosystems) og de europæiske staters politik over for etniske minoriteter i tiden 1848-1939/40. I detaljeret form vil disse to projekter blive forelagt Generalforsamlingen 1983 til endelig godkendelse som Additional Activities.

I forbindelse med det løbende projekt om voksne indvandreres sprogtilegnelse har ESF udgivet en »Field Manual on Second Language Acquisition by Adult Immigrants«.

ESF har nedsat en styringskomité for fire symposier om middelalderlige troper. Komiteen holdt sit første planlæggende møde i Stockholm

december 1982. Det første symposium, »The Literary-Aesthetic Aspects of Tropes«, finder sted i München 13.-15. oktober 1983.

Generalforsamlingen vedtog to erklæringer udarbejdet af den arkæologiske sub-komité vedrørende henholdsvis »Thermoluminescence Dating« og »Legislation on Archaeology«. Begge erklæringer foreligger trykt i ESFs Annual Report 1982.

Den 24.-26. marts afholdt ESF et interdisciplinært symposium i Colmar med titlen: »The Identification of Scientific Advancement: the Problems of Assessment in Different Realms of Learning«. Ca. 50 indbudte deltagere diskuterede på grundlag af skriftlige indlæg spørgsmålet om »videnskabelige fremskridt« i forskellige videnskabsområder. Mødets resultater vil blive publiceret i bogform. ESF overvejer også i fremtiden at afholde tilsvarende interdisciplinære symposier om overordnede spørgsmål af fælles videnskabelig interesse i et forsøg på at fremme dialogen mellem naturvidenskabelige, humanistiske o.a. discipliner.

Bengt Algot Sørensen

Kommissionen til Udforskning af Landbrugsredskabernes og Agerstruktureernes Historie

Efter at kommissionens sekretær, museumsinspektør Grith Lerche, har afsluttet sine pløjeeksperimenter i Lejre med en kopi af en middelalderhjulplov, blev agrene i sommeren 1982 opmålt og nivelleret, og de frembragte agerrygge tegner sig tydeligt ved hjælp af kortets højdekurver. I engelske arkæologkredse har der været rejst tvivl om, hvorvidt de undertiden meterhøje agerrygge kunne være resultat af muldfjælplovens virksomhed, eller om de var sammenhobet på anden måde. Med Lejre-eksperimentet er det klart bevist, at der allerede efter fem-seks sæsoners sammenpløjning opstår tydelige rygge og rener, de såkaldte »højryggede agre«, der bevirkede, at vandet lettere kunne løbe af, hvilket især var vigtigt ved dyrkning af vintersæd (i Carlsbergfondets årspublikation 1982, s. 54 er pløjningen afbildet). I foråret 1983 har Grith Lerche undersøgt et 172 m langt gravet snit tværs gennem disse agre, og profilet er opmålt på samme måde som de øvrige snit, som hun tidligere har undersøgt og opmålt sammen med arkitekt Mogens Brahde på Eremitagesletten, i Borupris og Bromme plantage.

Kommissionens formand, Axel Steensberg, har i Borupris undersøgt den gamle danseplads, der er anlagt før landsbyen Borups grundlæggelse o. 700 e.Kr. Det viste sig, at platformen er opbygget i flere omgange, først

et ca. 40 cm tykt lag stenfri skovmuld. Derover et fedt lerlag, som må være opgravet af et hul tæt ved og lagt på engang i den ældre middelalder. I 1400-årene har man på dette lerlag samlet en stor bunke gærdsel, formentlig fra platformens indhegning, og brændt det, hvorefter man har pløjet trækullaget (dateret ved C-14 metoden) ned i leret med en muldfjælsplow og bagefter udjævnet furerne ved at køre på tværs af dem med en simpel ard-plov med træskær. Begge sæt furer tegnede sig tydeligt i lerlaget. Den gamle ard med træskær af Døstrup-typen synes altså at have været brugt i Borup så sent som i 1400-årene. Steensberg har i løbet af vinterhalvåret gjort to manuskripter trykkeklar, det ene udsendes som nr. 3 i kommissionens serie: »Borup AD 700-1400. A Deserted Settlement and its Fields in South Zealand, Denmark«, tekstbind ca. 250 sider plus en mappe med 23 planer og kort. Det andet er en populær bog, der udsendes på forlaget Wormianum på dansk: »Borups Bønder«.

Den snævre kreds af forskere beskæftiget med »Experimental Archaeology«, som i fjor mødtes på Sorbonne i Paris, samledes i 1983 på universitetet i Köln til et kollokvium »Über Experimente zur Agrararchäologie« under ledelse af professor Jens Lüning fra universitetet i Frankfurt og Dr. J. Meurers-Balke fra forhistorisk institut i Köln. Grith Lerche åbnede mødet med en beretning om sine erfaringer fra de ovennævnte eksperimenter i Lejre, hun pointerede her den afgørende forskel der er på systematisk planlagte og udførte egentlige eksperimenter, og hvad man kan kalde demonstrationer. På grund af J. Troels-Smiths sygdom aflagde Steensberg en beretning om hans påvisning af »Stallfeeding and field-manuring 5000 B.C. in Switzerland«, og han viste sine to film om teknikken ved træfældning med stenøkser og gravning med paddle-spader af træ på New Guinea. Kollokviets deltagere kom både fra Vest- og Østtyskland, Holland, Frankrig, England, U.S.A. og Sverige. I 1984 skal man samles igen på forsøgsstedet Butser Farm i England.

Kommissionens sekretær og Internationalt Sekretariat for Udforskning af Landbrugsredskabernes Historie ved Nationalmuseet i Brede har haft en betydelig forøgelse af opmålinger af agersystemer og agerbrugsredskaber. Der er opmålt plovskær, arder, åg og en vikingetids-harve samt en træskovl fra Iran, og fra Cochabamba i Peru har arkivet som gave fra etnografen Inge Schjellerup modtaget en opmåling af den lokale ard-type, der er interessant, idet jernskæret er bundet fast til undersiden af ardhovedet.

I forbindelse med forberedelserne til Nationalmusets Japanudstilling i Brede blev der lejlighed for Grith Lerche til at gennemgå og fotografere

den etnografiske samlinger japanske landbrugsredskaber; hun har endvidere afsluttet redaktionen af et større manuskript illustreret med ca. 200 billeder, som Th. Th. Hove fra Hedeselskabet har samlet sammen gennem et langt liv. Det udkommer nu hos Poul Kristensen, Herning, med titlen: »Tørvegravning i Danmark. Fra håndgravning til moseindustri«.

I det i trykken værende nummer af »Tools and Tillage« publicerer Grith Lerche og Axel Steensberg et omfattende materiale om pløjning og ardyper i Iran, som de indsamlede under en studierejse i 1965 bekostet af Carlsbergfondet. I nummeret for 1982 gav Professor Jiro Iinuma en oversigt over »The Development of Ploughs in Japan«, ligesom den berømte »Rotherham Plough«, der blev forbillede for svingplove i en række europæiske lande, er udførligt dokumentarisk beskrevet af G. Marshall. D. M. Varisco beskrev i en forbilledlig afhandling pløjning med ard i den arabiske Yemen-republik, medens Rosemary Ellison gav en nyttig oversigt over Mesopotamiens landbrug ca. 3000-600 f.Kr. Endelig publicerede Grith Lerche den ovenfor omtalte vikingetidsharve fra Viborg.

I beretningsåret har kommissionen bl.a. haft besøg af følgende forskere: Dr. Iván Balassa, Budapest, Dr. Ulrich Bentzien fra Akademie der Wissenschaften i DDR, Dr. George Comet, Frankrig, Dr. A. R. Dexter, Adelaide, Australien, og Dr. A. Fenton, Edinburgh; Mr. John Hurst, London, Christine Mahany, Stamford, og J.-J. Penack fra BRD har atter i år besøgt kommissionen.

Som nyt medlem i den efter Johs. Nicolaisen ledigblevne plads har kommissionen optaget Sofus Christiansen.

Sofus Christiansen
Axel Steensberg

Holger Rasmussen
J. Troels-Smith

Kommissionen for forskningsarealer

Forskningsområdet Stavns Fjord 1982

Mosegeologi. I tilslutning til sin uddannelse som mosegeolog og pollenanalytiker har cand.phil. (arkæologi) Peter Rasmussen foretaget en mosegeologisk undersøgelse af den østlige undersøiske mose på sydsiden af Gammelholm i tiden 5. juli til 5. september. Der blev opmålt et 2 m langt og ca. 1,70 m dybt profil, hvori der kunne udskilles 29 lag. Der blev taget prøver til pollenanalyse, makrofossilbestemmelser, bestemmelser af mus-

linger og snegle og til kulstof-14 datering (ialt ca. 500 prøver). Undersøgelsen skete under tilsyn af Troels-Smith, der i denne sammenhæng fik udtaget materiale af 7 forskellige lag til mere specielle sedimentundersøgelser.

Botanik. Lærer K. Lamberg, Tranebjerg, Samsø, har afsluttet en omfattende undersøgelse af forekomsten af svampen Judasøre (*Hierneola auricula-judae* (St. Amans) Berk.) på Samsø, herunder de holme, der indgår i forskningsområdet.

Fugle. Fra lic.scient. Niels Erik Franzmann, Vildtbiologisk Station, Kalø, er modtaget en rapport, der giver en oversigt over optællinger af ynglefugle i Stavns Fjord-området, såvel som ringmærkning af fugle (ialt 475).

Besøg. I tiden 8.-12. juni gennemgik Svend Th. Andersen og undertegnede forskningsområdet bl.a. med henblik på, hvordan man evt. kunne få løst adgangsforholdene til Besser Rev på en bedre måde. Den 9. juli fik bestyrelsen for Samsø-afdelingen af »Dansk Naturfredningsforening« forevist området, og fredningsproblemer blev diskuteret.

Publikation. I tilslutning til sine pedologiske undersøgelser på Hjortholm har Albert Fobian publiceret en afhandling: »Mikromorfologiske træk af et jordbundsprofil i moræneler« i Dansk Geologisk Forenings årsskrift 1981 (1982).

J. Troels-Smith

Forskningsområdet Draved

Skovløber P.E. Lange, Draved, har ført tilsyn med feltlaboratoriet og indhegningerne og fortsat nedbørsmålinger og grundvandspejlinger med støtte fra Carlsbergfondet.

De rutinemæssige træmålinger, opvæksttællinger og pollenindsamlinger er fortsat. Eg, ask og lind har været stærkt angrebet af målerlarver i 1979-83. Blomstringen er blevet stærkt hæmmet, og der har været store skadevirkninger på lind. Skadevirkningerne bliver opgjort ved de rutinemæssige træbeskrivelser. Hovedvægten af arbejdet har været koncentreret om indlæsning af de omfattende datamængder på Danmarks Geologiske Undersøgelsses edb-anlæg. Trædata er indlæst, og indlæsningen af opvækstdata er vidt fremskredet. Analysearbejdet er forberedt, men hæmmes af overbelastning af det til rådighed stående programmeringspersonale på DGU.

Vildthegnene om forskningsområderne er nu i forfald, således at råvildt ustandselig trænger ind med skadevirkninger på opvækst og

urtevegetation som følge. Det vil derfor være nødvendigt snarest at forny vildtheegnene.

Forskningsområdet Løvenholm

Der er i 1982 udsat pollensamlere med det formål at konstatere om årsvariationerne i blomstringen hos bøg og eg er de samme som i Draved Skov. I januar 1983 blev yderligere et antal træer stormfældet, således at der nu er opstået større naturlige lysninger, hvor træernes selvforyngelse kan følges i fremtiden.

Vildtheagnet er i forfald, således at kronvildt af og til trænger ind i området. Også dette hegn må snarest fornyes.

Svend Th. Andersen har udarbejdet et manuskript: »Forests at Løvenholm, Djursland, Denmark, at present and in the past«, som vil blive forelagt Selskabet til trykning i Biologiske Skrifter.

Svend Th. Andersen

Kommissionen til udforskning af Danmarks ældste landbrug
og de samtidige naturforhold

Med henblik på at få det relevante materiale fra Danmark (fortrinsvis Åmosen) og Schweiz (Weier) bearbejdet og publiceret er der blevet udarbejdet en treårs plan, der forudsatte medvirken af en magister, assistent og tegner. Desværre er det ikke lykkedes at skaffe de nødvendige midler til denne plans udførelse, men vi er Carlsbergfondet taknemmelige for et tilskud til arbejdet. – I tiden 1. juni 1982 til 1. juni 1983 er det lykkedes at få udført følgende arbejde:

Muldbjerg, Åmosen, Sjælland: For en bevilling fra Statens humanistiske Forskningsråd har mag.art. Anders Fischer og Bjarne Mortensen sammen med Troels-Smith udarbejdet en edb-kode for de på Muldbjergbopladsen forekommende kulturrester, således at der er mulighed for, at den vil kunne omfatte alle stenalderfund fra Danmark. – De fundne hasselnøddeskaller, ca. 4-5000, er blevet kodet ind, for at man kan beregne, hvor mange nødder der er blevet spist, og for at prøver kan udtages til kulstof-14 datering. Indkodning af de fundne potteskår er sat i arbejde, og Bjarne Mortensen er ved at finde frem til den bedste metode til registrering af de opmålte profiler med henblik på at kunne sammenholde de fundne kulturrester med profilernes lag. Dette præliminære

arbejde skulle danne grundlag for en beregning over, hvad det vil koste at få hele det store materiale fra Muldbjergbopladsen kodet.

Neverkjær, Fyn: Materialet er gjort klar til publicering, bl.a. er karakteristiske oldsager blevet tegnet. De fundne knogler er blevet bestemt af cand.scient. Kim Aaris-Sørensen, og der er blevet udtaget materiale til kulstof-14 datering.

Dyrholmen, Jylland: Profiler opmålt i årene 1977, 1978 og 1980 er blevet rentegnet med tilskud fra Statens naturvidenskabelige Forskningsråd og Dronning Margrethe II's arkæologiske Fond. For penge bevilget af Statens naturvidenskabelige Forskningsråd har cand.phil. Peter Rasmussen afsluttet ordningen af 368 organiske prøver indsamlet under udgravninger i 1977, 1978 og 1980. Samtlige prøver er blevet korreleret med de geologiske profilopmålinger, og de 21 bedst egnede er blevet kulstof-14 daterede. Resultatet blev, at oldsagszone 1 kan dateres til ca. 4000 f.Kr. og oldsagszone 2 til ca. 3200 f.Kr. Desværre er dateringerne, der er foretaget for at kunne belyse aldrene af de påviste transgressioner og regressioner, ikke eentydige, således at det er nødvendigt at få foretaget flere dateringer af det allerede indsamlede materiale. Peter Rasmussen har desuden foretaget 124 vedbestemmelser, der har givet et kærkomment supplement til de tidligere foretagne pollenanalytiske undersøgelser. Af særlig interesse er påvisningen af en lille gren af mistelten (*Viscum album L.*). Det er det tredje fund fra Danmark, bortset fra at der kendes adskillige fund af denne plantes pollen.

Thayngen-Weier, Schweiz: Gennem en årrække har Troels-Smith udført naturvidenskabelige undersøgelser i tilslutning til arkæologiske udgravninger af schweiziske stenalder-»pælebygninger«. De opnåede resultater er af væsentlig betydning for forståelsen af de samtidige danske forhold. Det er begrundelsen for, at bearbejdelsen af dette materiale hører ind under kommissionens opgaver (cfr. Videnskabernes Selskabs årsberetning 1981-82, pag. 87). I 1981 blev der foretaget en omfattende undersøgelse af moselag, hvori der var nedskyllet materiale fra en ovenfor liggende stenalder-ager (ca. 3000 f.Kr.). De opmålte profiler er blevet rentegnet, og ca. 2000 udgravede kulturrester er blevet ordnede og registrerede med god hjælp af assistent Marie-Louise Larsson. Af særlig interesse er de fundne fluepupper, der er blevet bestemt af lektor Boy Overgaard Nielsen, Aarhus Universitet, til hovedsagelig at omfatte stuefluens pupper. Dette viser med sikkerhed, at ageren i sin tid er blevet gødet. I 1956 blev der fundet en kostald med gødning, hvori der også fandtes pupper af stuefluen. I dette materiale har lektor Peter Nansen, Landbohøjskolen, påvist æg af parasitter (*Trichurus* og *Fasciola-hepatica*),

som bekræfter, at det drejer sig om gødning af drøvtyggere. Sammen med licentiat-studerende Hanne Hansen er Peter Rasmussen gået i gang med en undersøgelse af de planterester, der indgår i gødningen fra Weier, for at få klarhed over, om køerne er blevet fodret med løv. Hanne Hansen har arbejdet på et laboratorium i Amerika, hvor man gennem de sidste 10-15 år har udarbejdet en teknik med henblik på gennem analyse af plante-fragmenterne at kunne vise, hvad fritgræssende kvæg og vildt, f.eks. elsdyr og kronhjort, har ædt ikke blot kvalitativt, men også kvantitativt.

Svend Th. Andersen

Peder Mortensen

Olaf Olsen

Axel Steensberg

J. Troels-Smith

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

I det forløbne år er gennemgangen af ældre uafsluttede sager fortsat. Af disse har en del kunnet »lukkes«, enten fordi arkiverne stadig ikke kan afleveres, eller fordi aflevering til en offentlig samling *har* fundet sted.

Til Rigsarkivet er sendt forfatteren og politikeren Chr. Reventlow og hustrue Joes arkiv. Hos tegneren, arkitekt Marie Hjuler er gennemgået breve m.v. fra hendes virksomhed som bogillustrator og bladtegner. Enkelte ting er afleveret til Det kongelige Bibliotek, mens nogle topografiske fotografier er tilgået det lokalhistoriske arkiv i Randers, fru Hjulers fødeby. Hos forfatteren Karen Aabyes arving er gennemgået breve og manuskripter – blandt de sidste en del tekster til radioudsendelser i 1930'erne, der udmærket belyser tilrettelægning af reportager o.lign. Fra læge Ove Høegh-Guldberg, Væhr, er indlånt en samling familiearkivalier, som imidlertid ikke ønskes afgivet. Der er derfor af udvalgte dele taget fotokopier, der vil blive placeret på Rigsarkivet. Gennemgangen af rektor H.H. Lefoliis papirer er fortsat.

Årets udgifter er blevet dækket af kasse- og bankbeholdningen fra 1981 kr. 15.840,59. Renter udgjorde kr. 105,17. Udgifterne har beløbet sig til kr. 10.666,60, der fordeler sig med kr. 730,10 til rejser og transport og kr. 9.936,50 til kontorassistance og sekretærhonorar. Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på kr. 5.279,16.

Poul Bagge

Sune Dalgård

Troels Fink

Svend Gissel

/Finn H. Lauridsen

Kommissionen for registrering af litterære kilder til dansk historie

Denne kommission består for tiden af førstebibliotekar, dr. Svend Gissel (formand og sekretær), overarkivar, dr. Vello Helk og fra Selskabet Povl Bagge og Erik Dal; denne repræsenterer desuden Det danske Sprog- og Litteraturselskab. Arbejdet er sidst omtalt i Oversigt 1979/80 s. 116.

Johannes Jørgensens brevarkiv i Svendborg (mindst 16.000 breve) er behandlet af (i rækkefølge) forfatteren H.P. Rohde, forskningsbibliotekar Steen Johansen og pater Lorenzo del Zanna, S.J. Sidstnævnte har eftersporet breve fra J.J. til hans 600 italienske korrespondenter. En seddelregistrant er under udarbejdelse i Rigsbibliotekarembudet ved assistent Birgitte Blechingberg.

Henrik Pontoppidan-samlingen i Randers Bibliotek vil blive registreret af sognepræst Thorkild Skjerbæk.

Danske barokdigte i danske og norske biblioteker er registreret af forfatteren Niels Simonsen.

Harald Ryders arkiv i Hornum ved Horsens er registreret af H.P. Rohde; heri findes bl.a. Fritz Jürgensen-materiale.

Kommissionen sigter især mod registrering af uordnede samlinger udenfor Det kgl. Bibliotek og mod opsøgning af forfatterbreve etc. i privateje eller i spredte offentlige samlinger. Sporing af *Grundtvig*-breve også udenfor Danmark er fortsat et ønske, uanset at Litteraturselskabet har måttet stille en udgivelse af Grundtvigs korrespondance i bero.

Erik Dal

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum Etymologicum Genuinum

Konstitutionen af teksten er fortsat. Som i fjor er der foretaget yderligere bearbejdelse af glosser, som indeholder citater fra attiske komediedigtere. Disse tekster blev stillet til rådighed for R. Kassel (Köln) og C. Austin (Oxford), hvis udgaves første bind (Poetae Comici Graeci, vol. IV: Aristophon-Crobylus) er udkommet i Berlin 1983; andet bind (indeholdende Aristofanes-fragmenterne) er gået i trykken. Endvidere bearbejdes talrige gloser, hvis tekst er nødvendig til den nye udgave af hellenistiske digterfragmenter ved H. Lloyd-Jones og P. Parsons (Oxford). Bindet fremkom under titlen Supplementum Hellenisticum, Berlin 1983.

Desværre kunne en begrænsning af arbejdet i anden halvdel af beretningsperioden ikke undgås på grund af udgiverens tjenstlige forpligtelser

som redaktør af Hippokrates-index. Dette projekt forventes dog afsluttet i løbet af året 1983, så at arbejdet på *Etymologicum Genuinum* kan videreføres mere regelmæssigt.

Klaus Alpers

Thesaurus Linguae Latinae

I december 1982 bevilgede Carlsbergfondet cand.mag. Karsten Friis-Jensen 465.000 kr. til arbejde i to år fra 1. februar 1983 som volontør ved Thesaurus. Der er således igen, efter en pause på 22 år, en dansk medarbejder ved den store ordbog. 8.-9. juni 1982 deltog Holger Friis Johansen i Thesaurus-Kommissionens møde i München. Arbejdet med bogstavet P er fortsat, og to fascikler er udgivet.

Palle W. Nielsen

Holger Friis Johansen

Poul Johs. Jensen

Kommissionen for Carlsbergfondets syriske ekspeditioner

På et møde mellem Carlsbergfondets direktion og Kommissionen den 25. februar 1983 gennemdrøftedes de i efteråret 1982 indleverede beretninger og budgetforslag, og det vedtoges at henstille til forfatterne af ekspeditionens publikationer selv at oversætte deres manuskripter til et hovedsprog, at tillade anvendelse af engelsk ved siden af fransk i Hama-publikationen og at lade de allerede indleverede danske manuskripter til samme blive oversat til engelsk. På grund af de rådende forhold i Syrien opgaves det at udsende en medarbejder med henblik på studium og eventuel hjemsendelse af skårmateriale fra ekspeditionens udgravninger. I. Thuesen har fået overdraget hvervet som sekretær for Kommissionen fra den 1. april 1983.

Arbejdet med *Hama*-publikationen skrider ret hurtigt frem. I. Thuesen vil kunne aflevere engelsk manuskript og billedforlæg til bd. I i løbet af sommeren 1983, P.J.Riis har færdiggjort hele katalogkladden og det historisk-topografisk-stratigrafiske afsnit af bd. II 2, og M.-L. Buhl er i fuld gang med katalogiseringen af bensager og terracotter til samme bind. G. Plougs, R. Thomsens og A. Papanicolaou-Christensens manuskripter til bd. III 1 og 3 er sendt til oversættelse eller sproglig revision, og cand.art. i middelalderarkæologi Peter Pentz har den 1. december 1982 påbegyndt bearbejdelsen af materialet til bd. IV 1.

Fønikien-publikationens bd. 9 (Sūkās VII, The Near Eastern Pottery and Objects of Other Materials from the Upper Strata, by Marie-Louise Buhl) er udkommet som Historisk-filosofiske Skrifter 10:4, 1983. J. Lunds manuskript til bd. 10 ventes at foreligge i efteråret 1983.

Peder Mortensen

Olaf Olsen

P. J. Riis

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog

Kommissionen har siden sin sidste beretning mistet sit medlem Roman Jakobson, Harvard. Kort før sin død returnerede han ms. til det russisk-engelske glosar til håndbogen, som tidligere var udarbejdet af dr. Paul Waszink. Det er nu under slutredaktion ved en forskergruppe ved det slaviske institut ved Leidens universitet: professor A.H. van den Baar som projektleder, Paul M. Waszink, fru J.J.M.I. Waszink-Willemse, fru N.van der Sijs. Carlsbergfondet har bevilget 110.000 kr. med henblik på levering af reproklart manuskript i året 1982/83.

Det nedertyske glosar til bogen er under udarbejdelse ved universitetet i Rostock under ledelse af professor H.-J. Gernentz.

Erik Dal

Internationalt symposium om forskningsetik

Symposiet var organiseret af Det Norske Videnskaps-Akademi og Hovedkomiteen for norsk forskning, i samarbejde med videnskabselskaberne i Danmark, Finland, Island og Sverige, og med støtte fra Det norske kulturministerium og fra Nordisk Kulturfond.

Organisationskomiteen omfattede 4 medlemmer fra initiativtager- og værtslandet Norge (Kåre Berg, John Lundstøl, Olav Sandvik, Knut Erik Tranøy) og 1 repræsentant fra hvert af de øvrige nordiske lande (Jan Mohr, Danmark, Ralph Gräsbeck, Finland, Jónas Kristjánsson, Island, Göran Hermerén, Sverige). Initiativtagere og drivende kræfter var særlig Knut Erik Tranøy, som er filosof, og Kåre Berg, som er mediciner og arvebiolog.

Symposiet, som strakte sig over de 3 første ugedage 23.-25. august 1982 og afholdtes i Det norske Videnskaps-Akademi, var lagt på et højt officielt plan; den norske regering var engageret, idet et ministerium var medsponsor, og det blev åbnet af den norske minister for kultur og videnskab, Lars Roar Langslet. Der var også stor interesse for og dækning af symposiet i dagspressen.

Det var oprindelig tanken, at symposiet skulle omhandle forskningsetik generelt, og det indledende foredrag af Knut Erik Tranøy var da også om emnet »Is there a universal research ethics?« Men efterhånden som arbejdet skred frem, blev det klart, at hovedvægten måtte ligge i biologi–medicin.

Blandt de mange biologisk-medicinske teknikker, som kom i betragtning, var de forskellige såkaldte alternative forplantningsmetoder; dels, for mennesket, helt nye muligheder som kernetransplantation, DNA-mediated gene transfer og zygote-implantation, men også teknikker som nu næsten er blevet traditionelle, som heterolog insemination og prænatal diagnose med selektiv abort.

Det synes ikke helt tilfældigt, at dette symposium blev afholdt netop i Norge. Forskellige etiske spørgsmål som, i hvert fald i øjeblikket, kan føles næsten uddebatterede f.eks. her i Danmark, er fremdeles højst kontroversielle i Norge. Prænatal diagnose og selektiv abort er et eksempel. Selv om den gældende abortlovgivning er omtrent den samme i Danmark og Norge, synes der at være langt bredere konsens bag den danske end den norske lov.

De fleste ikke-nordiske foredragsholdere var fra USA eller England, kun én fra kontinentet, skønt man havde forsøgt at opnå mere balanceret deltagelse. Blandt foredragsholderne fra USA var Alexander M. Capron, som er »Executive Director« for præsident Reagans »Commission for the Study of Ethical Problems in Medicine and Biomedical and Behavioral Research.« Dr. Caprons foredrag hed »Research Ethics and the Law.«

Det ville føre for vidt at nævne de mange nordiske indlæg, men det bør vel alligevel siges, at vi kun var 2 danske deltagere, Povl Riis fra Herlev Sygehus og jeg selv her fra Selskabet, og at vi deltog med foredrag i henholdsvis sessionerne *Protection from Research Hazards* (Povl Riis: »Experiences with Committees and Councils for Research Ethics in Scandinavia«) og *Ethics at Biomedical Research Frontiers* (Jan Mohr: »Is Practical Utilization of New Technical Possibilities Inevitable?«)

Mødet blev glimrende opsummeret af videnskabshistorikeren Joseph Needham, United Kingdom.

Et gennemgangstema i symposiet var, i forskellige former, det gamle i Goethes Zaublehrling: Spørgsmålet om teknikker der udvikles ved forskningen kan komme til at løbe løbsk, og ved en slags uundgåelighed af praktisk anvendelse give uønskede konsekvenser.

Med hensyn til resultater af symposiet er det klart, at man ikke godt kan vente at opnå definitive konklusioner ved spørgsmål af den art, som blev behandlet. Men der opnåedes måske forbedrede problemstillinger.

Det lykkedes arrangørerne at få samtlige manuskripter ind i trykfærdig stand straks efter mødet, hvilket betyder, at symposiet vil udkomme som bog om få måneder (Publishers: Alan Liss, New York).

Jan Mohr

COUNCIL FOR INTERNATIONAL ORGANIZATION OF MEDICAL SCIENCES, CIOMS

Koordination af kongresser. Den 43. og 44. udgave af CIOMS Calendar of Congresses of Medical Sciences udkom henholdsvis i april 1982 og februar 1983.

Rundbordskonference. I dagene 23.-26. november 82 afholdtes i Ibadan den XVI CIOMS' Round Table Conference on Health for All: A Challenge for Health Manpower Development Research. Beretningen fra konferencen afventes.

International Nomenclature of Diseases, vol. II Infectious Diseases, Part 2: Mycoses (CIOMS, Geneva 1982, pp. 47) og part 3: Viral Diseases (CIOMS, Geneva 1983, pp. 101) og Proposed International Guidelines for Biomedical Research Involving Human Subjects (CIOMS, Geneva 1982, pp. 40) er udkommet.

Medical Ethics: Efter forslag af Council for International Organization of Medical Sciences har General Assembly, United Nations, i december 1982 vedtaget en resolution: »Principles of Medical Ethics (relevant to the Role of Health Personnel, particularly physicians, in the protection of prisoners and detainees against torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment)«. Disse principper supplerer Tokyodeklarationen (World Medical Association) og United Nation's Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners. (Leder ved Povl Riis i Ugeskrift for læger nr. 31, 1. august 1983).

Til et projekt »Guiding Principles for the Use of Animals in Biomedical Research« er der fra dansk side peget på landsdommer C. J. Kjærsgaard, formand for justitsministeriets forsøgsdyrsudvalg, og på professor, dr. med. N. A. Thorn og dyrlæge, dr. med.vet. K. Fennestad.

I CIOMS' Yearbook 1982 findes en samlet oversigt over organisationen og dens aktiviteter samt en medlemsliste.

J. Chr. Siim

Høring om anvendelse af forsøgsdyr

9th European Public Parliamentary Hearing on the Use of Live Animals for Experimental and Industrial Purposes afholdtes i Strasbourg 8.-9. december 1982.

I 1971 foreslog Europarådet nedsættelse af et embedsmandsudvalg, der skulle udarbejde et konventionsudkast om ovennævnte emne. I 1974 begyndte forarbejdet, og det tog fart i 1978. Der foreligger nu et udkast, idet dog 2 appendices om »Guidelines on Accomodation and Care of Animals« og »Statistical Tables« endnu ikke er færdigudarbejdet.

Høringen var dels en almindelig diskussion af titlens emne med en lang række spørgsmål fra parlamentarikerne til eksperter fra de biologiske videnskaber og fra industrien, dels en lang række forslag og kommentarer fra antivivisektionsgrupper, især i Italien og i mindre udstrækning Frankrig.

Det blev fremhævet, at der foregår og må foregå en del forsøg og afprøvninger, hvor dyr udsættes for smerter, men at der stort set gøres, hvad der er muligt for at reducere antallet af dyr og for at reducere eller ophæve smerterne. Det er et lille antal dyr, der bruges i grundforskningen. Den store del anvendes i kontrol af lægemidler, ukrudtsbekæmpelsesmidler og en lang række andre stoffer.

Der var consensus om, at den nuværende anvendelse af LD₅₀ (letal dosis for 50% af dyrene) i toxicitetsprøven er urimeligt smertefuld for dyrene, i statistisk og også i andre henseender uhensigtsmæssig, og at man må søge den erstattet med andre prøver, der involverer færre dyr og reducerede krav til statistisk sikkerhed. Fra en række sider, bl.a. skandinaviske, er forslag om sådanne retningslinier på vej, men det største problem er nok træghed hos de myndigheder, der administrerer toxicitetskontrollen.

Der var enighed om, at forbruget af dyr til kontrol af kosmetiske artikler (som er et meget lille forbrug, i hvert fald i Danmark) må reduceres stærkt eller helt ophæves.

Det blev fra nogle sider fremhævet, at endnu mere information kunne fås af forbedrede alternative metoder. Fra anden side blev det påpeget, at det inden for en overskuelig fremtid ikke er muligt at undlade forsøg og kontroltests på intakte dyr.

Konventionsudkastet blev livligt debatteret. Set i relation til den danske lov om dyreforsøg 1977 og igangværende aktivitet i Justitsministeriets dyreforsøgsudvalg rummer konventionsudkastet næppe større problemer. Dansk deltager i det tidligere nævnte embedsmandsudvalg har

(for Justitsministeriet) været landsdommer C.J. Kjærsgaard, formand for Justitsministeriets dyreforsøgsudvalg, i det sidste årstid med teknisk bistand af lederen af dyrestalden ved Odense Universitet, dr. med.vet. Per Svendsen.

Det er usikkert, om en konventionsvedtagelse af Danmark vil medføre ændring af loven. Måske kan nødvendige ændringer effektueres på anden vis. Det ville nok være bedst for sagen, om dette undgås, da ellers Folketinget endnu en gang sandsynligvis vil komme i intens diskussion om emnet. Der har stort set været ro om dyreforsøg her i landet siden 1977.

Problemet i forhold til den danske lov i konventionsudkastet er den danske lovs § 1 stk. 2: »der kræves dog ikke tilladelse til dyreforsøg, der består i indsprøjtninger og udtagelse af blodprøver, organprøver eller andre prøver ved stik eller overfladiske snit, der kun medfører uvæsentlig og kortvarig smerte etc.« Disse dyr må nok på en eller anden måde ind under alle lovens øvrige bestemmelser. Endvidere rummer konventionsudkastets krav om destinationsopfødnings og registrering af dyrehandlere visse problemer i forhold til nugældende dansk lov.

Den største forandring inden for forsøgsdyrområdet i de nærmeste år – og dette sker nok uafhængigt af, om konventionen vedtages eller ej – er nødvendigheden af, at alle forsøgsdyr, også hunde og katte, i fremtiden destinationsopfodes. Dette foregår allerede i en vis udstrækning i Danmark, men en del universitetsafdelinger vil få væsentligt forøgede udgifter til fremskaffelse af hunde og katte. Ligeledes må forudses nødvendighed af bindende kontrakter på langtidsbasis om opdræt af hunde og katte.

Niels A. Thorn

UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

Forretningsudvalget. Nationalkomiteen

Den 18.-19. januar deltog undertegnede i Union Académique Internationales *forretningsudvalgsmøde* i Institut de France. Under hensyn til inflationen besluttedes det at anbefale en forhøjelse af de enkelte akademiers årskontingent. Forretningsudvalget noterede med tilfredshed, at der var blevet nedsat en dansk nationalkomité for Fontes Historiae Africanæ med henblik på samarbejde med British Academy vedrørende offentliggørelsen af det danske arkivmateriale fra Guldkysten. I forretningsudvalgets afsluttende møde deltog som sædvanlig repræsentanter for UNE-

SCO og Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines (CIPSH), der lovede støtte til flere af Unionens foretagender, f.eks. det arkæologiske kortværk *Tabula Imperii Romani*, en bog om interkulturelle studier, og bearbejdelsen af det præcolumbiske oldsagsmateriale til *Corpus Antiquitatum Americanensium*.

UAI-Nationalkomiteen holdt møde den 19. maj 1983 med henblik på opfyldelse af Selskabets pligter som vært for UAI's generalforsamling i juni.

P.J. Riis

57. generalforsamling i København 12.-18. juni 1983

For første gang siden 1935 afholdtes den årlige generalforsamling i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Anledningen var et dobbeltjubilæum for dansk ledelse af unionens projekter: publikationen af den orthodoxe kirkes musikskatte og ordbogen over det indiske sprog Pāli. 25 landes akademier havde sendt delegerede ligesom UNESCO og CIPSH. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab var repræsenteret ved undertegnede faste delegerede samt J. Asmussen og J. Raasted. Afholdelsen af årsmødet i København var muliggjort ved bidrag fra Undervisningsministeriet, Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen og Niels Bohr Legatet, og Selskabet er disse givere meget taknemligt for hjælpen.

Ved en uformel sammenkomst søndag den 12. blev de delegerede budt velkommen af Selskabets vicepræsident Henning Sørensen. Selve åbningsmødet mandag den 13. foregik særlig festligt, idet Selskabets protektor H. M. Dronningen viste Unionen og Selskabet den store ære at komme til stede og tale til de delegerede efter nogle indledningsord af Selskabets sekretær, Christian Crone. Dronningen fremhævede betydningen af Unionens arbejde, som har hele menneskehedens kulturarv som genstand. Unionens præsident, rumæneren E. Condurachi, gav udtryk for forsamlingens og Selskabets taknemlighed, og derefter holdt J. Raasted årets forelæsning, der drejede sig om den jubilerende publikation »*Monumenta Musicae Byzantinae*«.

Kommissionsarbejdet foregik med vanlig effektivitet. J. Raasted var sekretær for kommission XII (*Monumenta Musicae Byzantinae*), J. Asmussen for XVIII (*A Critical Pāli Dictionary*) og XXVII (*Corpus Inscriptionum Iranicarum*), R. Thomsen for XXVI (*Sylloge Nummorum Graecorum*). De delegerede deltog også ivrigt i de andre kommissioners møder. Iøvrigt henvises til nationalkomiteernes nedenstående beret-

ninger om det danske arbejde inden for Unionens foretagender. Der udtryktes særlig glæde for Danmarks nylig påbegyndte medvirken i kommission XXII (*Fontes Historiae Africae*).

Torsdag den 16. modtoges de delegerede på Københavns Rådhus, hvor borgmester Bent Nebelong talte på bystyrets vegne. Fredag den 17. afholdtes en ekskursion til Roskilde Domkirke, Vikingskibsmuseet, Frederiksborg Slot, Fredensborg og Humlebæk. Takket være velvillig bistand fra rigsantikvar Olaf Olsen, Frederiksborgmuseets direktør Povl Eller og Louisianas direktør Knud W. Jensen blev det en meget interessant, varieret og fornøjelig oplevelse for de delegerede.

Vesttyskeren V. Pöschl blev valgt til præsident efter E. Condurachi; P. J. Riis fortsætter som vicepræsident, og canadieren A. G. McKay valgtes som anden vicepræsident.

P. J. Riis

Rudi Thomsen

I. Corpus Vasorum Antiquorum, CVA

Nationalkomiteen afholdt d. 15.3.1983 møde i Selskabets sekretariat. Alle seks medlemmer deltog.

P. J. Riis oplyste, at UAI's sidste årsberetning melder om almindelig dæmpning i CVA-aktiviteterne rundt om i verden.

Som det vil fremgå af nedenstående beretning og af flere foregående, danner Danmark i denne henseende ingen undtagelse. Vistnok må man se i øjnene, at man med de mangehånde tidkrævende aktiviteter, der nutildags forventes at udfolde sig i museerne, ikke med rimelighed kan kræve, at de faste medarbejdere oven i deres embedspligter vederlagsfrit skal påtage sig det store og ikke altid attraktive ekstraarbejde, som forberedelse og udsendelse af et CVA-bind indebærer. To museumsinspektører ved Nationalmuseets Antiksamling har forlængst erkendt dette og i et brev af 17.11.1980 til nationalkomiteen, signeret og fremsendt af samlingens chef, sagt fra og foreslået at overlade arbejdet til yngre arbejdsløse klassiske arkæologer. Erfaringen har vist, at denne ordning, som af CVA har været anvendt for Odenses vedkommende, kan opvise gode resultater, men jo ikke er gratis og kun har kunnet fungere takket være særbevillinger fra SHF og Carlsbergfondet.

Fra *Odense Universitet* oplyses, at Hanne Marie Nielsen og Lone Wriedt Sørensen har indleveret deres manuskripter til bindet om cyprisk keramik til Institut for klassiske studier. Det aftaltes på mødet, at formanden skulle opfordre institutbestyreren, professor, dr. phil. Søren Skovgaard

Jensen til at indtræde i nationalkomiteen. Hertil har han siden erklæret sig villig og stillet i udsigt, at der ikke skulle gå lang tid før aflevering af ms.: Der resterer kun at udarbejde en fælles forkortelsesliste, evt. tillige en sproglig revision af det engelske ms.

Glyptoteket. Jette Christiansen har to mdr.s orlov til (egne) studier i Italien. Forhåbentlig vil der herunder byde sig lejlighed til også at fremme CVA-arbejdet.

Thorvaldsens Museum. For Torben Melander er hele 1982 gået med etruskerudstilling og redaktion af samt eget bidrag til et særnummer af »Medd. fra Th. Mus.«. Han mener nu at kunne aflevere sidste del af ms. til Bd. 1 (attisk sortfigurskeramik) d. 1.8.1983. Til denne dato har SHF forlænget restbevillingen på 7500 kr. til den franske oversættelse.

Mogens Gjødesen

XII. Monumenta Musicae Byzantinae, MMB

Arbejdet på de første bind af MMBs nye underserie, *Corpus Scriptorum de Re Musica* (CSRSM) skrider planmæssigt frem, og Christian Hannicks udgave af Gabriel Monachos forventes trykklar inden udgangen af 1983. Jørgen Raasteds udgave af Hagiopolites, som efter den oprindelige plan i første omgang kun skulle fremstilles i en halv snes maskinskrevne arbejds eksemplarer – idet den endelige udgave i CSRSM ikke kan laves, førend den omfattende parallellevering er blevet gennemstuderet og evt. udgivet i CSRSM – vil komme som en foreløbig udgave i *Cahiers de l'institut du moyen-âge grec et latin, Université de Copenhague*, ligeledes i 1983. Den endelige udgave (i CSRSM) vil blive forsynet med en fyldig kommentar samt fascimilia af *codex unicus* (Paris, Bibl. Nat., ancien fonds grec 360), mens den provisoriske CIMAGL-udgave kun vil blive ledsaget af en nødtørftig kommentar, især vedrørende tekstkritiske problemer.

I marts 1983 har CSRSMs løbende problemer været drøftet ved et møde i Wien af underseriens udgiverkomité (Christian Hannick, Herbert Hunger, Jørgen Raasted).

John Bergsagel Henrik Glahn Poul Johs. Jensen Jørgen Raasted

Uddrag af regnskab for MMB for 1982

Indtægt:	
Overført fra forrige regnskab.....	kr. 67.781,70
Union Académique Internationale.....	kr. 4.445,00
Renter.....	kr. 7.493,48
	I alt kr. 81.143,29
Udgift:	
Trykning.....	kr. 83,60
Rejser.....	kr. 4.171,00
Diverse.....	kr. 5,00
Kassebeholdning.....	kr. 76.883,69
	I alt kr. 81.143,29

J. Raasted

XVIII. A Critical Pāli Dictionary, CPD

Bd. 2 hefte 12 (s. 513-552) er udkommet.

Statens humanistiske Forskningsråd og Carlsbergfondet har til dækning af omkostningerne i 1982-83 bevilget 170.000 kr., hvortil kommer ekstrabevilling på 14.348 kr. til trykkeomkostninger. For 1983-84 er bevilget 176.000 kr. fra de to fonds. Til trykning af II:13 er yderligere bevilget 54.000 kr.

Fra UAI er bevilget 60.000 FB som honorar til Dr. H. Kopp.

Medarbejderne er: Reader K. R. Norman (redaktør), professor O. von Hinüber, lektor Else Pauly (der varetager den løbende drift af ordbogens København-kontor), professor C. Caillat, dr. H. Kopp, stud. mag. C. Hersaa, dr. F. Lottermoser og mag. art. K. Lieberkind (tidligere Nielsen). Sidstnævnte har febr. i år skriftligt meddelt, at han ikke på nuværende tidspunkt tør påtage sig et større ansvar i forbindelse med ordbogen, men dog gerne i en vis udstrækning vil fortsætte som medarbejder.

Fra Københavns Universitet er stillet et værelse til rådighed i tilslutning til ordbogens kontor. Til dette agter man at søge om et mindre beløb til reoler.

Hans Hendriksen

XX. Corpus Antiquitatum Americanensium, CAA

Arbejdet for Corpus Antiquitatum Americanensium har i det forløbne år ligget stille, da mag. scient. Inge Schjellerup, der forestår arbejdet for Corpus, har haft et kandidatstipendium ved Institut for Religionshistorie, Afdelingen for Indianske Sprog og Kulturer.

Kommissionen for CAA planlægger at få publiceret Fascicule I, Chimu keramik, i 1983/84 og indhenter tilbud fra forskellige forlag.

Inge Schjellerup

XXVI. Sylloge Nummorum Graecorum, SNG

Bind 2-7 af Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings Sylloge, omfattende hefte 6 til 39, er blevet publiceret som genoptryk af det amerikanske forlag Sunrise Publications. Dermed er hele værket undtagen hefterne 41-42 nu tilgængeligt. Der agtes indledt forhandlinger med det amerikanske forlag om genoptryk af de få manglende hefter.

Katalogiseringen af Aarhus Universitets græske møntsamling er nu afsluttet, og alle mønterne er fotograferede. Arbejdet er udført af universitetslektor Niels Hannestad og mag. art. Hans Erik Mathisen med finansiell støtte fra Carlsbergfondet og Aarhus Universitets Forskningsfond. Det endelige manuskript påregnes udarbejdet i 1983. Det er derefter meningen at publicere mønterne i to fascicler: den generelle samling omfattende 1111 mønter i 1984 og professor Knud Fabricius' efterladte specialsamling (492 mønter) i 1985.

Otto Mørkholm

Rudi Thomsen

XXVII. Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae, LIMC

I det forløbne år har mag. art. Birgitte Rafn udarbejdet systematiske registreringskort på følgende måde:

<i>Gruppe A-C</i>	667 nos.	ekspederet
<i>Gruppe D-H</i>		
Ny Carlsberg Glyptotek	162 nos.	ekspederet
Antiksamlingen, Nationalmuseet . . .	457 nos.	ekspederet
Thorvaldsens Museum	264 nos.	ekspederet
Thorvaldsens Museum	101 nos.	registreret, afventer fotografier

Gruppe I-Z

Ny Carlsberg Glyptotek	147 nos.	registreret, afventer fotografier
Antiksamlingen, Nationalmuseet . . .	ca. 440 nos.	er ved at blive registreret
Thorvaldsens Museum	ca. 400 nos.	registreringen ikke påbegyndt.

Arbejdet for 1982 er gennemført ved en bevilling på 50.000 kr. fra Carlsbergfondet.

Flemming Johansen

XXXI. Atlas Linguarum Europae, ALE

Kollokvium for Medarbejderne, der afholdes hvert andet År, i Forbindelse med det årlige Møde i Hovedredaktionen, var i 1982 henlagt til København og fandt sted på Schæffergården d. 20.-25. April efter Indbydelse af de skandinaviske Nationalkomiteer, der var repræsenteret af Inger Ejskjær, Poul Andersen, Kr. Ringgård (Da), Terho Itkonen (Fi), Ingeborg Hoff, Arnold Dalen (No) og Lennart Elmevik, Lars Bleckert (Sve). Inger Ejskjær og Poul Andersen var Arrangører af Mødet, der var besøgt af over 60 af ALEs Medarbejdere fra 18 Lande. Til mødet var bevilget Midler af Forskningsrådene i Danmark, Norge og Sverige, af Nordisk Kulturfond og af Niels Bohr-Legatet.

Mødets første Dag blev afholdt på Københavns Universitet og blev åbnet af Universitetets Prorektor, Prof. Eric Jacobsen. Der holdtes Indledningsforedrag om de nordiske Dialekter af Inger Ejskjær (Da.), Ingeborg Hoff (No.) og Lennart Elmevik (Sve.), og Deltagerne blev derefter modtaget på Universitetets Institut for dansk Dialektforskning, hvis Bestyrer, Lektor Bent Jul Nielsen, bød velkommen til Frokost og orienterede om Institutets igangværende Opgaver og den til Anledningen arrangerede Udstilling af nordisk Dialektlitteratur.

Deltagerne var d. 22. April indbudt af Videnskabernes Selskab til Traktement og efterfølgende Møde, hvor Selskabets Præsident, Prof. P. J. Riis, og dets Vicepræsident og Formand for den humanistiske Klasse, Prof. Henrik Glahn, holdt Foredrag.

Ved det indledende Plenarmøde afgik Prof. A. A. Weijnen som Præsident, og han blev afløst af Prof. Mario Alinei.

Møderne i Kollokviedagene var stærkt præget af Diskussion forårsaget af det tyske Forskningsråds overfor Hovedredaktionen fremsatte Kritik af en Række fremstillede Prøvekort og de dertil udarbejdede Legender. I en Række vægtige Indlæg imødegik Præsidenten og flere af Hovedredaktionens Medlemmer denne Kritik overfor Medlem af det tyske Forsknings-

råd, Prof. M. Winter, der på Hovedredaktionsmødet den sidste Dag kom til Stede efter Indbydelse.

Løvrigt arbejdedes der på Kollokviet gruppevis i de forskellige Departementer. De dér fremlagte foreløbige Udkast til Redaktion af Kort 68-105 blev efter Drøftelse formuleret til videre Behandling i den større Sammenhæng.

Vi har i Årets Løb arbejdet videre med næste Emnegruppe, Kortene 106-137, til Fremlæggelse på næste germanske Gruppemøde.

Poul Andersen

XXXV. Jewish Art Index, JAI

Professor Bezalel Narkiss og museumsinspektør Iris Fishof fra henholdsvis Jerusalems Universitet og Israel Museum afsluttede kortregistreringen af illuminerede hebraiske manuskripter i Det kongelige Bibliotek. Det indsamlede materiale, der redigeres i Israel, kan trykkes, når det økonomiske grundlag er til stede. Registreringen af ceremonielle genstande i Mosaisk Trosamfunds samling påbegyndtes i indberetningsperioden.

Fornyet ansøgning om støtte til redaktion og udgivelse af bind V fremsendtes til Carlsbergfondet, men ansøgningen blev ikke imødekommet. En lignende ansøgning til Ny Carlsbergfondet resulterede i en bevilling på kr. 30.000.

Nationalkomiteen besluttede på sit møde den 30. marts 1983 at søge publikationsstøtte hos andre fonde. Udgifterne til redaktion og trykning skønnes at ville andrage kr. 201.350.

Ny Carlsbergfondets Direktion stillede velvilligst sin gæstebolig til fru Iris Fishofs disposition under hendes ophold i Danmark, august-september 1982. Rejse og ophold for projektleder og assistent finansieres gennem Kulturaftalen Danmark-Israel frem til 1985.

Ulf Haxen

INTERNATIONAL COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, ICSU

ICSU er en sammenslutning af internationale videnskabelige unioner, oprettet med henblik på at fremme samarbejdet mellem unionerne, at gennemføre store internationale forskningsopgaver og at fastlægge og opretholde vilkår for frit videnskabeligt samarbejde ud over landegrænser, og på trods af politiske modsætninger. Både unionerne og ICSU er i

princippet forskernes egne organisationer, uafhængige af regeringer, og i praksis er uafhængigheden også rimeligt stor – selv om deltagelsen fra enkelte lande sker ud fra regeringsafhængige organisationer, og selv om man i stort set alle lande er afhængig af økonomisk støtte fra statsmagten. Samtidig er ICSU anerkendt af såvel de enkelte nationale regeringer som af UNESCO, og der er et udstrakt samarbejde mellem ISCU og UNESCO. Den frie stilling giver ICSU særlige muligheder og forpligtelser.

Videnskabernes Selskab har været medlem af ISCU siden starten, og Danmark er også medlem af samtlige internationale unioner under ISCU. For hver enkelt union er der en dansk nationalkomité, og den danske ICSU-nationalkomité er sammensat af et medlem fra hver af nationalkomiteerne. ICSU-komiteen koordinerer de enkelte nationalkomiteers arbejde og varetager den danske tilknytning til ICSU. Det årlige møde i ICSU-komiteen blev holdt den 9. marts 1983 (i 1982 blev der afholdt møde den 10. marts). Møde i den nordiske ICSU-komité blev holdt den 27. april 1982.

Lektor Sven Harnung og Peder Olesen Larsen deltog i ICSUs generalforsamling i Cambridge den 13.-17. september 1982. En beretning herfra er til rådighed for interesserede.

Som generalforsamlingens vigtigste emne må nævnes problemerne om forskeres adgang til kongresser i hele verden, særlig aktuelt i Cambridge på grund af problemerne om deltagelse i den internationale biokemikongres i Australien i august 1982. ICSU har en særlig Standing Committee on Free Circulation of Scientists, SCFCS. Komiteen har udgivet »Advice to Organizers of International Scientific Meetings« og har en væsentlig del af ansvaret og æren for, at forskere fra alle lande kan deltage i videnskabelige møder. Brochuren kan fås ved henvendelse til komiteen (adresse Kungl. Vetenskapsakademien, Stockholm). Der var almindelig tilfredshed med komiteens arbejde og specielt med dens indsats for at løse »det australske problem«. (Se s. 119):

Den australske regering nægtede få dage før åbningen af den internationale biokemikongres i august visum til to russiske biokemikere. Dette blev kendt for det australske videnskabsakademi og IUB tre dage før kongressens åbning den 15. august. Trods store anstrengelser lykkedes det ikke at få omstødt beslutningen i tide. De øvrige russiske anmeldte deltagere valgte derfor at blive hjemme.

Begrundelsen for det australske skridt var, at man ikke ønskede at samarbejde med USSR på grund af invasionen i Afghanistan og indblandingen i Polen. De to forskere, som ikke kunne få visum, var så højt på

rangstigen i USSR, at de måtte anses som regeringsrepræsentanter. Den australske politik var dog først og fremmest rettet mod bilateralt samarbejde med USSR, ikke mod multilateralt samarbejde i hvilket USSR deltog.

Handlingen var i strid med alle retningslinier og traditioner for internationalt videnskabeligt samarbejde. Biokemikerne blev naturligvis meget fortørnede og gav udtryk herfor i resolutioner.

Efter biokemikongressen og før ICSU-generalforsamlingen fortsatte forhandlingerne mellem den australske regering og det australske videnskabsakademi. Det endte med et tilbagemag fra regeringens side og med et tilsagn om bedre fremtidig opførsel, som af akademiet og af ICSU blev anset for tilfredsstillende. Udenrigsministeren skriver: »For its part, the Government has noted the recent representations by the scientific community, and in cases involving attendance at multilateral conferences will carefully weigh the above considerations in seeking to ensure the entry of all bona fide participants provided, of course, normal entry criteria are met. In this respect the Government will maintain conditions similar to those applied by likeminded Western countries in their national interests.«

ICSU og IUPS har derefter fundet det forsvarligt at fastholde, at den næste internationale fysiologikongres afholdes i Sydney i efteråret 1983.

Hvis der kan drages nogen konklusion, er det, at reglerne for det internationale forskningssamarbejde hele tiden må forsvares, og at man ikke skal begynde at indgå på kompromisser om de grundlæggende principper med regeringer. Man kan også lære, at et fælles pres fra forskere i alle lande kan være eller er nødvendigt. Det australske akademi fortjener iøvrigt stor ros for sin holdning og indsats, specielt for at det ikke på nogen måde søgte at indtage et mægler- eller mellemstandpunkt eller at hjælpe den australske regering med at undlade »at tabe ansigt«, men udelukkende førte sagen på den internationale forskningsverdens vegne.

Endelig kan man lære, at visumproblemer skal søges løst i god tid, så man ikke tre dage før en kongres får at vide, at der er vanskeligheder.

I fortsættelse af behandlingen af beretningen fra Standing Committee on The Safeguard of the Pursuit of Science blev følgende to klare resolutioner vedtaget:

Refusal of Exit Visas

The 10th General Assembly of ICSU

Expresses its grave concern about the cases of scientists who, while being dismissed from their Institutes and denied the possibility of

pursuing research in their country of residence, are refused exit visas to other countries where their skills are sought and where they can continue to contribute to the advancement of science,

Notes the serious obstacles to fruitful and friendly international cooperation caused by such action,

Urges the Committee on the Safeguard of the Pursuit of Science and all National Committees to do their utmost to persuade the responsible authorities to resolve these cases as speedily as possible and to report thereon to the next meeting of the General Committee.

Revocation of Academic Degrees

The 19th General Assembly of ICSU

Expresses dismay that legitimately earned academic degrees have been revoked as punishment for political activities,

Declares that it consider such revocation as null and void; and

Urges the scientific community and all institutions of science to treat the individuals concerned as possessing those degrees.

Ved generalforsamlingen blev »China Association for Science and Technology« optaget som medlem, uden at det førte til, at The Academy located in Taipei, China, forlod ICSU. Hermed er Kinaspørgsmålet antagelig løst – efter 20 års tovrækkeri.

Som nye unionsmedlemmer blev optaget International Union of Microbiological Societies, IUMS, og International Union of Psychological Science, IUPsyS, International Union of Physical and Engineering Sciences blev optaget som associeret medlem.

En række af ICSUs forskningsprogrammer og initiativer blev naturligvis behandlet, herunder blandt andet programmer vedrørende det globale miljø, atmosfæren, oceanerne, polarområderne, det ydre rum og undervisning og forskning i udviklingslandene.

Danmark deltager aktivt i stort set alle de internationale unioners arbejde. Henimod 200 danske forskere er direkte involveret i arbejdet – som præsidenter, generalsekretærer, kasserere, udvalgs- og arbejdsgruppe-formænd og så videre. Hele dette arbejde udføres på frivillig basis og er en væsentlig del af Danmarks ansigt i den internationale forskningsverden.

Efter at International Union of Psychological Science er optaget i ICSU, er Videnskabernes Selskab blevet dansk »Adhering Body« for denne union. Dansk Psykologforening har tidligere været det danske medlem. Med godkendelse fra Statens humanistiske Forskningsråd er det

besluttet, at Dansk Psykologforenings uddannelses- og forskningsudvalg skal varetage de opgaver, som for de andre unioner hører under en nationalkomité. Uddannelses- og forskningsudvalget skal således udpege en repræsentant til ICSU-nationalkomiteen og afgive en årlig beretning om IUPsyS og om den danske deltagelse i arbejdet under IUPsyS.

Efter at International Union of Microbiological Societies, IUMS, er optaget i ICSU, er det – i overensstemmelse med unionens statutter – besluttet, at Danmarks Mikrobiologiske Selskab fortsat skal være dansk »Adhering Body« for denne union med bestyrelsen som nationalkomité.

Statens naturvidenskabelige Forskningsråd (SNF) har givet støtte i forbindelse med de enkelte nationalkomiteers arbejde, først og fremmest rejsestøtte til møder i Danmark og til deltagelse i generalforsamlinger i de internationale unioner. Kontingenter til de internationale unioner og til ICSU selv er betalt gennem bevilling fra de forskningsråd, under hvis fagområde de enkelte unioner hører.

De enkelte nationalkomiteers opgaver er af vidt forskellig art. I det følgende er hovedvægten lagt på beretninger fra komiteer, som har væsentlige arbejdsopgaver i Danmark, og i mindre grad på beretninger fra nationalkomiteer som hovedsagelig er forbindelsesled til de internationale unioner.

Peder Olesen Larsen

International Mathematical Union, IMU
 International Union of Geological Sciences, IUGS
 International Union of Pure and Applied Biophysics, IUPAB
 International Union of Pure and Applied Chemistry, IUPAC
 International Union of Pure and Applied Physics, IUPAP
 World Climate Research Programme, WCRP
 Committee on Space Research, COSPAR
 Committee on Solar Terrestrial Physics, SCOSTEP
 International Association of Engineering Geology, IAEG
 International Association for Quaternary Research, INQUA
 International Union of Radio Science, URSI

IMU: Nationalkomiteen informerer danske matematikere om IMUs arbejde gennem Dansk Matematisk Forenings ugeskrift *Mat-Nyt*. Unionen holdt som planlagt generalforsamling i Warszawa i 1982. Derimod udsattes den internationale matematikerkongres ét år til afholdelse i 1983, ligeledes i Warszawa.

IUGS: Hovedemnet for nationalkomiteen i 1982 har været i samarbejde med Den danske Nationalkomité for Geofysik at få dannet en Dansk Litosfære Komité som en del af det internationale program under Inter-Union Committee on the Lithosphere, ICL. Litofæregruppen har i 1982 koordineret den danske deltagelse i den europæiske geotravers. En lignende kombineret geofysisk og geologisk travers over større grænser i Vestgrønland i samarbejde med nordamerikanske og britiske grupper er forblevet på planlægningsstadiet pga. manglende kapacitet.

IUPAB: Den danske Nationalkomité varetager kontakten med danske biofysikere ved udsendelse af nyhedsbreve til medlemmerne af Biofysisk Selskab og andre interesserede, ved annoncering i læreanstaltens blade, samt ved komitémedlemmernes personlige kontakter. Det biofysiske samarbejde i Europa koordineres af »European Biophysical Societies Association«, EBSA. Dansk medlem af EBSAs council er Axel Michelsen, Odense. Denne organisation har især til formål at sørge for gensidig information om møder og andre arrangementer. Nationalkomiteen modtager gennem EBSA indbydelser til danske biofysikere, der kan deltage i møder i et andet EBSA-land med samme rettigheder (f.eks. reduceret gebyr) som medlemmerne af det pågældende lands biofysiske organisation.

IUPAC: Nationalkomiteen har medvirket i planlægningen af EU-CHEM-konferencerne. I perioden 19.-24. august 1984 vil en EUCHEM-konference med tema »Molten Salt« blive afholdt i Danmark; dette møde organiseres af en komité med N. Bjerrum som formand. Nationalkomiteen orienterer om sin og unionens virksomhed ved meddelelser i bladet »Dansk Kemi« og ved at sende IUPAC-tidsskriftet »Chemistry International« til udvalgte faglige biblioteker. IUPACs Committee on Teaching of Chemistry udsender et tidsskrift »International Newsletter on Chemical Education«, som Nationalkomiteen uddeler i et mindre antal. Nationalkomiteen er vært for IUPACs 32. generalforsamling, der afholdes på Danmarks Tekniske Højskole i dagene 18.-26. august 1983. Undervisningsministeriet og mange danske industrivirksomheder har velvilligt ydet bidrag til generalforsamlingens gennemførelse. Der forventes ca. 700 deltagere. En beretning om IUPACs virksomhed fra august 1979 til september 1981 foreligger (80 tæt skrevne sider) og kan rekvireres fra Nationalkomiteens sekretær.

IUPAP: Nationalkomiteen har som sit væsentligste arbejde haft at forberede den danske deltagelse i IUPAP-generalforsamlingen. Denne vil finde sted i Italien i 1984, og det har således ikke været nødvendigt for nationalkomiteen at mødes i 1982.

WCRP: Nationalkomiteen har fortsat behandlet spørgsmålet om mulige initiativer til styrkelse af dansk klimaforskning. En rapport om det i 1981 afholdte arbejds møde »Summary of the Workshop on Climate Modelling with special emphasis on the North Atlantic Region«, er udsendt fra Forsøgsanlæg Risø. Nationalkomiteens endelige konklusioner og anbefalinger efter arbejds mødet foreligger. I overensstemmelse med Nationalkomiteens indstilling er der nu etableret en klimamodelleringsgruppe ved et samarbejde mellem Københavns Universitets institutter for teoretisk meteorologi og for fysisk oceanografi samt Forsøgsanlæg Risø og med støtte fra Statens naturvidenskabelige Forskningsråd.

COSPAR/SCOSTEP: Nationalkomiteen har ingen møder holdt, men har informeret danske forskere gennem udsendelse af de respektive »Information Bulletins«. I forbindelse med COSPARs 24th Plenary Meeting i Ottawa 17/5-2/6 1982 deltog professor H.W. Schnopper i de tilhørende symposier, ligesom der blev udarbejdet en rapport om den danske aktivitet indenfor COSPARs interesseområde.

IAEG: Nationalkomiteen for Ingeniørgeologi har i 1982 modtaget og viderefordelt Bulletin 25 med specialemnet Engineering Geological Problems of Construction on Soluble Rocks. Bulletinen fordeles foruden til Nationalkomiteens medlemmer til i øjeblikket 13 individuelle medlemmer af IAEG under Nationalkomiteen.

Der har været afholdt verdenskongres med tilhørende Council-møde i New Delhi i december 1982. Der var ikke dansk deltagelse i kongressen og mødet, og beretning fra mødet foreligger endnu ikke. I september 1983 behandles emnet »Engineering Geology and Underground Construction« på et symposium i Lissabon, Portugal.

Nationalkomiteen har igennem Dansk Geoteknisk Forening fået en henvendelse fra ISOs Technical Committee 182, om et eventuelt system for klassifikation, terminologi og symboler til jordartsbeskrivelse i Danmark. Der eksisterer ikke et fastlagt system herhjemme, og Nationalkomiteen vil søge at få udarbejdet et sådant.

INQUA: Nationalkomiteen har afholdt ét møde, hvor der orienteredes om kontakten til Unionen og den kommende internationale kongres i Moskva. Svend Th. Andersen repræsenterede Nationalkomiteen ved Unionens generalforsamling (International Council) i Moskva august 1982. Der gennemførtes ved denne en lang række stærkt påkrævede ændringer af Unionens statutter, og der skete nyvalg til ledelsen af Unionen og dennes kommissioner og subkommissioner. På forslag af den danske Nationalkomité oprettedes en arbejdsgruppe for »Chronostratigraphic subdivision of the Weichselian Stage«.

URSI: Nationalkomiteen har holdt to møder. Derudover er kontaktnettet blevet informeret om *URSI*-aktiviteter gennem udsendelse af *URSI Bulletin*. Det nydannede Statens Metrologiråd er blevet informeret om *URSI*'s muligheder for at støtte danske aktiviteter på området. Nationalkomiteen arbejder med planer om en dansk *URSI*-dag for 1984.

P. Olesen Larsen

International Astronomical Union, IAU

For perioden 1982-1985 er den danske astronom Richard M. West valgt til Unionens generalsekretær. I samme periode fungerer Olaf Pedersen som præsident for Kommission 41 (Astronomiens historie) og Johannes Andersen som vicepræsident for Kommission 30 (Radialhastigheder).

IAU's generalforsamling og følgende kongres i Patras, Grækenland, den 17.-26. august 1982 var den 18. siden unionens tilblivelse i 1919. I de forløbne 63 år er organisationen vokset fra ca. 200 medlemmer ved den første generalforsamling i Rom 1922, til mere end 5200 i dag.

Ved den afsluttende generalforsamling blev der som sædvanlig vedtaget en række resolutioner. Stadfæstelsen af Den Kinesiske Folkerepubliks medlemskab var den astronomisk-politisk mest betydningsfulde. Af andre beslutninger kan nævnes oprettelsen af en ny kommission, nr. 51, med navnet »Kommissionen for søgen efter ekstraterrestrisk liv«, som allerede fra starten fik 140 medlemmer. Unionen gav endvidere sit bifald til etableringen af en international organisation, »The International Halley Watch«, der skal koordinere iagttagelserne af Halley's komet ved dens perihelipassage i 1986. IAU ønsker ligeså gennem sine nationale repræsentanter at gøre rumforskningsorganisationerne i forskellige lande opmærksom på, at satelliternes stadig større strømforsyningsanlæg kan indebære en alvorlig risiko for astronomisk forskning. På lignende vis understreger IAU, at en permanent beskyttelse af visse bølgelængdeområder i det radioastronomiske spektrum må sikres.

Anders Reiz

International Geographical Union, IGU

Der er i 1982 afholdt 4 møder i Nationalkomiteen samt den 11.-13/6-82 et seminar »Geografisk forskning og undervisning i Norden« for samtlige medlemmer af de nordiske landes nationalkomiteer og finansieret af

Nordisk Kulturfond. På seminaret blev det besluttet at udsende et Newsletter 3 gange årligt i en forsøgsperiode på 2 år. Der sigtes mod afholdelse af tilsvarende møder i fremtiden, næste gang i 1985 i Finland.

IGU Bulletin vol. XXXII, 1981 nr. 2, med blandt andet omtale af kommissioner og working groups, er udsendt til de geografiske institutter ved højere læreanstalter og til en række videnskabeligt arbejdende geografer.

Danske forskere deltager aktivt i kommissioner og 3 arbejdsgrupper under IGU.

Som led i deltagelsen i kommissionen om »The Significance of Periglacial Phenomena« afholdtes den 7.-10. september 1982 et nordisk symposium i periglacial geomorfologi i Båstad. Ved symposiet dannedes en nordisk arbejdsgruppe under kommissionen med Leif Christensen, Ole Humlum, Else Kolstrup, Niels Nielsen og Harald Svensson som danske deltagere.

N. Kingo Jacobsen

International Union of Biochemistry, IUB

Indenlands virker Nationalkomiteen for biokemi som et formaliseret forum for de tilsluttede biokemisk orienterede foreninger og selskaber, medens hovedparten af aktiviteterne (møder m.m.) foregår i de enkelte foreningers og selskabers regi.

IUB's store internationale kongresser afholdes hvert tredje år, og i forbindelse hermed afholdes ligeledes IUB's generalforsamlinger. Den 12. IUB-kongres fandt sted i Perth, Australien, den 15.-18. august 1982, med ekstraordinær generalforsamling den 14. august og ordinær generalforsamling den 18. august 1982. Danmark var repræsenteret ved Brian F. C. Clark og Agnete Munch-Petersen.

Generalforsamlingerne fik et noget uventet forløb, idet to fremtrædende russiske biokemikere blev nægtet visum af den australske regering med det resultat, at den russiske delegation udeblev. IUB valgte derpå, at den skriftlige stemmeafgivning i Perth skulle forsegles og først åbnes efter et efterfølgende møde i Moskva den 9. september 1982, hvor de russiske delegater havde mulighed for at afgive deres stemmer. Denne uønskede episode og IUB's klare afstandtagen fra begrænsninger i »freedom to meet« samt en beklagelse fra officiel australsk side, der skulle forhindre gentagelser, er på ICSU's 19. ordinære generalforsamling i Cambridge den 13.-17. september 1982 blevet bedømt således, at det fortsat findes

forsvarligt at afholde internationale kongresser i Australien, således den næste internationale fysiologi-kongres i Sydney til efteråret 1983.

Den 13. IUB kongres er planlagt til 25.-30. august 1985 i Amsterdam.

Den 14. IUB kongres i 1988 er planlagt til at finde sted i Prag.

Bent Stig Enevoldsen

International Union of Biological Sciences, IUBS

Nationalkomiteen er sammensat af repræsentanter fra de større biologiske foreninger, og herved opretholdes kontakten med danske forskere inden for området. Endvidere oplyses med mellemrum om Unionens virksomhed ved rundsendelser til biologiske institutter og opslag i »Forskningen og Samfundet«. Medlemmerne af Nationalkomiteen orienteres om Unionens arbejde på internationalt plan gennem tidsskriftet »Biology International« og ved brevveksling med hovedkontoret i Paris, hvor vi i 1982 har ydet bidrag til en reorganisering af Unionens administrative opbygning. Desuden har Nationalkomiteen i 1982 været repræsenteret ved Unionens 21. generalforsamling i Ottawa, Canada, 22.-27. august, ved sin formand J. B. Kirkegaard. Ved denne generalforsamling brugtes en del tid på at få ændret Unionens statutter, som der i en del år har været stor utilfredshed med. Dette resulterede i en opløsning af de tidligere brugte divisioner, der var kunstigt skabt og i mange år ikke havde fungeret. Unionen består nu af mange sektioner og kommissioner, der internt har et naturligt samarbejde, og det forventes at disse i fremtiden kan samles i mere naturlige divisioner om fælles interesser. Der blev på stedet oprettet en Botanisk division, da botanikerne er nært sammenknyttede ved deres med faste mellemrum afholdte verdenskongresser. Unionen vedtog endvidere at igangsætte og støtte følgende videnskabelige programmer: Decade of the Tropics, Medicinal Plants, Biological Monitoring of the State of the Environment, Vegetation Map of Europe, Nomenclature of Organisms treated both as Plants and Animals, Biological Education.

Nogle af de ideer, som Nationalkomiteen fremsendte til Danmarks Radio, er blevet anvendt til udsendelser i fjernsynet. Da vi desuden skønner, at kvaliteten af biologiske udsendelser i radio og fjernsyn er blevet bedre de senere år, har Komiteen besluttet at stille forsøget på et direkte samarbejde med DR i bero.

På generalforsamlingen i Ottawa blev der også holdt møder i den Internationale Kommission for Zoologisk Nomenklatur. På et af møderne

blev der indvalgt fire nye medlemmer af Kommissionen, blandt dem desværre ikke den, der var indstillet fra dansk side. Det blev vedtaget at udskifte medlemmerne oftere, efter faste åremål. En ny International Code of Zoological Nomenclature er nu færdig og vil blive udsendt i løbet af 1983. Den gamle var fra 1961.

J. B. Kirkegaard

International Union of Crystallography, IUCr

Nationalkomiteen har holdt to møder i 1982. Den har nedsat en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for at benytte krystallografiske databaser og har vedtaget at støtte oprettelsen af en ny IUCr-kommission, »Commission on Structural Analysis of Organic and Biological Small Molecules«.

18. danske Krystallografmøde blev afholdt 17.-18. maj 1982 på Forsøgsanlæg Risø, Roskilde, med støtte fra Tuborgfonden. Der deltog ca. 60 krystallografer. Der blev holdt 12 foredrag samt præsenteret 14 poster-bidrag. Endvidere var der lejlighed til at bese neutron-spredningsfaciliteterne omkring DR3 reaktoren. Her samlede interessen sig især om fire-cirkel neutron-diffraktometret. Dette instrument er efter ansøgning fra nationalkomiteen bevilget af Statens naturvidenskabelige Forskningsråd og står til rådighed for enhver krystallograf i Danmark.

7. European Crystallographic Meeting (ECM-7) blev afholdt i Jerusalem i dagene omkring 1. september 1982 med stor succes. Bodil Jerslev deltog som nationalkomiteens repræsentant i European Crystallographic Committee's møde. ECM-8 afholdes i Liège, Belgien, 8.-12. august, 1983.

International Union of Crystallography (IUCr) afholder internationale kongresser hvert tredje år. IUCr-13 vil blive afholdt i Hamburg, Vesttyskland, 9.-18. august 1984.

IUCr udgiver to tidsskrifter: »Acta Crystallographica« og »Journal of Applied Crystallography«. Derudover udgives årlige bind af »Structure Reports« og »Molecular Structures and Dimensions« samt tabelværket »International Tables for X-ray Crystallography«. R. Norrestam (Danmarks Tekniske Højskole) er co-editor af »Acta Crystallographica«. IUCr har 13 underudvalg (commissions), som tager sig af en række internationale projekter. B. Buras (Københavns Universitet) er formand for »Commission on Crystallographic Studies at Controlled Pressures and Temperatures«, og A. Nørlund Christensen (Aarhus Universitet) er medlem af »Commission on Crystal Growth«.

Bente Lebech

International Union of Geodesy and Geophysics, IUGG

Nationalkomiteen har i beretningsåret afholdt sit ordinære møde den 10. februar.

I anledning af jubilæerne for polarårene og det geofysiske år, omtalt i sidste års beretning, blev en foredragsrække under fællestitlen: »Jordklodens fysik« afholdt af Videnskabernes Selskab. De 5 foredrag havde meget stærk publikumsinteresse. Jubilæerne blev yderligere fejret ved en festaften i Det Kgl. Geografiske Selskab i forbindelse med uddeling af Hans Egede-medaljen. Festsaftenen blev overværet af Dronning Margrethe.

Nationalkomiteen har udpeget tre medlemmer til nationalkomiteen for Inter-Union Commission on the Lithosphere. Unionen har orienteret om sin aktivitet gennem IUGG Chronicle, der i 1982 er udsendt med 6 numre. Endvidere udsender de enkelte associationer Newsletters og andet materiale, hvis distribution til de geofysiske institutioner påhviler associationsrepræsentanterne.

Resumé af associationsberetninger:

International Association of Geomagnetism and Aeronomy (IAGA) har fortsat sin Service on Comparison of Magnetic Standards ved Brorfelde geomagnetiske observatorium under ledelse af Kring Lauridsen. Instrumentkomparation blev afholdt i Nurmijärvi (Finland) i 1982. Endvidere har World Data Center C1 for geomagnetisme ved Geofysisk afdeling, Meteorologisk Institut, fortsat sin virksomhed.

International Association of Geodesy (IAG) afholdt sit første General Meeting i Tokyo 7.-20. maj med emner grupperet om jordskorpebevægelser og geodynamik. Tre danskere deltog i mødet.

International Association of Hydrological Sciences (IAHS) har udgivet 4 Newsletters i 1982. IAH's første Scientific Meeting (til erstatning for møderne i forbindelse med IUGG's General Assemblies) afholdes i Exeter (England) 19.-30. juli 1983 med 5 danske deltagere). International Commission on Snow and Ice har fortsat sit arbejde. Dansk rapport om Grønland er udarbejdet. International Commission on Continental Erosion har modtaget en dansk rapport om den samlede materialetransport i en række danske vandløb.

International Association of Physical Sciences of the Ocean (IAPSO) har afholdt Joint Oceanographic Assembly (JOA) i august i Halifax (Nordamerika). Program for IUGG General Assembly 1983 blev gennemgået og Gunnar Kullenberg udpeget som convenor for et af assembly'ets sympo-

sier. På Kullenbergs initiativ er planlagt et møde om »Straits: their oceanography and influence on adjacent seas« med støtte fra IAPSO, USA og Skandinavien.

International Association of Seismology and Physics of the Earth's Interior (IASPEI) har udsendt 3 Newsletters. Der har været afholdt møde med dansk deltagelse i den europæiske kommission (ESC).

Elvin Kejlsø

International Mineralogical Association, IMA

IMA holdt i tiden 19.-25. september 1982 sit 13. møde i Varna, Bulgarien. Det blev vedtaget, at næste møde skulle holdes i 1986 i Stanford, Californien, USA. Fra det løbende arbejde i kommissionerne kan nævnes, at »Commission on New Minerals and Mineral Names« har behandlet 103 nye mineraler, hvoraf hovedparten er blevet godkendt. Abstracts af mineralogiske og petrografiske afhandlinger, publiceret i danske tidsskrifter, er løbende blevet afgivet til »Commission on Abstracts«.

Ole V. Petersen

Inter-Union Commission on the Lithosphere, ICL

Den Danske Nationalkomité for ICL, som er nedsat af Videnskabernes Selskab, holdt konstituerende møde den 18. juni 1982. Komiteen har til formål at formidle samarbejdet med Inter-Union Commission on the Lithosphere og koordinere dansk litosfæreforskning, den har seks medlemmer (udpeget af nationalkomiteerne for IUGG og IUGS), og som observatører deltager de danske forskere, som er udpeget af ICL til medlemmer af ICL's kommissioner eller arbejdsgrupper.

Komiteen har holdt i alt tre møder i 1982. Den har rapporteret til ICL's Newsletter om danske bidrag til det internationale litosfæreprojekt og har haft kontakt med IUGS's Commission on Tectonics, med Nordisk geodætisk Kommission, med ESRC's Working Group on the Geotraverse Project, den Nordiske Koordinationskomité for EGT samt EUGENO-styringsgruppen. Komiteen har endvidere fungeret som rådgivende organ for SNF og har rapporteret til nationalkomiteerne for IUGG og IUGS. Via SNF er de geofysiske og geologiske institutioner i Danmark orienteret om ESF/ESRC's Geotraversprojekt. Komiteens formand er nu udpeget som koordinator for EGT's nordlige segment.

Inden for sin funktionsperiode i 1982 har Den danske Nationalkomité for ICL således nøje fulgt og støttet ICL's og ESF/ESRC's nordiske og nationale arbejdsgruppers bestræbelser for realiseringen af det internationale lithosfære-program for firserne.

Asger Berthelsen

International Union of the History and Philosophy of Science, IUHPS

Nationalkomiteen har i 1982 holdt tre møder, 18/2, 15/4 og 9/9.

På mødet d. 15/4 konstituerede komiteen sig med undertegnede som henholdsvis formand og sekretær, og d. 9/9 genvalgte Olaf Pedersen som komiteens repræsentant i den danske ICSU-nationalkomité.

Det i beretningen for 1981 omtalte arkivudvalg har færdiggjort og udsendt en henvendelse til alle danske forskere og forskningsinstitutioner om bevarelse af videnskabeligt materiale. Henvendelsen er underskrevet af Selskabet, Det kongelige Biblioteks Håndskriftafdeling, Rigsarkivets 4. afdeling og af Nationalkomiteen. Under udvalgets planlægning og ledelse afholdtes 9/12 1982 en drøftelse af problemerne omkring bevarelse og registrering af materiale af interesse for den videnskabshistoriske forskning. Mødet fandt sted i Videnskabernes Selskabs Lokaler.

Dette møde var første del af komiteens landsmøde, hvis anden del afholdtes den følgende dag på Roskilde Universitetscenter. Hovedpunkter på programmet var:

»Perspektivets historie belyst såvel fra et matematikhistorisk som fra et kunsthistorisk synspunkt.«

»Farmaciens historie og socialfarmacien. Samspil og integration.«

Desuden forelagdes 7 kortere forskningsrapporter.

Mogens Blegvad

C. M. Taisbak

International Union of Immunological Societies, IUIS

Nationalkomiteen har i 1982 fortsat sine ugentlige og offentligt tilgængelige møder på Rigshospitalet, Tagensvej, hvor danske immunologer per invitation har forelagt deres egne forskningsresultater, eller på basis af den nyeste litteratur har fremlagt egne vurderinger af videnskabelige problemer i immunologien.

Nationalkomiteen var repræsenteret ved formanden og ved dr. Spärck ved Scandinavian Society of Immunology's årsmøde, der fandt sted i Umeå 20.-24. juni 1982. Dr. Spärck repræsenterede Nationalkomiteen ved årsmødet i European Federation of Immunological Societies i Istanbul 2. juni 1982. Dette møde fandt sted i forbindelse med 5th European Immunology Meeting 1.-3. juni 1982.

Morten Simonsen

International Union of Nutritional Sciences, IUNS

Dansk Nationalkomité for Ernæringsforskning blev nedsat ved et møde den 29. april 1982 og endeligt etableret ved et møde den 26. oktober 1982. Nationalkomiteen er nu i gang med at tilrettelægge sin arbejdsform, herunder udvælgelsen af egnede arbejdsopgaver. I denne sammenhæng kan nævnes, at Undervisningsministeriet (Direktoratet for de videregående uddannelser) i januar 1983 har nedsat et hurtigtarbejdende udvalg til vurdering af mulighederne for en styrkelse af ernæringsforskningen i Danmark. Dette udvalg omfatter et betydeligt antal af Nationalkomiteens medlemmer. Det vil derfor være af stor interesse for Nationalkomiteens medlemmer dels at have lejlighed til at følge det undervisningsministerielle udvalgs arbejde på nærmeste hold, dels eventuelt at kunne basere en del af komiteens arbejde på de af det ministerielle udvalg udarbejdede problemstillinger og opnåede resultater.

E. Aaes-Jørgensen

International Union of Physiological Sciences, IUPS

Unionen afholdt sin 28. verdenskongres for fysiologi i Sydney i tidsrummet 28.8.-3.9. 1983. I tilslutning til selve kongressen afholdtes talrige satellitmøder i Australien. Danmark var repræsenteret af Christian Crone, der er medlem af Council.

Danske fysiologer er orienteret om kongressen og om mulighederne for at opnå nogen økonomisk støtte, idet der er stillet \$ 500 AUD til rådighed for det bedste abstract fra hvert land. Nationalkomiteen foretager udvælgelsen på basis af indsendte abstracts. Der er rettet henvendelse til undervisningsministeriet med henblik på at opnå repræsentation i »rumudvalget,« der bedømmer ansøgninger med relation til rumprojekter. Der er på finansloven optaget 4 millioner kroner til »ESA følgeforskning«. Da der er knyttet fysiologiske problemer til ophold i rummet, antog national-

komiteen, at det ville være praktisk at have fysiologisk sagkundskab i udvalget, hvilket dog blev afvist af undervisningsministeriet i skrivelse af 11.6.82.

Nationalkomiteen forsøgte overfor det skandinaviske fysiologiske selskab at udvirke, at der af foreningen stilledes 20 rejsestipendier til rådighed for yngre forskere med henblik på deltagelse i den internationale kongres i Sydney. Forslaget nød ikke fremme ved generalforsamlingen.

C. Crone er fortsat formand for »International Commission for Microcirculation« under IUPS.

Christian Crone

Niels Thorn

International Union of Theoretical and Applied Mechanics, IUTAM

Dansk Center for Anvendt Matematik og Mekanik (DCAMM), der formidler information om arbejdet i IUTAM, forbereder den 16. Internationale Kongres, som skal afholdes i Lyngby, Danmark, i 1984.

Bureauet og General Assembly holdt møder i Cambridge, England, i september 1982. Som den væsentligste aktivitet afholdtes der i 1982 ialt 12 internationale symposier inden for faststofmekanik og fluid mekanik, spændende fra grundvidenskabelige til rumforskningsorienterede problemstillinger:

Three-dimensional Turbulent Boundary Layers (marts 1982, Berlin, BRD); Giant Planets and their Satellites (maj 1982, Ottawa, Canada); Impact Processes of Solid Bodies (maj 1982, Ottawa, Canada); Fundamental Aspects of Material Sciences in Space (maj 1982, Ottawa, Canada); Modern Developments in Analytical Mechanics (juni 1982, Torino, Italien); Mechanics of Composite Materials (aug. 1982, Blacksburg, VA, USA); Nonlinear Waves (aug. 1982, Tallin USSR); Collapse, the Buckling of Structures in Theory and Practice (sept. 1982, London, England); Deformation and Failure of Granular Materials (sept. 1982, Delft, Holland); Structures of Complex Turbulent Shear Flow (sept. 1982, Marseille, Frankrig); Metallurgical Applications of Magnetohydrodynamics (sept. 1982, Cambridge, England); Random Vibrations and Reliability (nov. 1982, Frankfurt-Oder, DDR).

Proceedings for en række tidligere afholdte symposier er nu udgivet og 7-8 symposier planlagt for de kommende år.

P. Scheel Larsen

F. Niordson

Scientific Committee on Oceanic Research, SCOR

Dansk Nationalråd for Oceanologi afholdt i tiden 21.-22. januar 1982 sit andet Danske Havforsker møde på Aarhus Universitet med 152 deltagere, der repræsenterede ialt 43 videnskabelige institutter, administrative og tekniske organisationer. I løbet af den første dag blev undersøgelser inden for forskellige områder præsenteret. Endvidere blev der givet information om det internationale arbejde, specielt inden for SCOR og IOC/UNESCO. Om aftenen var der diskussion om dansk havforskning i dag og i morgen.

På den anden dag præsenteredes en række bidrag over emnet masseforekomst af alger samt forekomst af bundvendinger i danske farvande.

Nationalrådet har holdt to møder. Her er igangværende og planlagte undersøgelser blevet diskuteret, såvel de nationale vedrørende Grønlands vestkyst, Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, som de internationale projekter, hvor danske grupper deltager eller ønsker at deltage. Dette gælder bl.a. Marginal Ice Zone Experiment 1983-86 og Fram Strait Project. Der er givet information om internationale møder og symposier, specielt Joint Oceanographic Assembly og SCOR General Assembly i Halifax samt IOC General Assembly i Paris.

T. Wolff deltog i SCOR General Assembly samt i Executive Committee-møde. Her drøftede man især oceanografiens sigte frem til år 2000, og den indvirkning på fri forskning, den ny havretslov måtte få.

Joint Oceanographic Assembly havde samlet et stort antal deltagere. Programmet var af en meget varierende kvalitet. Ved IOC General Assembly deltog T. Wolff, V. Hansen og N.K. Højerslev. En udførlig rapport om dette møde er sendt til UNESCO Nationalkomiteen. Af speciel interesse er programmerne for forskningen frem til år 2000 og for Training, education and mutual assistance. Nationalrådet har diskuteret mulighederne for at yde dansk støtte dertil og har bl.a. foreslået UNESCO Nationalkommissionen, at en dansk ekspert stilles til rådighed for IOC i en begrænset periode.

Gunnar Kullenberg

Mr Mörlund

Mindeord

Niels Erik Nørlund

26. oktober 1885 – 4. juli 1981

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 18. november 1982

Af *Thøger Bang*

Efter et langt liv i de eksakte videnskabers tjeneste døde Niels Erik Nørlund i sommeren 1981 i den høje alder af 95 år. Både videnskabeligt og administrativt nåede han inden for flere fagområder at udrette mere end de fleste gennem sit lange liv, og også vort Selskab skylder ham meget. Men det lange tidsspænd gør måske, at der er mange her som ikke husker ham – så meget mere er der grund til at fremdrage hans store livsgerning.

Han fødtes den 26. oktober 1885 i Slagelse som søn af apoteker Alfred Nørlund. Sammen med sine to yngre søskende, Margrethe og Poul, voksede han op her; de udgjorde et trekløver der skulle komme til at få en fremtrædende position i Danmarks videnskabelige liv, idet Margrethe i 1912 blev Niels Bohrs hustru og Poul blev den senere kendte direktør for Nationalmuseet.

I skoletiden på Sorø Akademi var Nørlunds interesser delt mellem matematik og astronomi, og efter studentereksamen 1903 fulgte han disse interesser videre ved sit valg af studium på universitetet. Hans foretrukne lærer her blev astronomen T. N. Thiele, der foruden sit egentlige fag også inspireret underviste i regnende matematik (og dengang fandtes jo ikke nogen lærestol i forsikringsmatematik). Fra matematikernes side blev han mest påvirket af docenten Niels Nielsen, der ivrigt og energisk virkede som en missionær i Danmark for den nyere Weierstrass'ske funktionsteoretiske retning. Fagets professorer var Zeuthen, den fremragende geometer og forsker i matematikkens historie, og Julius Petersen, hvis elegante og anskuelige matematik – nutiden påskønner især hans grafteoretiske arbejder – måske nok ikke gik så dybt i det som man dengang kaldte »højere analyse«; de to stod lidt fjernere fra Nørlunds interesser.

Hurtigt kom han til at deltage i arbejdet på observatoriet hos Thiele, og allerede 1905 kunne han i *Astronomische Nachrichten* offentliggøre en astronomisk opdagelse. Ved et stort antal nøjagtige målinger af dobbeltstjernen i Store Bjørn konstaterede han en uregelmæssighed i den ene komponents bevægelse, noget som han forklarede ved at den anden komponent selv måtte være en dobbeltstjerne med en usynlig ledsager; rigtigheden af denne hypotese blev senere bekræftet på anden måde af andre astronomer. Han blev nu i nogle år assistent på observatoriet, og hans besvarelse af den astronomiske prisopgave for året 1908 om et observationsteknisk emne indbragte ham universitetets guldmedaille med en rosende bedømmelse – jeg citerer: »Dispositionen af Arbejdet er fortrinlig. Iagttagelsesmateriale er stort og meget nøjagtigt. Forfatteren har grundigt og med stor matematisk Elegance diskuteret dette Materiale, og er desuden på flere Punkter gaaet betydeligt udover, hvad der er forlangt i den stillede Opgave. Afhandlingen i det Hele vidner om, at Forfatteren er i Besiddelse af en ikke almindelig Kombination af theoretisk og praktisk-astronomisk Begavelse«.

Men han havde allerede året før erhvervet guldmedaille for den matematiske afhandling. Som indleveringsmotto benyttede han Jacobicitatet »Le but unique de la science, c'est l'honneur de l'ésprit humain«. Den omhandlede reciprokke differenser (et af Thiele indført begreb) og kædebrøksudviklinger af funktioner. Han videreførte her undersøgelser af Thiele, og han opnåede resultater som publiceredes i de franske *Comptes Rendus de l'Académie des Sciences*. I Frankrig blev man klar over at han var en af de dybeste kendere af den store Henry Poincaré's ungdomsarbejder om Fuchsiske funktioner, og man opfordrede ham til at give kommentarer til en påtænkt udgivelse af Poincaré's værker. Det første bind med Nørlunds kommentarer udkom dog først 1916 (efter Poincaré's død), og det trak ud med de senere (sidste bind i 1956). I mellemtiden havde Nørlund fået andet at beskæftige sig med, men han bevarede altid en dyb ærbødighed for Poincaré's arbejder.

I sommeren 1910 tog han magisterkonferens i astronomi, og kun få måneder efter blev han dr. phil. på et matematisk emne. Det var dagen før hans 25-års fødselsdag, og han har således opnået det ret enestående, at opleve sit 70-års doktorjubilæum.

Disputatsen rummer begyndelsen til det dybtgående studium af differensligninger, som Nørlund gennemførte i de næste 15 år. Ved differensligninger er opgaven alment at bestemme en funktion, for hvilken tilvæksterne på visse endelige intervallængder er givet. Umiddelbart synes emnet mere elementært end differentilligninger, hvor man jo

behandler en tilsvarende situation kombineret med en grænseovergang ved hvilken man lader intervallerne blive forsvindende små, men faktisk er det langt vanskeligere. De mange tidligere undersøgelser inden for området var ofte fremkaldt af interpolationsproblemer fra astronomi eller fysik, og Nørlund systematiserer og generaliserer nu undersøgelserne, og viser hvilke fordele der kan være ved at tillade intervallængder der opfattes som variable, noget som kræver stærk inddragen af differential-ligninger og integrationer i den komplekse plan. Hvis en funktion kun er givet for de hele tal, så er det et centralt problem at bestemme hvad man kunne kalde dens »rigtige« værdier for de mellemliggende ikke-hele (eller evt. gerne komplekse) tal, og Nørlund når ad skarpsindige veje frem til metoder der bestemmer sådanne »hovedløsninger«. Foruden de mere praktiske anvendelser, der var nærliggende for ham som astronom, var han også i høj grad tiltrukket af den fortryllelse, som ligger i at man ad denne vej kan skabe funktioner af typer som går ud over hvad der kan opbygges ved de sædvanlige regningsarter – heri indbefattet differential-ligninger; det var noget som fra tidligere tider kun kendtes som mere spredte eksempler, således som gammafunktionen skabt udfra talrækken $1, 1.2 = 2, 1.2.3 = 6, \dots$

Året 1910 var et begivenhedsrigt år for dansk matematik. Tidligt på året var Harald Bohr blevet doktor på sin fremragende disputats. I de smukke mindeord som Nørlund her i Selskabet udtalte ved Bohrs død sagde han, at den følte som en fanfare der indvarslede en ny tid for studiet af matematikken i Danmark. Og nu blev Nørlund doktor med lige så megen ros (de to hjalp gensidigt hinanden med korrekturlæsningen, og de skulle jo iøvrigt snart efter blive halvbesvoglede). Men samtidig var det et år med stillingsforandringer. Julius Petersen var blevet pensioneret året før, og hans stilling blev besat med Niels Nielsen. I det andet professorat afgik nu Zeuthen, og hans stilling blev besat med Poul Heegaard. Og Harald Bohr havde fået det docentur som Niels Nielsen havde haft. I astronomi var Thiele gået af et par år tidligere, og professoratet besat med Elis Strømgren.

For Nørlund var det altså vanskeligt at se frem til en passende stilling, og foreløbig fortsatte han som assistent på observatoriet. At dette ikke var nogen sinecurepost fremgår af at han har foretaget henvend 7000 positionsbestemmelser for stjerner, og også publiceret et katalog over egenbevægelser for 140 stjerner, beregnet udfra nye og ældre observationer.

Men i 1912 blev der oprettet et nyt professorat i matematik ved Lunds Universitet, her havde hidtil Torsten Brodén været den eneste i faget, og Nørlund udnævntes i stillingen.

Samme år indgik han ægteskab med Agnete Wæver. Det blev indledningen til et langt og lykkeligt samliv; efter hendes død 1959 følte han nok ensomheden, så meget mere som deres to døtre begge blev gift og bosat i Norge.

I Lundperioden udsendte han en lang række matematiske arbejder, hvori han udbyggede teorien for differensligninger og undersøgte de i denne forbindelse optrædende fakultetrækker og interpolationsrækker, både indenfor de områder hvori de er konvergente, og udenfor, hvor de kun på mere raffinerede måder er funktionsfremstillende. Der er særlig grund til at fremhæve et lille arbejde fra 1919, hvori han angiver nogle generelle resultater om rækkesummabilitet, baseret på et specifikt – men dog ret alment – valg af vægtfaktorer for de indgående elementer. Det generaliserer de bedre af de bekendte summationsmetoder, såsom Cesàrosummaion (men netop ikke Höldersummaion), og går nu under standardbetegnelsen »Nørlundsummaion«, og det er i denne forbindelse man oftest møder hans navn i den nutidige matematiske litteratur.

I 1916 blev Nørlund optaget i redaktionen af den fornemme journal *Acta Mathematica*, som blev udgivet i Stockholm af Mittag-Leffler, der havde grundlagt den i 1882. Mittag-Leffler indtog en fremtrædende position i den internationale matematiske verden, og Nørlund blev hurtigt hans nære medarbejder. Da Mittag-Leffler året før sin død trak sig tilbage i 1926 overtog Nørlund posten som udgiver, og han beholdt den lige siden, men naturligvis efterhånden bistået af effektive medarbejdere i Sverige.

Ved Københavns Universitet var det blevet iøjnefaldende, at dets matematiske lærestole var utilstrækkelige til at opfylde tidens krav (den tredje stilling, Harald Bohrs, var overgået til Polyteknisk Læreanstalt). Da det så også blev bekendt at Mittag-Leffler, der var en meget formuende mand, ved sin død ville overlade sin uhyre righoldige bogsamling og øvrige midler til oprettelse af et matematisk institut, og da Nørlund med sin position måtte anses for selvskreven til at overtage stillingen som direktør for dette, indså man, at dersom han skulle reddes for dansk videnskab måtte der handles hurtigt, og i 1919 oprettedes et professorat som Nørlund erklærede sig villig til at overtage. I den vanskelige tid ved 1920 var det svært for ham at finde en passende bolig, og han kunne derfor først effektivt overtage embedet i september 1922.

Man kunne nu have ventet en rolig fortsættelse i Danmark af hans matematiske virksomhed, men begivenheder i 1923, som skal omtales i det følgende, bevirkede at det kom til at gå helt anderledes. Hans kræfter

skulle blive taget i brug til mere administrative og organisatoriske formål, men dette på en plads som kun en person med hans kundskaber og position ret kunne udfylde. Og hans bopæl i København skulle også komme til at betyde en nær forbindelse til vort Selskab, hvori han var indvalgt i 1916; ved sin død sidste år havde han altså opnået en medlemsanciennitet på fulde 65 år, en absolut rekord i vort Selskabs historie. Det kan tilføjes, at han også med sin menneskelige alder på næsten 96 har været det ældste danske medlem nogensinde i Selskabet.

Hans matematiske arbejder fra midten af 1920'erne er nærmest at betragte som en kodificering af de tidligere. Han udsendte et par bind på fransk, og – fremfor alt – den imponerende *Vorlesungen über Differenzenrechnung* (1924); jeg husker fra min studentertid hvorledes jeg mødte kammerater fra andre fakulteter, som mente at matematik ikke var noget som krævede større læsning, og jeg så imponerede dem ved at fremvise denne bogs litteraturliste på henved 1500 numre. Desuden nåede han at udsende en mere populær matematikbog *Videnskabelige Causerier* (1923, kom også i en svensk udgave *Bland siffror och tal*), skrevet på grundlag af en række avis-kronikker, inden han for en lang årrække gav afkald på matematisk forskning.

Det blev geodæsien som ændrede hans skæbne.

Den institution som varetog den videnskabelige geodæsi, *Den danske Gradmaaling*, mistede pludselig sin leder. Det var en lille institution, nærmest kun bestående af en direktør – for hvem det var et bierhverv – og nogle få tilforordnede militære. Men det var på højt videnskabeligt niveau; siden stiftelsen 1816 havde direktørerne været Schumacher, Andræ, Zachariae, alle medlemmer af vort Selskab, og derefter den kendte våbentekniker (og matematiker og minister) V. H. O. Madsen; hans efterfølger, kaptajn dr. phil. F. A. Buchwaldt, fik kun en kort funktionstid, da han døde pludseligt i ret ung alder i 1923.

Samtidig havde man ønsket om at få denne halvmilitære institution (den havde lokaler hos Generalstaben i Proviantgården) tilsluttet Union Géodésique et Géophysique Internationale; det var en af de videnskabelige unioner som var dannet efter Versaillesfreden, og hvis forbindelser til Danmark gik over vort Selskab. Nørlund havde allerede 1919 været en af Selskabets delegerede til forhandlingerne om internationalt samarbejde, og han kom naturligvis med ved tilslutningen til den astronomiske union, og også ved forsøgene på tilslutning til en matematisk union, men denne strandede som bekendt i mellemkrigsårene.

Det var nu lykkeligt at man kunne formå Nørlund til at forene sit

professorat med direktørposten ved Gradmaalingen, og dermed opnå en bekvem forbindelse til den geodætiske union.

Nørlund gik med energi ind i sin nye stilling, og geodæsi blev et anerkendt universitetsfag. Foruden sine matematiske forelæsninger organiserede han vejledning af studerende i geodætiske målinger og øvelser, og få år efter kreeredes de første magistre med den officielle fagbetegnelse: geodæsi. Han tog nye emner op, i første omgang jordskælvsmåling (nogle vil måske kalde det geofysik, men dette fag var jo heller ikke repræsenteret ved universitetet), idet han med Carlsbergfondets støtte fik oprettet seismiske stationer på Københavns nedlagte Vestenceinte og på Grønland. Stationen på Vestenceinten ligger meget gunstigt, i en svær betonkasemat bygget direkte på den hårde kalkgrund, og seismografen blev med højtidelighed sat i gang af den daværende undervisningsminister Nina Bang.

Ved siden af Den danske Gradmaaling – og i samme bygning – eksisterede den langt større *Generalstabens topografiske Afdeling*, som siden 1843 varetog det praktiske kartografiske arbejde, efter at dette var vokset fra det grundlag som vort Selskabs kortlægning havde skabt siden 1761. De to foretagender var nært beslægtede, Gradmålingen skaffede jo nogle enkelte fundamentale data til brug for kortlægningen, og Nørlund fik nu den tanke at søge dem sammenlagt til én institution. Med den store vægt som hans ord havde – også i kraft af hans position som straks skal omtales – lykkedes det at samle politisk flertal for denne idé, og i 1928 oprettedes *Geodætisk Institut* som en civil institution under forsvarsministeriet, og Nørlund blev dets direktør. Generalstabens guider efterfulgtes af civile tjenestemænd og Nørlund blev leder af en stor teknisk virksomhed. Dermed var på heldig måde skabt en institution af stadig voksende betydning, men det gav ham også en stor arbejdsbyrde.

Hans administrative evner skulle også komme vort Selskab til gode. Han var hurtigt kommet til at deltage i komiteer og bedømmelser (ialt har han hos os deltaget i vurderingen af 58 afhandlinger!), og fra 1924 var han medlem af kassekommissionen. Så blev han i 1927 ved Vilhelm Thomsens død valgt som præsident, dette i en alder af kun 42 år, den yngste præsident i Selskabets historie. Baggrundssituationen bør måske lige rides op. Der havde forud været diskussion om vedtægtsændringer; medens alle tidligere præsidenter havde været livsvarige, idet de altid var blevet genvalgt, så var der nu fra nogle medlemmer fremsat forslag om at dette ikke skulle være muligt, ligesom man også kunne ønske at hvervet automatisk vekslede mellem klasserne. Forslagene blev ikke vedtaget. Som præsident fremsatte Nørlund snart efter forslaget om at genvalg ikke skulle være muligt, men det vedtoges ikke. Selv drog han konsekvensen

og trak sig tilbage da hans periode udløb i 1933. Af begivenheder fra hans præsidenttid kan nævnes oprettelsen af repræsentationsudvalget.

At han blev medlem af mange udvalg kan ikke forbydes, og han kom atter ind i kassekommissionen, hvor han var formand fra 1935 til 1959. Hans deltagelse i det internationale samarbejde er antydnet, og det førte naturligvis til talrige møder i de faglige unioner, ligesom han også har repræsenteret Selskabet ved en række lejligheder, især i de lande, Sverige og Frankrig, hvor hans tilknytning var stærkest. Forbindelserne til udlandet formåede han også at styrke gennem Rask-Ørsted Fondet, hvor han var formand for bestyrelsen 1928-1964.

På universitetet blev han rektor for året 1933-34, og som sådan kunne han ved en højtidelighed – med statsminister Staunings nærværelse – indvie det nye matematiske institut, som var skænket af Carlsbergfondet. Derefter var han mangeårigt medlem af Konsistoriums forretningsudvalg.

Men sin største kraft anvendte han på Geodætisk Institut, og her fik han rig lejlighed til at udnytte sine evner til at organisere arbejder, der kræver kombination på højt niveau af matematik, astronomi, fysik og mekanik. I Syddanmark udførtes – foruden den nødvendige ajourføring af kortlægningen – nøjagtigere triangulationer med de dertil hørende målinger af nye basislinier og nye astronomiske målinger; foruden koordinatsystemet til brug for de sædvanlige kort indførtes et særligt, som var formålstjenligt for Matrikeldirektoratet. Tyngdemålinger og seismiske målinger foretoges, de har både geodætiske og geofysiske anvendelser (hvoraf de sidste jo efter Nørlunds tid har fået en stærkt voksende betydning af hensyn til undersøgelserne af undergrunden). På Færøerne nymålttes og på Island fuldførtes den af Generalstaben tidligere påbegyndte kortlægning. Og Grønland blev et meget stort nyt virkefelt i Nørlunds periode, her indførtes den på luftfotografering baserede fotogrammetriske kortlægning, hvormed meget kunne opnås på simple vis end ved den i fjeldområder omstændelige bordmåling. Foretagsomheden her var et væsentligt bidrag til det for Danmark heldige udfald af processen ved den internationale domstol i Haag 1933, da nordmænd havde proklameret en besættelse af en del af Østgrønland.

Et interessant eksperiment var det hydrostatiske nivellement over Storebælt i 1938, hvor det ved hjælp af et vandfyldt rør lagt tværs over bunden af Bæltet blev muligt at sammenligne højdeangivelserne på Sjælland og Fyn på brøkdeler af millimeter. Som et biresultat kunne man observere tidevandsbevægelsen af selve den faste, men dog lidt elastiske, jordskorpe. Det efterfulgtes af et tilsvarende over Øresund 1939.

Under anden verdenskrig måtte virksomheden indskrænkes, men så

udgav Nørlund en række historiske kortværker, historie var hans hobby, og han har ofte fortalt at hans yndlingsbog var Saxos Danmarks Krønike. Det er nogle af Danmarks mest pompøse bogudgivelser, trykt med anvendelse af hele instituttets teknik.

Nørlund administrerede Geodætisk Institut så det kunne opfylde de praktiske krav som samfundet stillede, og det var krav som voksede i hans tid. Lokalerne kunne udvides, da Generalstabens taktiske Afdeling forlod Proviantsgaarden, så hele bygningen blev til rådighed, men der måtte også skaffes plads ude i byen, således i Gyldenløvesgade og Hellerup (hvortil kom den seismiske station og Buddingeobservatoriet).

Men det må fremhæves, at han samtidig skabte en institution som i ånd og gerning er en forskningsinstitution. Selv om det ikke hører under universitetet, så uddanner instituttet akademikere på højt niveau, og da samtidig de geodætiske magistre normalt ansættes under instituttet, så er det for flertallet kommet til at betyde en fortsat videnskabelig virksomhed.

På universitetet holdt Nørlund troligt forelæsninger over matematiske emner, somme tider over sine specialer som kunne have anvendelser i det geodætiske, men oftere over videregående funktionsteoretiske emner, hvad han selv karakteriserede med betegnelsen »højere analyse«; gennem disse, måske lidt formelle, forelæsninger fik en del studerende et supplement på højt niveau til deres øvrige studier. Ofte indgik der store formeludtryk, og det er ikke tilfældigt at han her i Selskabet har udtrykt sin forkærlighed for »Skrifterne«, som med deres brede 4°-format gav plads til større formler.

I 1955 faldt Nørlund for aldersgrænsen. Hans efterfølger som direktør for Geodætisk Institut blev dr. phil. Einar Andersen, der siden 1950 også havde fungeret i et nyoprettet lektorat i geodæsi på universitetet, og som kort efter udnævntes til professor i faget.

Ved sin afgang holdt Nørlund et foredrag »Tanker om tre videnskaber«, der til en vis grad kan ses som et billede af hans liv. Indledningsvis behandlede ret kort astronomi, dernæst udførligt geodæsi, og så: »jeg vil nu forlade geodæsi og gå over til matematikken som er det fag der står mit hjerte nærmest«. Og i sit otium vendte han tilbage til matematik, det resulterede i nogle arbejder om hypergeometriske funktioner af højere orden og de tilsvarende differentialligninger og om Bernoulli-polynomi-ers asymptotiske forhold.

I foredraget var et par lange franske citater, og Nørlund havde lige fra sin ungdom stor kærlighed til fransk. Han havde mange forbindelser i Frankrig, og det faldt også naturligt, at da man i 1946 efter krigen skulle

genoprette de internationale videnskabelige forbindelser, så blev han – der var medlem af Bureau des Longitudes og af Académie des Sciences – universitetets udsending til Paris.

Nørlund havde adskillige æresdokortitler, og antallet af udenlandske akademier hvori han var medlem oversteg dusinet.

Når man stod overfor Nørlund var man ikke i tvivl om at han var en stor personlighed, og hertil bidrog hans høje aristokratiske skikkelse. Han var en mand af få ord, som ikke umiddelbart gik fremmede i møde, og denne kølighed i hans optræden, som måske tildels skyldtes en art generthed, kunne gøre det vanskeligt, også for hans medarbejdere, at føle sig på fortrolig fod med ham. Men hans tale fik derved så meget mere vægt, og man følte hvordan han gjorde sig umage for at finde den rette løsning på problemerne. De studerende eller ansatte som kom ham på nærmere hold kunne glæde sig over hans varmhjertede interesse. Og han var ikke blottet for humor: Da en yngre geodæt engang aflagde referat om en mislykket rejse til Østgrønland, hvor isforholdene havde gjort det umuligt at lande og foretage de ønskede triangulationer spurgte Nørlund: »Sig mig – var det nu virkeligt helt umuligt at komme i land? Hvis De nu havde taget en robåd –«, og så gjorde han robevægelser med armene; naturligvis vidste begge parter at det havde været både hasarderet og formålsløst.

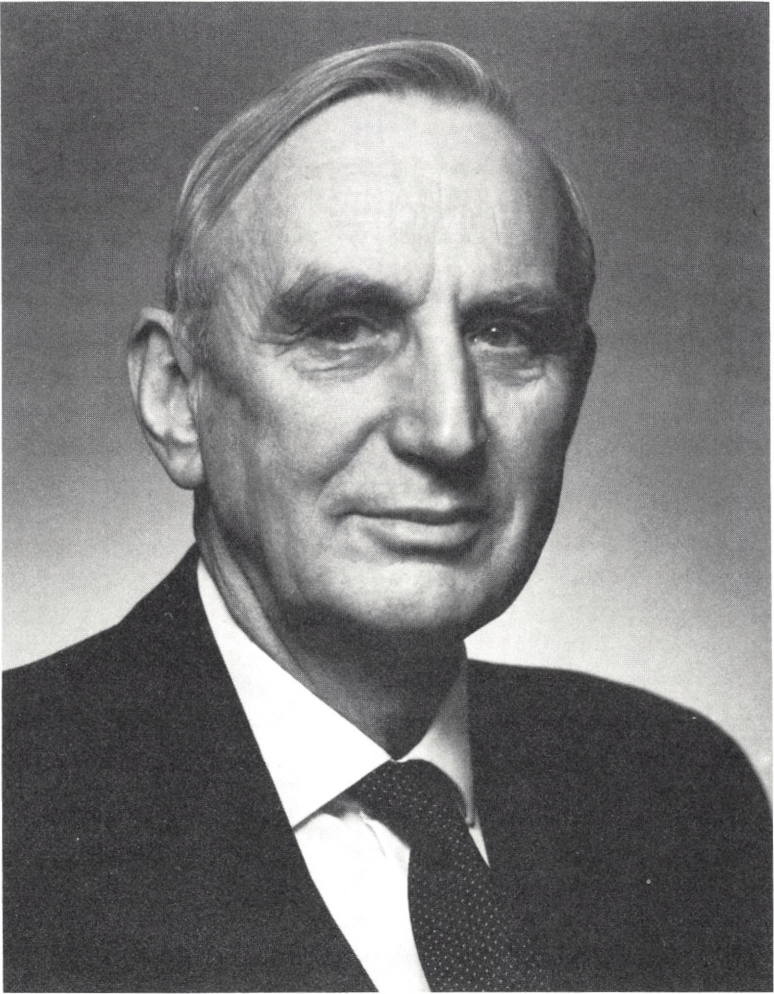
Nørlund satte pris på stilfulde omgivelser; hans hjem i Stockholmsgadekvarteret, nær hans ungdoms bolig på observatoriet, var smukt, præget af de mange bøger i gode bind; sin imponerende matematiske bogsamling (ca. 175 hyldemeter) afhændede han for nogle år siden, og den udgør nu kernen i Odense Universitets matematiske bibliotek.

Niels Erik Nørlund har udrettet meget som astronom, mere som matematiker, men måske mest som grundlægger og leder af Geodætisk Institut. Det er næsten symbolsk, at han har fundet sit sidste hvilested på Garnisons Kirkegård, nær gravene for hans to forgængere som direktører for Gradmaalingen, Buchwaldt og V. H. O. Madsen.

Men også vort Selskab skylder ham meget.

Æret være hans minde!

En publikationsliste for N. E. Nørlund vil fremkomme i *Biographical Memoirs of Fellows of the Royal Society*, 1983, og også en liste over hans videnskabelige udmærkelser.

Andreas Blinkenberg

Andreas Blinkenberg

13. februar 1893 – 22. februar 1982

Tale i Videnskabernes Selskab 17. februar 1983

Af *Per Nykrog*

Da Andreas Blinkenberg fyldte 80 år, i februar 1973, inviterede hans efterfølgere ved det institut, han havde skabt og opbygget, ham til at markere dagen med en forelæsning. Han valgte at tale om den forskning han på det tidspunkt var engageret i: Amiels kun delvis publicerede, 17.000 sider lange dagbøger, som han var ved at udforske i Genève, hvor originalmanuskriptet opbevares. Studenterne af 1973 mødte talstærkt op, og de blev belønnet med en oplevelse der gjorde mange af dem målløse. Den høje slanke mand med den markerede profil holdt en elegant, velkomponeret forelæsning, i en stil og med et ordvalg ingen af dem havde mødt før. Mange af dem gav bagefter udtryk for deres betagelse ved dette møde med en perfekt akademisk gentleman af den gamle skole. En kulturel art af menneskeheden som nu er blevet en sjældenhed.

Selv i *die Welt von Gestern*, hvor dette ideal hørte hjemme, var det kun få forundt at legemliggøre det. Andreas Blinkenberg havde forudsætningerne: dybe og stærke rødder, både personligt og fagligt. Han var søn af en velhavende Århus-familie, der hvilede på fornem håndværkertradition (hans fader var kunstdrejermester), men som også havde akademisk kultur i den nærmeste kreds (hans farbror var professor i klassisk arkæologi). Den historiske situation omkring Blinkenbergs ungdomsårtvang ham til at blive i hjemlandet, men så snart Den Store Krig var bragt til afslutning, drog han ud for at møde den store verden, især det Frankrig som gennem årene var hans andet hjem. Igennem henvendt et halvt århundrede var han en kendt, anset og respekteret skikkelse i internationale faglige kredse, agtet for sin naturlige, diskrete værdighed, sin mangesidede kompetence, og for sine bidrag til diskussioner og forhandlinger. Han talte ikke meget, men når han talte var hans indlæg velovervejede, velbetænkte og udsøgt velformede.

Andreas Blinkenbergs større værker falder naturligt i to grupper, de sproglige og de litterære, og de sproglige, som er de talrigeste, fordeler sig igen over flere kategorier.

En iagttagelse der interesserer sig for »ren forskning« vil finde, at Blinkenbergs hovedværk må være den syntaktiske »trilogi«: *L'Ordre des mots en français moderne* I (1928, om ordstillingen for sætningens hovedled) og II (1933, om ordstillingen indenfor de enkelte sætningsled) – *Le Problème de l'accord en français moderne* (1950, i væsentlig grad en videreførelse af Poul Høybyes disputats om kongruens (1944) – og *Le Problème de la transitivité en français moderne* (1960, om verbets forskellige muligheder for at knytte led til sig udover subjektet).

Som lingvist var Blinkenberg uddannet af Kristoffer Nyrop i den »junggrammatiske« skole, med stærk vægt på filologi og sproghistorie, men han fik afgørende impulser fra den unge Kristian Sandfeld og – især – fra Otto Jespersen. Hans eget forskningsfelt som sprogmand blev synkronisk og syntaktisk. Inden for det felt har hans arbejder ikke Otto Jespersens inspirerende og provokerende idérigdom, ikke Kr. Sandfelds stædige vilje til en total, massivt dokumenteret analyse af et felt, og de har ikke betydet så meget for andre som de to forbilleder, hverken teoretisk eller praktisk. Det skyldes i nogen grad den forskningshistoriske situation i de år hvor den syntaktiske »trilogi« blev til: en brydningstid mellem den traditionelle, »idealistiske« sprogforskning, og den efterhånden fremstormende, »strukturalistiske« lingvistik.

Blinkenberg var en erklæret modstander af den »strukturalistiske« lingvistik – hans kærlighed til sproget udsprang af hans oplevelse af det som en levende organisme. Også på det punkt var han et ægte barn af det 19. århundrede: for ham var sproget et vidunderlig mangfoldigt, uendeligt facetteret og smidigt instrument, skabt af Tanken og brugt i Tankens tjeneste; det kan ikke og skal ikke behandles som et stykke mekanik. Denne tænkemåde udgør selve grundvolden i den syntaktiske trilogi. De tre problemer der behandles der er alle blevet opfattet af samtidige eller senere lingvister som relativt uproblematisk instrumenter i den syntaktiske struktur – ikke noget at skrive bøger om; for Blinkenberg fremtræder de som noget der kan sammenlignes med fysikkens »kræfter«: det der får sætningen og dens led til at »hænge sammen« og udgøre et organisk hele. Ord som *cohésion* (stærk resp. svag), *émotionel værdi* (stærk resp. svag) og, fremfor alt, *semantisk værdi* (et ildeset begreb i strukturalistisk syntaks) forekommer som nøgleord i analyserne. Denne tænkemåde var i samklang med fremherskende tendenser i mellemkrigstidens sprogvidenskab; den kom til at virke altmodisk i strukturalismens storhedstid efter den anden verdenskrig, men i de seneste års metodologiske søgen indenfor lingvistikken, efter at strukturalisme i Pragerskolens ånd var blevet

overskygget af »transformationel grammatik«, og »transformationsgrammatikken« derefter selv havde røbet sine svagheder og sin begrænsning, har tænke-måder som Blinkenbergs fundet en renaissance: hans analytiske værker, og især studien i transitivitet, bliver hyppigere citeret og brugt som inspiration i den internationale faglitteratur omkring 1980 end i årene umiddelbart efter de var udkommet.

En anden, ufuldendt, lingvistisk »trilogi« placerer sig på et helt andet niveau: feltstudier i et par fortabte provençalske alpelandbyer gav stof til to occitanske dialektstudier: *Le Patois d'Entraunes* (I, 1939, II, 1940) og *Le Patois de Beuil* (1948). Et tredje, planlagt feltarbejde i det samme dialektområde blev aldrig gennemført.

Når man læser disse arbejder, der er baseret på direkte, personlig kontakt med de mennesker der taler de beskrevne landsbymål (*patois*), kan man undre sig over at en så følsom sprogmand her har anvendt den ret brutale, upersonlige spørgeskemateknik, udelukkende, og at hans beskrivelse er så rent teknisk: fonetik, morfologi, og lidt syntaks, udelukkende. Der er ikke så meget som et par linier til at vise hvordan sproget der viser sig i funktion, i et forløb. Men Blinkenberg talte det occitanske sprog, det fremgik bl.a. mange år efter, da han besøgte den daværende franske lektor i hans hjemstavn i Auvergne, en anden provins i det occitanske sprogområde. Den underfundige lektor havde indkvarteret sin gæst hos en farverig krovært, opretholder af lokal folkløse og landsbymål. Efter at Blinkenberg var rejst videre, spurgte han kroværten hvad han havde syntes om den herre. »Fint fint, sagde kroværten, men hvor er det dog synd at en mand som han taler landsbymål . . .«

Det store monument Blinkenberg har efterladt sig – hans egentlige livsværk, det der er kommet i manges hænder og som har gjort hans navn til en institution for tusinder – er de store ordbøger: *Dansk-fransk ordbog* (1930–37, sm.m. Margrethe Thiele (d. 1928)) – *Fransk-dansk ordbog* (1960–64, sm.m. Poul Høybye) – *Dansk-fransk ordbog* (afsluttet 1975, sm.m. Poul Høybye). Den praktiske fremgangsmåde for et pionerværk som dette er at begynde med oversættelsen *til* modersmålet, og derefter at »vende den om«; men presserende praktiske behov dikterede en anden rækkefølge, så det store værk var først fuldført da en ny dansk-fransk ordbog var bragt til verden, med udnyttelse af de erfaringer der var vundet under arbejdet med den fransk-danske. Grundarbejdet blev udført af en velorganiseret hær af underredaktører og informanter, men de to klarsynede og myreflittige leksikografer, der ledede hele operationen, har begge personligt revideret hver sætning, hvert ord, hvert bogstav, i deres kæmpeværk,

og de har testamentarisk lagt omsorgen for det enorme materiale i hænderne på yngre, tro medarbejdere, så værket kan blive holdt levende og à jour med henblik på senere udgaver.

En mindre påagtet, mindre prestigekronet aktivitet af Blinkenberg som sprogmand er hans virke som praktisk sprogpædagog. Inspireret af Otto Jespersens ideer om »naturmetoden« udgav han (sm.m. O. Svanholt) lærebøger i fransk (1932; 1946 med genoptryk 1958), men mere bemærkelsesværdige og kontroversielle var de (i praksis særdeles effektive) principper han håndhævede for sprogindlæringen ved Institutet i Århus: et »bad« i normal udfoldelse af sproget, skrevet eller talt af indfødte – forbud mod oversættelse fra dansk i de første år – total bandlysning af alle øvelser baseret på små konstruerede sætninger der hver eksemplificerer en eller anden grammatisk konfiguration. Sprog skal opleves som noget organisk levende, ikke som en mekanik der kan skilles ad og sættes sammen igen.

Det forfatterskab Blinkenberg efterlader sig om litterære emner, har flere påfaldende træk. Også det udgør en art trilogi: disputatsen om Renan's filosofisk-religiøse ungdomskrise (1923) – den monumentale bog om Montaigne (1970) – og den noget mindre studie i Henri-Frédéric Amiel og hans endeløse dagbøger (1978). Alle tre værker er skrevet på dansk, disputatsen fordi en fransk forsker havde noteret sig for emnet, så Blinkenberg kun kunne få adgang til Renan-arkivet i Paris mod at forpligte sig til ikke at publicere sine resultater på fransk, de to andre bøger fordi de er henvendt til et dansk publikum, som indtil da ikke havde adgang til så grundige behandlinger af de to forfattere. De tre skikkelser Blinkenberg har været fascineret af, har umiskendelige træk tilfælles: alle tre er »humanister« der har givet afkald på en religiøs overbevisnings visheder, og som har skrevet om et følsomt, kontemplativt Jeg's søgen i dets eget, indre univers efter dets væsen, væren og egenart. Alle tre var udprægede bogmennesker. Renan og Amiel var samtidige, begge ubeslutsomme, neurotiske, efterromantiske akademikere; Montaigne – »det kernesunde Renaissancemenneske« som var Blinkenbergs livslange kærlighed – var mere robust og handlekraftig, men Blinkenberg havde især øje for den rene søgen hos ham, hans afvisning af skarpe yderstandpunkter til fordel for det vanskeligere valg af en »gylden middelvej«, som må defineres skridt for skridt under udfoldelse af en altid vågen, altid skeptisk dømmekraft.

Det i det ydre mest påfaldende ved denne åndshistoriske »trilogi« er, at den danner en ramme i tid omkring Blinkenbergs eget akademiske

virke: bogen om Renan er hans første publikation, de to andre er begge blevet til (sammen med den tredje ordbog) under hans lange og aktive otium.

»Held den der gik af i rette tid«, sagde Blinkenberg tit (men kun halvt overbevist) i de urolige år omkring 1970 og derefter. En meget væsentlig del af hans energi og virksomhed gennem 35 år var helliget opbygningen af Aarhus Universitet: han var en af de fem der begyndte en eksperimentel første-års undervisning for en lille håndfuld studenter i 1928 – i 1963, da han nåede aldersgrænsen, trak han sig tilbage fra et fuldt udviklet, frodigt og anset universitet. Hvad Blinkenberg har ydet i den udvikling, er svært at gøre op, men det er betydeligt. De første 10-20 år var en sejr kamp mod højere instansers tøven eller tilbageholdenhed, en kamp der blev ført med taktisk opfindsomhed og med bondsk stædighed. Den gav fuld udfoldelsesmulighed for de logisk set modstridende egenskaber hos Blinkenberg, han også satte ind i de store ordbogsprojekters tjeneste: en urokkelig viljestyrke som vel er det nærmeste man kan komme til fanatisme i denne ufanatiske personlighed (man sagde at Blinkenberg kunne formå hvemsomhelst til at gøre hvadsomhelst han havde sat sig for at denne anden skulle gøre), og en stadig søgen efter den kloge, velafvejede beslutning, taget efter kølig vurdering af de forskellige muligheder. (Engang vi diskuterede et problem, sagde jeg: »Jo mere jeg tænker over det, jo mere føler jeg mig overbevist om at . . .« Blinkenberg smilede mildt og sagde: »Pas på med det!«) Denne kombination af intenst engagement, af taktisk finesse, og af klar dømmekraft var en kvalifikation der gjorde det naturligt at lade netop Blinkenberg skrive Aarhus Universitets tilblivelseshistorie ved 25-års jubilæet i 1953.

Grobunden for Blinkenbergs mangesidede udadvendte aktiviteter – forskning, ordbogsarbejde, undervisning, universitetspolitik – var et roligt, harmonisk og velordnet familieliv, hvor venner og kolleger altid var velkomne. Han var stolt af at holde familiens håndværkertraditioner vedlige i form af en intim fortrolighed med og glæde ved værktøj og praktisk arbejde – især udfoldet i sommerhuset på Mols og i familiens robuste sejlbåd. Og denne kærlighed til det håndgribelige, det legemlige og det hjemmegroede havde sit modstykke i en ikke mindre stærk kærlighed til musik (han var en habil violinist) og, især, til rejser. Blinkenbergs rejselyst var legendarisk, umættelig: han blev ved så længe han havde kræfter og sanser til det, og han var en god og følsom rejsende, som man kan se det af det lille privattræk med indtryk fra Sydamerika, han gav til venner og gratulanter på 70-års dagen.

Den sidste sætning i Blinkenbergs sidste bog er »Så paradoksalt kan et

liv leves«. Han ville sikkert have undret sig hvis man havde fortalt ham at han selv, set udefra, kunne virke som et paradoks: et hjemmemenneske med dybe og uforstyrrede rødder i hjemstavnen, og en kosmopolit der var i sit rette element i flere verdensdele – en rolig, behersket, harmonisk personlighed fuld af beundring, næsten misundelse for urolige, splittede, uharmoniske grublere – et effektivt, praktisk handlingsmenneske og en drømmer der kæler for nuancen – en myndig lærer og administrator som (efter eget udsagn) aldrig lærte at føle det naturligt at tage ordet i en forsamling.

Valget af Renan, Montaigne og Amiel som emner for de tre litterære studier giver måske det bedste indblik i Blinkenbergs intimere personlighed. Det første afsnit i bogen om Amiel – det kunne være skrevet af Renan og rummer skjulte citater fra Montaigne – tegner i få ord et selvportræt, intellektuelt, følelsesmæssigt og stilistisk:

»Hvad der her vil blive skrevet om læsning af Amiel, har ikke noget udtalt dogmatisk-metodisk sigte. Det går ud fra den ganske enkle ting, at læsning i fordybet form bl.a. også kan være en dialog mellem den der skriver og den der læser, og at en sådan tavs samtale i enrum hører hjemme blandt nutidstilværelsens mest berigende former for oplevelse. Des mere, jo voldsommere presset udefra, via alle arter af massemedier, bliver på hin arme enkelte, der udover det helt fornødne krav: at være sig selv, ser det som det nærmeste udadvendte behov frit at vælge sin omgang. Med nulevende eller hedengangne ligesindede – eller anderledes tænkende.«

Æret være hans minde.

Bibliografi

En komplet bibliografi over Andreas Blinkenbergs skrifter op til 1963 findes i Per Nykrog og Hans Sørensen (red.): *Etudes romanes dédiées à Andreas Blinkenberg à l'occasion de son soixante-dixième anniversaire; Supplementum III til Orbis Litterarum*, København, Munksgaard, 1963.

Vigtigste værker:

Ernest Renan – Bidrag til belysning af hans filosofisk-religiøse ungdomskrise. København, Engelsen & Schrøder, 1923, 211 sider.

L'Ordre des mots en français moderne I. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser XVII,1, København 1928, 247 sider.

Fra Montaigne til Molière: Montaigne, Rabelais, Pascal, Molière. Gyldendals Bibliotek bind 13, København 1928, 342 sider.

Voltaire: *Candide* – Rousseau: *Bekendelser*. Gyldendals Bibliotek bind 15, København 1928, 343 sider.

A. Blinkenberg og M. Thiele: *Dansk-fransk Ordbog*. Under medvirksomhed af C. Hjort, Poul Høybye og C. Thierry. København 1930-37, 1677 sider. Fotografisk genoptryk 1965.

L'Ordre des mots en français moderne II. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser XX,1, København 1933, 241 sider.

Le Patois d'Entraunes I: *Matériaux phonétiques, morphologiques et syntactiques*. Acta Jutlandica XI,1, Aarhus-København 1939, 132 sider.

Le Patois d'Entraunes II: *Matériaux lexicologiques*. Acta Jutlandica XII, 1, Aarhus-København 1940, 128 sider.

Jean-Jacques Rousseau: *Bekendelser*. Oversat af Andreas Blinkenberg og Karl Hornelund, med en indledning og noter af Andreas Blinkenberg, 4 bind. Nyt dansk Litteraturselskab, København 1948.

Le Patois de Beuil. Documents et notes. Avec un appendice sur le parler de Péone. Acta Jutlandica XX,3, Aarhus-København 1948, 144 sider.

Le Problème de l'accord en français moderne. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filologiske Meddelelser XXXI, 1, København 1950, 180 sider.

Aarhus Universitet 1928-1953. Acta Jutlandica XXV,1, Aarhus-København 1953, 222 sider.

Andreas Blinkenberg: *Le Problème de la transitivité en français moderne. Essai syntactosémantique*. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab, Historisk-filosofiske Meddelelser XXXVIII, 1, København 1960, 365 sider.

Andreas Blinkenberg og Poul Høybye: *Fransk-dansk ordbog*. Under medvirksomhed af Arne Krog, Holger Schou, Johan Windfeld Hansen, Holger Schelde, m.fl. København, Hagerup, 1960-64, 1924 sider.

Montaigne. København, Munksgaard, 1970, 399 sider.

Andreas Blinkenberg og Poul Høybye: *Dansk-fransk ordbog*. Grundlagt af Margrethe Thiele. Tredie reviderede og forøgede udgave. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, København 1975-1977, I, 1043 sider, – II, 1039 sider.

Amiel – Dage af en drømmers liv. Acta Jutlandica L og G.E.C. Gads Forlag, København 1978, 225 sider.

Paul Keifer.

Niels Nielsen

3. oktober 1893 - 15. september 1981

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 7. april 1983

Af Arne Noe-Nygaard

Niels Nielsen blev født den 3. oktober 1893 i Sønder Vissing ved Silkeborg som søn af gårdejer Søren Peter Nielsen og hustru Karen, f. Rasmussen. I 1908 tog han almindelig forberedelseksamen fra Bræstrup realskole og i 1911 studentereksamen fra Horsens statsskole. I 1917 blev han cand.mag. i naturhistorie og geografi med zoologi som hovedfag, og i 1924 disputerede han for den filosofiske doktorgrad på afhandlingen: »Studier over Jernproduktionen i Jylland med nogle Bemærkninger om Jernudvindingens Udviklingsgang«. Fra 1939-64 beklædte han efter kaldelse professoratet i fysisk geografi ved Københavns Universitet. I 1929 blev han gift med cand.pharm. Jutta Heegaard, der overlever ham.

Niels Nielsen, kendt af alle under navnet Nilaus, var i egentlig forstand naturhistoriker, et begreb, der i vor specialiserede tidsalder desværre bliver alt mere sjældent.

I mine tre første studieår, i hvilke jeg var den eneste danske student, som forberedte sig til magisterkonferens i geologi, betød privatdocent Niels Nielsen, som dengang var lektor ved Sortedams Gymnasium, et åndehul, idet han så at sige ene af alle lærerkræfter kom med et frisk pust fra verden uden for præstens mark.

Gennem studieophold i Paris og især i Genève hos professor Collet havde han sat sig godt ind i Alpernes geologi og var blevet betaget af bl.a. E. Argands arbejder.

I det gamle geografiske laboratorium i Studiegården gennemgik han i forelæsningsform Alpernes og derefter hele Eurasiens bjergkædesystemer, illustreret af kort, vægtavler og profiler, som han selv havde udført på lærred. Sammesteds har jeg endvidere deltaget i adskillige af hans øvelser, bl.a. over vandløbsudvikling og over hans egen opfindelse, »terrækvotienten« kaldet. Jeg må tilstå, at jeg ikke rigtig opfattede dens betydning eller mulige anvendelse. Det blev mig senere en trøst, at geografernes daværende nestor i Paris, professor Martonne, heller ikke gjorde det.

Men fremfor alt var Nilaus uforglemmelig på en ekskursion. Min egen professor O.B. Bøggild, der var en af sin tids virkelig store mineraloger, var en sky, stuelærd mand og ikke, hvad jeg ville kalde egentlig terrængående; men det var Nilaus, og han havde forberedt sig.

Af oprindelse var Niels Nielsen som nævnt bondedreng, og selv om han senere i livet godt kunne lide at færdes ved hove, gjorde han sig dette klart og var i bund og grund stolt af det. I et skæmteskrift, som hans studenter opvartede ham med på hans 70-års dag, lægger de ham følgende ord i munden, da han fungerede som ekskursionsleder ved Sdr. Vissing: »Kan De se den lille dreng, der går der henne i sine træsko på vej til skole? Der har han gået generation efter generation«. Lad denne spøg dække over den kendsgerning, at gennem tiderne er til stadighed én og anden brudt ud af bondens børneflokk, har stillet træskoene og forsøgt sig blandt de lærde. Selv var han én af dem, som det var lykkedes for, og han skønnede på det.

Den, der er vokset op på landet, bærer imidlertid altid en arv af noget jordgroet i sig, som byboen må være foruden og kan have svært ved at fatte.

Længe før end der oprettedes en lærestol i geografi ved Københavns Universitet, lod Poul Martin Møller en ung geograf skildre forholdene i lægdsgården i Ølsebymagle; han nævner bl.a., at pigen Gertrud i sit kridthus gemte et stykke rav, en firebladskløver, en tvillingenød og et vættelys. Jeg vil tillade mig at lade bondepigens fire klenodier være med til at give lidt af baggrunden for det billede af bondedrengen Nilaus, som jeg skal forsøge at tegne.

Det karakteristiske ved de fire nævnte objekter er jo, at de hver især har noget underfundigt ved sig. Ravet bliver elektrisk, når man gnider det. En firkløver betyder lykke, den går man ikke forbi, man tager den med sig. Med en dobbeltnød kan man bl.a. spille filippine. Også ved et vættelys er der noget gedulgt; det er slet og ret mystisk for den bondedreng eller -pige, der samler det op på sin faders mark.

Jeg tillader mig at lave lidt om på rækkefølgen og begynder med firkløveren som lykkebringer. Nilaus' lykke indledtes naturligvis først med den beståede studentereksamen, der åbnede ham den videre vej til universitetet, hvor han nød kommunitet og Regens under selve studiet; men dertil kom yderligere en kandidatplads på Elers kollegium i fem år, fra 1917-22. Under sit ophold her gav han timer til livets fornødenheder på Ingwersens og Elbrechts skole, senere på H. Adlers fællesskole. Om aftenen deltog han i kollegiets liv og studerede videre på egen hånd; om sommeren arbejdede han i felten i Jylland, hvor han bl.a. var gået i gang

med emnet for sin disputats om den gamle jernudvikling i Danmark. Jeg tror, at han opfattede sit opnåede privilegium som et overflødighedshorn, som han simpelthen måtte dele ud af.

Det var forøvrigt også interessen for jernudvindingen i tidligere tider, som første gang førte ham til Island i 1923. Hans formål var her at undersøge nogle af de gårdtomter om hvilke man på grundlag af skriftlige kilder vidste, at de i sin tid havde haft smedje, blandt disse var bl.a. Snorre Sturlasons gårdtomt.

Rejsen kom imidlertid til at blive indledningen til et fortsat arbejde på Island, idet han blev dybt fængslet af dette lands helt specielle morfologiske præg.

Fra hans geomorfologiske studier vil jeg nævne to ting, dels hans iagttagelser over vinderosionens karakter og enorme betydning for landskabsudviklingen, dels hans behandling af det jeg vil kalde »den laterale landskabsforskydning«; begge dele indgår i afhandlingen »Contributions to the Physiography of Iceland with particular reference to the highlands west of Vatnajökull«, som blev udgivet af dette Selskab i 1933.

De aeoliske processers betydning fortsatte han med at have i tankerne, da han senere i livet udså sig Skallingen som studieområde, og endnu en gang da han i moden alder tog afblæsning og vinderosion på de lette jorder i Danmark i det tidlige forår op til undersøgelse; men også den laterale landskabsforskydning fortjener et ord med på vejen. Den er på Island betinget af en vekselvirkning mellem exogene og endogene geologiske processer og kommer i stand ved, at lavastrømme, som genereres i de vulkanske områder i højlandet, søger deres vej ned til lavlandet gennem de eksisterende floddale. Lavaerne fortrænger vandløbene og tvinger dem til at udforme en ny dal ved siden af den gamle. Når denne proces gentages, opstår der hele tiden udstøbninger af de tidligere floddale med lava, så at dalsystemet med tiden forskydes sideværts.

Det for en geolog mest bemærkelsesværdige er dog, at Niels Nielsen i denne afhandling som den første fremsatte den opfattelse, at Island stod i begreb med at flække fra nord til syd, et synspunkt, der nu, set i pladetektonikens lys, var langt forud for sin tid. Allerede ved naturforsker mødet i København i 1929 og derefter ved »eine arktische Tagung« i Greifswald året efter, havde han mundtligt fremsat denne opfattelse.

Naturligvis måtte også selve vulkanerne og deres mange forskellige udbrudsformer fange hans interesse, bl.a. skrev han en oversigtsartikel i »Naturens Verden« om emnet.

Det blev imidlertid det subglaciale udbrud i vulkanen Brímsvötn i Vatnajökull i 1934, der satte ham i gang med et egentligt vulkanologisk

arbejde på Island. Støttet af Carlsbergfondet rejste han dertil ledsaget af senere statsgeolog Keld Milthers, der skulle undersøge fænomenerne omkring det jøkelløb, der fremkom i forbindelse med udbruddet; selv tog han op til vulkanfeltet midt i jøkelen. To år senere vendte han tilbage til Grímsvötn, denne gang med mig som ledsager. Vi opholdt os i to måneder på jøkelen og derefter to måneder i Skaftafellssýssel.

Niels Nielsen offentliggjorde ekspeditionsberetningen i bogform under titlen: »Vatnajökull, kampen mellem ild og is« i 1937; en islandsk udgave besørgedes af hans ven, rektor Pálmi Hannesson i Reykjavík.

For vulkanologer er det et let forståeligt ønske at kunne danne sig et begreb om størrelsesordenen af et initialt vulkanudbruds energi. Gang på gang blev man vidne til fremkomsten af en gassky, der gik op i 20-30 km's højde og en produktion af aske, der i løbet af få timer kunne nå op på en halv eller hel kubikkilometer i omfang.

Det var til et forsøg på at kaste lys over dette problem, at Niels Nielsen havde udset sig Grímsvötnudbruddet. Hans plan byggede på iskalorimeterprincippet, idet han håbede på at blive i stand til at bedømme netop dette udbruds energiindhold i indledningsfasen, hvis han på den ene side kunne beregne den afgivne mængde smeltevand i jøkelløbet og på den anden bedømme mængden af den forsvundne is i kraterregionen.

Hvad imidlertid ingen på forhånd vidste var, at den ca. 50 km² store Grímsvötn-kedel er hjemsted for et permanent levende termalfelt, der forårsager dannelsen af en subglacial sø og således ikke lod sig anvende til at løse den stillede opgave. Ut desint vires tamen est laudanda voluntas. (Vort nys afdøde, udenlandske medlem prof. Sigurdur Thórarinnsson har senere givet en tydning, der formentlig er den rette, jeg skal tillade mig kort at referere den: Når vandmængden i den subglaciale sø i Grímsvötn-kedlen stiger tilstrækkeligt til, at tærskelhøjden nåes, vil den udtømmes under isen i form af et jøkelløb under Skeidarájökull; måske hjælper en vis hævertvirkning under den plastiske is i paspunktet til, at vandstanden sænkes til noget under dette. Søens udtømmning afstedkommer et pludseligt trykfald, der undertiden kan være stort nok til at udløse et vulkanudbrud i selve kraterregionen i Grímsvötns bund).

Vulkanen Hekla fik efter hundrede års hvile et stort udbrud i 1947. Niels Nielsen og jeg besøgte den i to omgange i aktivitetsperioden, først i marts-april, siden i august. Det blev udbytterigt at deltage i registreringsarbejdet fra de tre oprettede observationsposter og samtidig være vidne til, hvor virkelig kvalificeret en ny generation af unge, islandske geologer greb opgaverne an. En alsidig, monografisk gennemgang af udbrudsforløbet publiceredes i Reykjavík i løbet af de følgende år.

Niels Nielsen lagde derefter sit Islands-arbejde på hylden for at koncentrere sig om opgaverne på Skallingen her hjemme.

Skallingen var en ubeboet halvø, og i 1930 som næsten vejløs meget vanskelig tilgængelig fra landsiden. Derfor lod Niels Nielsen og hans hustru Nila, som hun affandt sig med at blive kaldt, sig sætte i land på Skalling Ende fra søsiden medførende et telt, proviant til en måned og en tønde ferskvand. Formålet med opholdet var at undersøge stedets egnethed som eksperimentalområde for studier af klitdannelsen ved en luv kyst – ud mod Vesterhavet – og marskdannelsen på en læ kyst – ind mod Ho Bugt – samt for fremtidige undersøgelser af det overvejende zonart opbyggede, tidevandsbetingede landskab. Det første års orientering kom til at danne baggrund for en fortsættelse året efter, denne gang med støttepunkter i de to vogterhuse, der allerede befandt sig på halvøen.

Niels Nielsen havde set perspektivet i det, han var gået i gang med, og hans initiativ havde afsmittende virkning på unge naturhistorikere; folk begyndte at strømme til, fortrinsvis botanikere og zoologer. Hvori hans inspirerende vene egentlig bestod er ikke let at sige. For at blive i mit billedsprog tror jeg, at han i smug gned lidt på sit ravstykke for at gøre det elektrisk. Et indledende interview med en ung forsker formede sig nemlig omtrent således: »De må være klar over, at De ikke får noget som helst for Deres arbejde, De får antagelig heller ikke noget videnskabeligt udbytte af det. Det er et hårdt liv, og det er ofte svinevejr på Skallingen. De må selv sørge for telt og sovepose, men De får føden, mens De er der.«.

I sommeren 1932 opførtes med Carlsbergfondets hjælp et lille laboratorium midt på halvøen, og fra dette fortsattes det videnskabelige arbejde. Resultaterne lod ikke vente længe på sig. I årene, der fulgte, udsendtes adskillige mindre afhandlinger samt en hel række disputater i fag som plantefysiologi, botanik og såvel marin som terrestrisk zoologi, alle baseret på studier udført på Skallingen af Poul Larsen, Erik Gabrielsen, Johannes Iversen, H.M. Thamdrup og Ellinor Bro Larsen. Niels Niensens eget hovedarbejde fra denne periode »Eine Methode zur exakten Sedimentationsmessung« publiceredes her i Selskabet. Nilas var inspirator for sine medarbejdere, han lyttede gerne og interesseret, når de drøftede deres resultater, og han gav nu og da sit besyv med, og han hjalp, hvor han kunne – også med det grove. For pionergenerationen i det lille laboratorium midt i blæsevejret blev det en gylden tid.

Den anden Verdenskrig betød et alvorligt afbræk i arbejdet, således måtte Skallingelaboratoriet fjernes, og tyskerne afspærrede og minerede halvøen. (Det nuværende laboratorium i sydrenden af Ho plantage på nordsiden af Skomagersletten er opført efter krigen.).

Niels Nielsen havde imidlertid allerede inden da tænkt videre og var gået i gang med at undersøge vandbalancen, sedimentationsomsætningen og tidevandsrytmen i Ho Bugts vandsystem. Til løsningen af disse flersidede opgaver knyttede han blandt de første geologerne dr. Helge Gry og dr. Kaj Hansen og fysikeren cand.mag. Asger Lundbak. Arbejdet vakte snart interesse hos havnemyndighederne i Esbjerg, som derfor overlod ham det tidligere maskinhus i Gammelhavn, hvor han fik indrettet et fast laboratorium som basis for de hydrografiske og sedimentologiske undersøgelser i hele Grådybs tidevandsområde.

Det varede ikke længe, før laboratoriet i Gammelhavn blev et lunt sted at være for en flok unge naturvidenskabsmænd, der var under opvækst og uddannelse.

Anlægget af Rømø-dæmningen (1938-49) gav anledning til, at en del af arbejdet nu måtte flyttes længere sydpå. I 1953 blev »De danske vadehavs- og marskundørsøgelser« oprettet, hvorigennem der skaffedes økonomisk baggrund for, at man kunne give sig i kast med at studere marskdannelsen på den luv kyst og det lave marine forland langs med denne.

Nu var et nyt kuld af unge videnskabsmænd vokset op i Niels Niensens kølvand, denne gang folk med geografisk orientering. Med dem begyndte opmålingen af vader og marskenge i såvel natur- som kultur-tilstand, studier af effekten af den anvendte grøbleteknik og af plantevækstens indvandring og betydning for sedimentafsætningen.

Næsten en menneskealder efter pionergenerationens disputatser fulgte nu geografernes i hurtig følge med henholdsvis Jens Tyge Møllers, Børge Jacobsens og Niels Kingo Jacobsens arbejder. Niels Nielsen havde opnået at se sine egne elever nå i mål. Da han i 1964 gik af som professor, var bind 20 af »Meddelelser fra Skallinglaboratoriet« nået at udkomme.

Den begejstring og ildhu for en sag, som havde virket smitsom på hans unge medarbejdere, så at de uden videre gik ind for den, virkede imidlertid ikke overalt. Hans gentagne forsøg på f.eks. at opildne fakultetets professorer til med tilsvarende begejstring at støtte hans projekter havde ikke samme virkning på dem. Her var det, tror jeg, at han kom for skade at anvende sin dobbelt nød til at spille filippine med uden at gøre sig klart, at han somme tider måtte være taberen. Jeg mindes således hans store skuffelse over afslag fra fakultetet på at støtte hans forslag om på ét bræt at søge oprettet »Danmarks geografiske Undersøgelse« som en parallel til Danmarks geologiske Undersøgelse (DGU). Initiativet udmøntedes senere i arbejdet med »Atlas over

Danmark«. Men også i andre tilfælde følte han utvivlsomt, at han talte for døve øren, og det skyldtes blandt andet, at hans argumentation for et givet projekt kunne nærme sig det svulstige så stærkt, at han i stedet for forstående lytten fremkaldte overbærende smil. Dobbelt nødden havde spillet ham et puds.

Det er først og fremmest den alsidige naturvidenskabsmand, initiativtageren og inspiratoren Nilaus, jeg har forsøgt at give et billede af, således som jeg selv på Island og som min kone dr. Ellinor Bro Larsen på Skallingen har oplevet ham i hans yngre år.

Fra Gertruds kridthus har vi endnu vættelyset tilbage. For en geolog er et vættelys slet og ret en forstenet rygpig af en uddød blæksprutte; men for Nilaus skjulte der sig mere i det. Han, der havde zoologi som hovedfag ved sin afsluttende universitetseksamen, og som havde arbejdet med geomorfologi og vulkaner i sin tidlige manddomsperiode, formåede på sine ældre år at få det fag – geografien – som han havde fået overdraget ansvaret for som professor, til at blomstre. Denne indsats kan naturligvis folk, der som geografer står ham nærmere end jeg, bedre bedømme; i denne forbindelse vil jeg indskrænke mig til at henvise til prof. N. Kingo Jacobsens nekrolog i Universitetets årbog.

Når mit kendskab til Niels Nielsens universitetsaktiviteter ikke er påfaldende fyldigt, beror det på, at både han og jeg fra henholdsvis 1939 og 1942 begge blev travlt optaget af vore egne fags stærkt tiltrængte udbygning; vi fik så at sige ikke tid til at følge med i hinandens gøremål.

Fra hans sidste livsafsnit skal jeg dog, omend lapidarisk, omtale enkelte af de ting, han gav sig af med.

Den ramme, som Niels Nielsen overtog for faget geografi, var det gamle geografiske laboratorium i studiegårdens øverste etage. En planlægning af et nyt og større institut var ganske vist begyndt, men det kom til at tage sin tid at få den ført ud i livet. En overgang så det ud til, at den tidligere farmaceutiske læreanstalt i Stockholmsgade skulle blive rammen; planen mislykkedes. Dernæst fulgte en periode med bestræbelser på at forene fagene geologi og geografi med Geodætisk Institut i et planlagt nyt byggeri på Vognmandsmarken, en bestræbelse, som prof. Einar Andersen og jeg var engageret i. Heller ikke den udvej havde heldet med sig. Det blev universitetets overtagelse af ejendommen Kejsergade 2, der endelig muliggjorde etableringen af et egentligt Geografisk Institut ved Københavns Universitet i 1960. Instituttet blev senere flyttet til Haraldsgade, hvor det endnu befinder sig.

Et par andre af de store opgaver, som Niels Nielsen påtog sig, fortjener at blive nævnt. Han overtog redaktørhvervet af Meddelelser om Grøn-

land, som han reorganiserede efter krigen. I denne egenskab drog han omsorg for, at de europæiske universiteter, der havde lidt skade ved krigsødelæggelser, fik deres serier af M.o.G. suppleret eller erstattet, og han etablerede bytteforbindelser med nye institutioner andre steder i verden med det formål at opnå en rimeligere og jævner udbredelse af serien. I dette arbejde fik han meget betydningsfuld støtte af Kingo Jacobsen. Da reorganiseringen var bragt til ende, overlod han den fortsatte redaktionsopgave til Arktisk Institut i Charlottenlund, der netop var blevet etableret, på initiativ af Ejnar Mikkelsen.

En anden betydningsfuld opgave røgtede han som hovedredaktør af femte udgave af *Trap Danmark*, der som en nydannelse kom til at omfatte to nye bind om henholdsvis Færøerne og Grønland.

Niels Nielsen var æresdoktor ved universiteterne i Rennes og Clermont-Ferrand, og i 1963 modtog han Vitus Bering medaillen. Han var medlem af vort Selskab helt fra 1944.

For dansk geografi vil Niels Nielsen utvivlsomt komme til at stå som skaberen af et egentligt geografisk universitetsinstitut i København og som igangsætter af det store og fortløbende forskningsarbejde med klit, marsk og vade.

For nabofagene, bl.a. mit eget, var han først og fremmest naturhistorikeren, der med sin inspiration og opmuntring bidrog til at sætte unge mennesker i gang uden smålig skelen til deres snævrere faglige tilhørsforhold, og det netop i en tid, hvor det var undtagelsen, at professorerne i faggruppen ofrede tid eller omtanke på deres nybakte kandidater og magistre.

En passus fra J.P. Jacobsens »Mogens« er i den forbindelse faldet mig ind. »Justitsråden var en ven af naturen, Naturen var noget særdeles«. Det var den for Nilaus, og det blev den for os, som mødte ham på det rette tidspunkt i vort liv. Vi vil imidlertid også savne ham for hans lune og hans uopslideligt gode humør.

Æret være mindet om ham.

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

Summary of the Report

In the course of the 1982-83 season the Academy lost six Danish and eight foreign members, who are indicated by † in the list of members on pp. 5-33. In April, 1983, the Academy elected three new Danish and seven new foreign members. At the end of the season the Academy numbered 195 Danish and 277 foreign members, of whom 79 Danish and 97 foreign members comprised the Section for the Humanities, and 116 Danish and 180 foreign members the Section for the Sciences.

The officers of the Academy and the members elected to commissions, etc., in Danish and International bodies, including the newly established national committees for International Union of Microbiological Sciences and International Union of Psychological Science, are listed on pp. 36-57.

The Academy held 14 meetings at which the following communications were presented:

- 21.10 A. R. Mackintosh: Neutrons and Magnetism.
- 04.11 Olof Lidin: Ogyū Sorai's Journey to the Kai Province in 1706.
Svend Erik Rasmussen: Refractory Intermetallic Compounds
Synthesis and Properties at Liquid Helium Temperatures.
- 18.11 John Kousgård Sørensen: Metronymics in Denmark.
- 02.12 Erling Ladewig Petersen: Scandinavia and the European Capital
Markets, 1550-1650.
Gunnar Kullenberg: Interactions between Physical and Biological
Processes in the Sea.
- 16.12 Christian Crone: Recent Studies on Single Capillaries.
Erik Dal: Books etc. Printed in Denmark outside Copenhagen
1482-1830. An Unprinted Bibliography in the Royal Library and
its Uses.
- 20.01 Jul Låg: Geomedical Problems and some Results of Norwegian
Investigations.
Morten Nøjgaard: On Literary Valuation.
- 03.02 Lars Munck: The Interaction between the Biology of the Cereals
and their Utilization.
Erik Fischer: Eckersberg's Harmonious Universe.

- 17.02 Poul Olesen: The Proton as a Quark Prison.
- 03.03 K. A. Jensen: The Early History of Organic Sulfur Chemistry.
Bent Christensen: The Legal Position of Public Administration inside the Overall Government.
- 17.03 Axel Michelsen: How Small Insects Communicate in Dense Vegetation.
Asger Lomholt presented: New Collections to the History of the Academy 1942-75 (MS).
- 07.04 Henning Spang-Hanssen: Specialist Language and General Language.
- 21.04 Olaf Pedersen: Science in Stone Age?
Jørgen Raasted: Chromaticism in Byzantine and Neobyzantine Chant.
- 05.05 Debate on the Scientific Aspects of Secondary Effects of Energy Production:
Willi Dansgaard: Carbon Dioxide and Climate: Data
Erik Eliassen: Carbon Dioxide and Climate: Theory.
Pétur Jónasson: Acid Rain: Effects on Freshwater Ecosystems.
H. Holstener-Jørgensen: The Influence of Air Pollution on Forests.
- 19.05 Søren Egerod and Jørgen Rischel: The Spirits of the 'Yellow Leaves' and the Mlabri Language.
Jens Lindhard: On the State of the Academy.

Summaries of the papers are given on pp. 58-74.

In the course of the year the following obituaries were read (printed on pp. 130-160):

- 18.11 Niels Erik Nørlund by Thøger Bang
17.02 Andreas Blinkenberg by Per Nykrog
07.04 Niels Nielsen by Arne Noe-Nygaard

The Committee for External Activities in Denmark arranged a series of public lectures in the course of the winter 1982 and spring 1983 under the general title Scientific Problems – Solved and Unsolved, as follows:

- 11.10 Erik Eliassen: The Global Climate System.
25.10 Gunnar Kullenberg: Physical Oceanography: Recent Developments and Results.
08.11 Knud Lassen: The Aurora – from Mythology and Superstition to Modern Science.

- 22.11 Jørgen Hjelme: Earthquakes and the Interior of the Earth. Probing with Seismic Waves.
- 06.12 Viggo Laursen: 1882, 1932, 1957 – Highlights of 100 Years of International Geophysical Cooperation.
- 07.02 Margareta Mikkelsen: Prevention of Genetic Disease by Fetal Chromosome Analyses.
- 21.02 Niels Thomsen: The Two Steps Hypothesis in the Theory of Opinion Formation.
- 07.03 Niels I. Meyer: The Transistor and its Influence on the Development of Society.
- 21.03 Benedicte Hjeje: Industrialization in the West and the Problems of Development: The Lessons of History.
- 11.04 Eduard Nielsen: The Dead Sea Scrolls and Christian Origins.

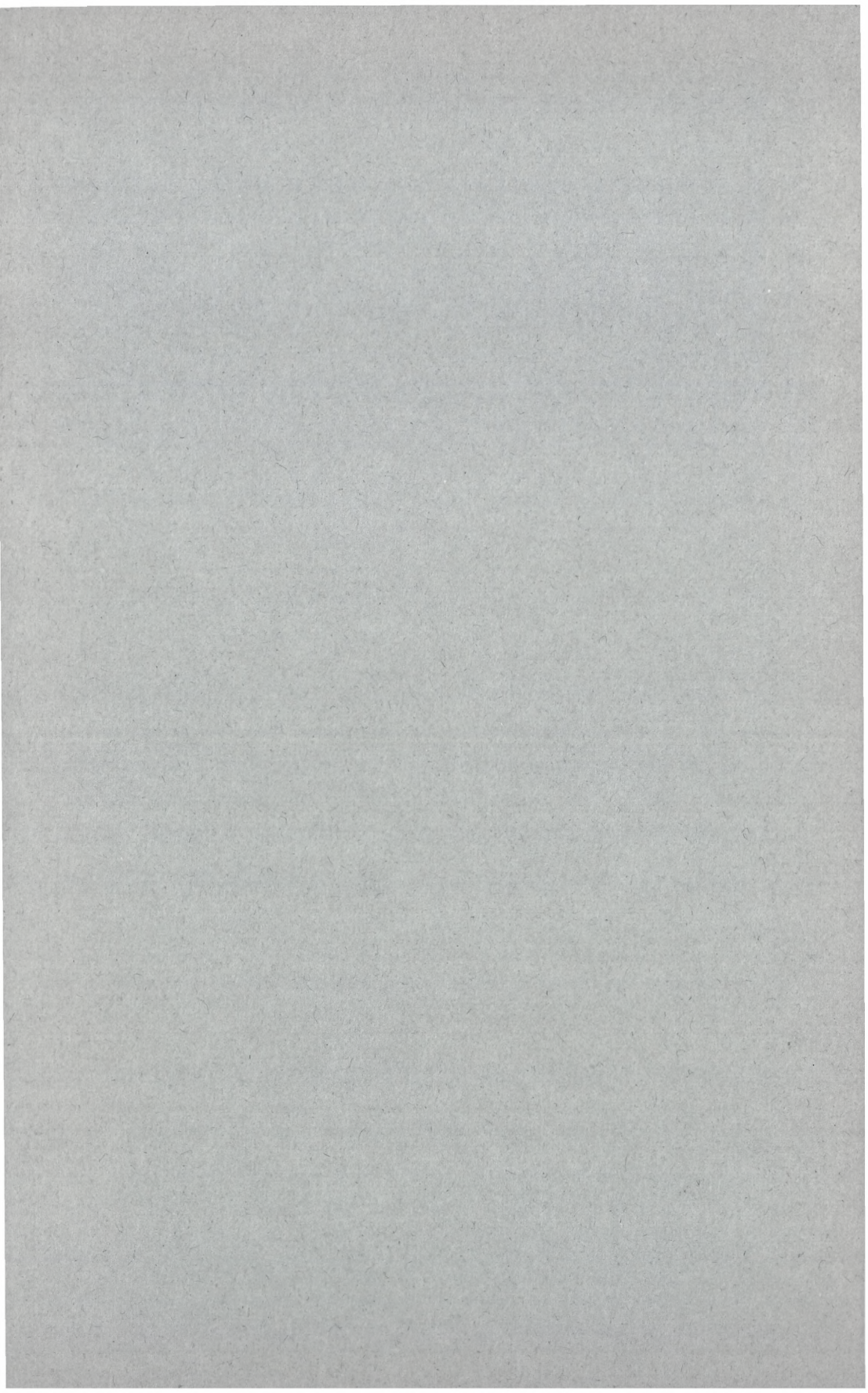
In the series of J. C. Jacobsen Memorial Lectures, held under the Carlsberg Bequest to the Memory of Brewer J. C. Jacobsen, Dr. Augusto Gansser, Professor of Geology at the E.T.H. Institute of Geology, Zürich, on November 11 read a paper »Himalaya, a Fascinating Model for Scientific Research«.

Grants under the Academy's auspices are listed on pp. 75-77, recipients of the Academy's Gold Medal on p. 78.

The Academy's relations to other academies are mentioned on pp. 78-80.

On pages 83-88 are listed the main features of the finances of the Academy comprising the government grant of D.Kr. 426.000, the block grant from the Carlsberg Foundation, D.Kr. 800.000, and the contributions from the Research Councils, D.Kr. 318.720, to support international participation.

Pages 89-127 contain reports from commissions of the Academy as well as national committees under the Council for International Organizations of Medical Sciences, the Union Académique Internationale and the International Council of Scientific Unions.

UDGIVNE PUBLIKATIONER

	Dkr. excl. moms
Oversigt over Selskabets Virksomhed 1981-1982. 172 s., 4 portr.	100,-

Historisk-filosofiske Skrifter

Bind 10 (620 kr.)

4. Buhl, Marie-Louise: Sūkās VII. The Near Eastern Pottery and Objects of other Materials from the Upper Strata. (Publications of the Carlsberg Expedition to Phoenicia 9). 1983. 132 s. incl. fig. A-E. 34 tavler	200,-

Historisk-filosofiske Meddelelser

Bind 50 (460 kr.)

5. Kristensen, Anne K. G.: Tacitus' germanische Gefolgschaft, 1983. 94 s.	100,-

Bind 51 (*uafsluttet*)

1. Fenger, Ole, og Ladewig Petersen, Erling: Adel forpligter . . . Studier over den danske adels gældsstiftelse i 16. og 17. århundrede. With an English Summary: Noblesse oblige . . . A Study of the Incurring of Debt of the Danish Nobility 1570-1660. 1983. VIII, 380 s.	200,-

Biologiske Skrifter

Bind 23 (700 kr.)

3. Larsen, Torben B.: The Butterflies of the Yemen Arab Republic. With a Review of Species in the <i>Charaxes viola</i> -Group from Arabia and East Africa by A. H. B. Rydon. 1982. 88 s. incl. 24 ill. og 5 tavler	120,-
4. Böcher, Tyge W.: A Developmental Analysis of the Photosynthesizing Organs in <i>Prosopis Kuntzei</i> . 1982. 50 s. incl. 24 ill.	90,-
5. Salomonsen, Finn: Revision of the Melanesian Swiftlets (<i>Apodes, Aves</i>) and their Conspecific Forms in the Indo-Australian and Polynesian Region. Noona Dan Papers No. 141. 1983. 112 s. incl. 31 ill.	200,-

Særpublikationer

A Critical Pāli Dictionary. Begun by V. Trenckner. Editor-in-chief: K. R. Norman. Vol. II fasc. 12: Uposathakumāra-ulumpa (pp. 513-552). 1982	120,-
Nordisk akademisymposium, København 18. januar 1983. 85 s.	30,-

Pris 100 kr.